

Załącznik
do Uchwały Nr XLVIII/1045/13
Rady Miasta Bydgoszczy
z dnia 27 listopada 2013 roku

***STRATEGIA ROZWOJU
BYDGOSZCZY
DO 2030 ROKU***

Bydgoszcz 2013

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	4
II.	ZAŁOŻENIA PRZYJĘTE PRZY KONSTRUOWANIU DOKUMENTU ...	6
III.	UWARUNKOWANIA ROZWOJU BYDGOSZCZY	10
III.1.	SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU BYDGOSZCZY	10
III.2.	WYNIKI ANALIZY TOWS/SWOT	19
III.3.	GŁÓWNE WYZWANIA ROZWOJOWE	21
IV.	STRATEGIA ROZWOJU BYDGOSZCZY DO 2030 ROKU	24
IV.1.	WIZJA BYDGOSZCZY	25
IV.2.	MISJA SAMORZĄDU BYDGOSZCZY	26
IV.3.	CELE STRATEGICZNE	28
IV.4.	PROGRAMY SEKTOROWE.....	32
	<i>METROPOLITALNA BYDGOSZCZ</i>	36
	<i>MIESZKAJMY W BYDGOSZCZY</i>	42
	<i>INNOWACYJNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA</i>	48
	<i>PRZESTRZEŃ DLA BIZNESU</i>	54
	<i>BYDGOSZCZ SPRAWNA KOMUNIKACYJNIE</i>	58
	<i>CYFROWA BYDGOSZCZ</i>	64
	<i>BYDGOSZCZ NA FALI</i>	68
	<i>PRZYJAZNE MIASTO DLA ŚRODOWISKA</i>	74
	<i>EDUKACJA DLA KAŻDEGO</i>	82
	<i>ŻYJMY RAZEM I ZDROWO</i>	88
	<i>BEZPIECZNA BYDGOSZCZ</i>	94
	<i>OBYWATELSKA BYDGOSZCZ</i>	98
	<i>MIASTO NAUKI</i>	102
	<i>KULTURA ENERGIĄ MIASTA</i>	108
	<i>SPORTOWA BYDGOSZCZ</i>	114
V.	MONITORING WDRAŻANIA STRATEGII	120

I. WPROWADZENIE

Otoczająca nas rzeczywistość ulega ciągłym przemianom, które wpływają na tempo rozwoju miasta. Powoduje to, że przyjęte przed laty strategiczne plany ulegają częściowej dezaktualizacji. Zachodzące w okresie ostatnich kilku lat zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych (nowe regulacje prawne dotyczące m.in. ochrony środowiska i finansów, zmiany w sferze demografii, nowe technologie, kryzys gospodarczy) spowodowały, że zaistniała potrzeba zweryfikowania zapisów uchwalonej w 2004 roku „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2015 roku”. Na podjęcie prac związanych z budową nowego dokumentu miały również wpływ działania związane z opracowywaniem nowych dokumentów strategicznych na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym. W 2010 roku została zatwierdzona strategia rozwoju Unii Europejskiej na lata 2010-2020: „EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”, zawierająca nowe regulacje ujęte w siedmiu projektach przewodnich: „Unia innowacji”, „Mobilna młodzież”, „Europejska agenda cyfrowa”, „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”, „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” i „Europejski program walki z ubóstwem”. Przyjęte zostały również krajowe dokumenty, tj.: „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie”, „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”, „Strategia Rozwoju Kraju 2020” i „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” oraz Założenia Krajowej Polityki Miejskiej do roku 2020. Ponadto trwały prace nad aktualizacją „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego”. Przyjęte w tych dokumentach priorytety rozwojowe były brane pod uwagę przy formułowaniu zapisów w nowej Strategii.

Przystąpienie do prac nad nową Strategią wynika również z samej metodologii tworzenia tego typu dokumentów. Zakłada ona, iż aktualizacja zapisów Strategii powinna odbywać się przynajmniej co kilka lat.

Biorąc pod uwagę fakt, że zaktualizowana Strategia jest podstawą wszelkich prac planistycznych, nowy dokument obliguje do weryfikacji zapisów innych programów i planów sektorowych.

Kilkuetapowe prace nad nową Strategią zostały zainicjowane apelem Prezydenta Miasta Bydgoszczy, który za pośrednictwem regionalnych mediów oraz Internetu zwrócił się z prośbą do bydgoszczan, aby aktywnie włączyli się do prac nad jej tworzeniem. Uspołecznienie procesu budowy dokumentu odbyło się również poprzez rozesłanie kilkuset ankiet o jednolitej treści do instytucji, organizacji, szkół wyższych i firm oraz do uznanych osobistości życia miasta. Wspomniana ankieta została też opublikowana na stronie internetowej Bydgoszczy. Oddzielna ankieta skierowana została do młodzieży bydgoskich szkół ponadpodstawowych. Odpowiedzi na pytania zawarte w obu ankietach stały się cennym materiałem, wykorzystanym w pracach nad Strategią.

Wnikliwie rozpoznano także obecny stan miasta i zachodzące w nim zmiany na przestrzeni ostatnich kilku lat. Wyniki analityczno-diagnostycznych prac znalazły się w obszernym opracowaniu pn.: „Diagnoza Miasta Bydgoszczy w latach 2004-2011”. Zdobyta wiedza dotycząca funkcjonowania poszczególnych sfer miasta została oparta na danych statystycznych oraz na informacjach uzyskanych z urzędów skarbowych. Opracowanie to zakończono zdefiniowaniem istotnych problemów rozwoju miasta. Zidentyfikowano także słabe i mocne strony Bydgoszczy oraz przedstawiono analizę zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań rozwoju (analiza TOWS/SWOT).

Wyniki ankiet oraz podsumowanie diagnozy stanu miasta zostały przedstawione gremiom eksperckim. W ich skład weszli przedstawiciele: Rady Miasta Bydgoszczy, jednostek gospodarczych, instytucji związanych z kulturą, placówek naukowo-badawczych, organizacji biznesowych, sportowych oraz związków i stowarzyszeń. W trakcie dalszych konsultacji

wypracowano wizję, misję i cele strategiczne rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku. Projekt Strategii został poddany konsultacjom społecznym. Mieszkańcy miasta mogli zgłaszać swoje uwagi do dokumentu zamieszczonego na stronie internetowej Urzędu Miasta.

Efektom opisanych działań jest skonstruowana „Strategia Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku”. Jest to dokument określający akceptowaną społecznie koncepcję rozwojową na miarę wyzwań stojących przed Bydgoszczą. Zostały w nim określone kierunki rozwoju Bydgoszczy, odpowiadające wizji, misji i celom strategicznym. Strategia zawiera również zestaw programów sektorowych, których wdrażanie (określone działania i zadania) służyć będzie osiągnięciu wyznaczonych celów rozwojowych. Uchwalony dokument będzie również podstawą i odniesieniem dla innych działań planistycznych w mieście. Przede wszystkim zaś, „Strategia Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku”, poprzez realizację celów i działań zdynamizuje rozwój miasta, podnosząc jego atrakcyjność jako miejsca nauki, pracy i zamieszkania. Strategia wraz z jej celami stanowi więc wyzwanie zarówno dla władz samorządowych, jak i społeczności lokalnej, które wspólnymi siłami ukształtują gospodarną Bydgoszcz miastem przyjaznym dla każdego.

II. ZAŁOŻENIA PRZYJĘTE PRZY KONSTRUOWANIU DOKUMENTU

„Strategia Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku” opracowana została zgodnie z następującymi założeniami:

- Strategia jest kontynuacją „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2015 roku” oraz „Planu Rozwoju Bydgoszczy na lata 2009-2014”.
- Horyzont czasowy Strategii określono na 2030 rok.
- Strategia obejmuje działania realizowane w obszarze Bydgoszczy – zarówno zadania na rzecz społeczności lokalnej, jak również o charakterze metropolitalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym.
- Zakres kompetencyjny określonych działań wychodzi poza zadania określone w ustawach o samorządzie gminnym i powiatowym.
- Kierunki rozwojowe miasta określone w Strategii wynikają z uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych miasta zdiagnozowanych na podstawie prac analityczno-diagnostycznych.
- Działania strategiczne skupiają się w obszarach, które mają największy wpływ na pożądaną kierunek rozwoju miasta i w znaczący sposób poprawiają konkurencyjność miasta i jakość życia.
- Uspołecznienie procesu budowy Strategii.
- Podstawą monitorowania wdrażania Strategii będą określone wskaźniki – miary osiągnięć celów.
- Wdrażanie programów sektorowych w znaczącej mierze zależeć będzie od możliwości finansowej miasta i inwestorów zewnętrznych.
- Zapisy „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku” będą miały odzwierciedlenie w powstającej strategii rozwoju obszaru funkcjonalnego miasta.

Proces konstruowania „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku” przedstawia poniższy schemat:

Przyjęty schemat planowania strategicznego:



*Uwarunkowania
rozwoju
Bydgoszczy*

III. UWARUNKOWANIA ROZWOJU BYDGOSZCZY

III.1. Synteza uwarunkowań rozwoju Bydgoszczy

Bydgoszcz jest miastem posiadającym swój indywidualny, niepowtarzalny wizerunek, który został ukształtowany na przestrzeni blisko siedmiu wieków.

Położenie nad Brdą i Wisłą, na styku dwóch krain geograficzno-historycznych: Pomorza i Kujaw, sprzyjało rozwojowi miasta, dzięki czemu obecnie Bydgoszcz legitymuje się dużym potencjałem demograficznym, znaczącym dorobkiem gospodarczym i kulturowym.

Bydgoszcz, będąc stolicą administracyjną województwa kujawsko-pomorskiego, równocześnie pełni szereg funkcji o znaczeniu ponadregionalnym i krajowym w zakresie administracji, produkcji, handlu, finansów, nauki, kultury i sportu.

Bydgoszcz to miasto otwierające się na wciąż nowe wyzwania XXI wieku.

BYDGOSZCZ

Bydgoszcz zamieszkuje 361,3 tys. osób, co plasuje ją na 8. pozycji w Polsce. Od kilkunastu lat liczba ludności Bydgoszczy systematycznie maleje. Pomimo tego miasto nadal jest ważnym ogniwem w systemie osadniczym kraju. W ponad 660-letnich dziejach Bydgoszcz była i jest miejscem wielu ważnych dla kraju wydarzeń o charakterze historycznym, politycznym, kulturalnym i naukowym. Centralne położenie Bydgoszczy w obszarze województwa kujawsko-pomorskiego stwarza mieszkańcom regionu dogodne warunki dostępu do różnorodnych usług.

Natomiast miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy to, w zależności od ostatecznej delimitacji jego granic, przestrzeń którą zamieszkuje od 500 do 900 tys. osób. Obecnie prowadzone są działania związane z delimitacją obszarów funkcjonalnych, wskazaniem zakresu współpracy oraz określeniem priorytetów rozwoju. Uzupełniający się rozwój połączonych funkcjonalnie ze sobą miast i gmin, oparty na spójnym planowaniu przestrzennym i społeczno-gospodarczym oraz wspólnej realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym i regionalnym, korzystnie wpłynie na wzrost rangi województwa w kraju i Europie.

OTOCZENIE NATURALNE

Niebagatelny wpływ na możliwości i kierunki rozwoju Bydgoszczy mają także warunki naturalnego otoczenia miasta i regionu. Województwo kujawsko-pomorskie leży w centralnej części kraju, na skrzyżowaniu głównych szlaków komunikacyjnych (drogowych, kolejowych, lotniczych i wodnych). Nasz region zajmuje obszar, który stanowi ok. 6% powierzchni Polski, a ludność województwa – ponad 5% ludności kraju. Województwo kujawsko-pomorskie

posiada dogodne warunki rozwoju różnych form turystyki aktywnej, zwłaszcza w oparciu o walory Borów Tucholskich, Pojezierzy: Brodnickiego i Kujawskiego, zbiorników: Koronowskiego i Włocławskiego oraz rzek: Wisły, Brdy, Drwęcy, Wdy, Osy i Noteci, jak również turystyki krajoznawczej na bazie walorów kulturowo-historycznych wielu miast oraz zespołów i obiektów zabytkowych rangi ponadregionalnej. Dodatkową zaletą są zwarte powierzchnie leśne oraz duży odsetek obszarów chronionych (18,6% powierzchni województwa).

DEMOGRAFIA

W latach 2004-2012 liczba ludności w Bydgoszczy zmniejszyła się o 7,0 tys. osób (o 1,9%). Spadek liczby ludności powodowany jest głównie niekorzystnym saldem migracji (suburbanizacja) oraz w mniejszym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym. Dodatkowo niekorzystnym zjawiskiem notowanym w ostatnich latach są zmiany struktury wiekowej ludności. W latach 2004-2012 odnotowano w naszym mieście spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (z 18,1% w 2004 roku do 15,7% w 2012 roku) i produkcyjnym (z 65,3% w 2004 roku do 63,5% w 2012 roku), przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym (odpowiednio z 16,5% do 20,8%). Konsekwencją starzenia się społeczeństwa będzie zmniejszanie się liczby osób w wieku zdolności do pracy. Wskaźnik feminizacji utrzymał się na podobnym poziomie. Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn zmniejszyła się ze 113 w 2004 roku do 112 w 2012 roku.

Zmiany demograficzne w Bydgoszczy zasadniczo nie odbiegały od procesów zachodzących w innych dużych miastach. Prognozy demograficzne, zarówno dla Polski, jak i naszego miasta, przewidują utrzymywanie się zachodzących w ostatnich latach tendencji.

EDUKACJA

Utrzymująca się tendencja malejącej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, ma swoje przełożenie na złożoną sytuację w szkolnictwie różnych szczebli. W ostatnich latach, m.in. z przyczyn zmniejszającej się liczby dzieci w Bydgoszczy, zostały zlikwidowane cztery szkoły podstawowe. Podobna sytuacja miała również miejsce w szkolnictwie ponadgimnazjalnym.

W szkołach ponadgimnazjalnych, poza zmianami wynikającymi z procesów demograficznych, zachodzą zmiany związane m.in. z potrzebami rynku pracy i preferencjami młodzieży. Wśród młodzieży największym zainteresowaniem cieszą się technika i licea ogólnokształcące (w roku szkolnym 2012/2013 do szkół tych uczęszczało odpowiednio – 46,5% i 37,0% młodzieży uczącej się w szkołach ponadgimnazjalnych), przy czym w ostatnich latach odnotowano spadek liczby uczniów liceów ogólnokształcących i wzrost liczby uczniów techników (liczba osób uczących się w technikach, w stosunku do roku szkolnego 2005/2006 wzrosła o ponad 40,4%).

W minionych latach znaczne nakłady przeznaczone zostały na przebudowę i rozbudowę bazy oświatowej, w tym na budowę i modernizację obiektów sportowych: basenów krytych, sal gimnastycznych, kompleksów boisk sportowych, w tym 23 „Orlików” wybudowanych w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012”.

GOSPODARKA

Na terenie naszego miasta w 2012 roku działało 43,4 tys. podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON (9. miejsce wśród miast wojewódzkich), które stanowiły 23,1% wszystkich jednostek gospodarczych województwa. W latach 2004-2012

liczba podmiotów gospodarczych ulegała niewielkim fluktuacjom, kształtując się w przedziale od 42,8 tys. do 46,7 tys. Okresowe spadki liczby podmiotów odnotowane w latach 2005-2007 były skutkiem porządkowania, a w latach 2008-2009 obligatoryjnej aktualizacji danych w gminnym rejestrze działalności gospodarczej.

Poziom innowacyjności bydgoskiej gospodarki wciąż nie jest satysfakcjonujący. Coraz lepiej jednak jest ona powiązana z nauką (Regionalne Centrum Innowacyjności przy Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym, Bydgoski Klaster Przemysłowy).

W Bydgoszczy funkcjonuje także szereg organizacji i instytucji okołobiznesowych, wspierających rozwój przedsiębiorczości oraz zreszających przedsiębiorców. Należy do nich dobrze rozwinięty sektor bankowy i rynek usług finansowych, ubezpieczeniowych, obsługi nieruchomości i firm oraz organizacje targowe, izby przemysłowo-handlowe, stowarzyszenia oraz klaster gospodarczy.

Dla unowocześnienia tej sfery życia miasta konieczne jest dalsze stymulowanie współpracy między ośrodkami naukowo-badawczymi i przedsiębiorstwami, rozwój form pomocy publicznej dla firm wdrażających wysokie technologie oraz szersze wykorzystanie do tego celu środków pomocowych Unii Europejskiej.

Możliwości korzystnej lokalizacji nowych przedsiębiorstw, które oferuje Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny oraz utworzona na jego terenie podstrefa Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, przyczynią się również do aktywizacji przedsiębiorczości mieszkańców miasta oraz zmniejszenia stopy bezrobocia.

Poziom bezrobocia w Bydgoszczy w grudniu 2012 roku wynosił 8,5%. W latach 2004-2008 wskaźnik ten wykazywał wyraźną tendencję spadkową – odpowiednio od 11,4% do 4,9%. Lata 2009-2012 przyniosły jego wzrost (2009 rok – 7,6% i 2012 rok – 8,5%). Ze wzrostem tego wskaźnika, wiąże się proces ubożenia części mieszkańców. Jednocześnie, w analizowanym okresie, daje się zauważyć pewne pozytywne symptomy zmian, m.in. nastąpił spadek udziału kobiet wśród bezrobotnych z 54,0% w 2004 roku do 51,9% w 2012 roku, a wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy) obniżył się z 30,9% w 2006 roku do 12,9% w 2012 roku. Na spadek liczby miejsc pracy w mieście niewątpliwie wpływ miała, poza przyczynami makroekonomicznymi, likwidacja dużych bydgoskich zakładów przemysłowych m.in.: Zakładów Graficznych KEN, Browarów Bydgoskich, Zakładów Mięsnych Byd-Meat, Zakładów Chemicznych ZACHEM.

MIESZKALNICTWO

Na jakość życia mieszkańców znaczący wpływ mają także warunki mieszkaniowe. Niestety istniejące w Bydgoszczy zasoby mieszkaniowe nie gwarantują samodzielnego mieszkania każdej rodzinie. Liczba mieszkań przypadająca na 1 000 mieszkańców miasta w latach 2004-2010 sukcesywnie wzrastała i w 2010 roku wskaźnik ten osiągnął wielkość 385, jednak na tle innych dużych miast uplasował Bydgoszcz na 17. pozycji. Nadal sytuacja mieszkaniowa w Bydgoszczy jest trudna dla wielu rodzin. Rosnąca liczba rodzin, których sytuacja życiowa, głównie materialna, uniemożliwia utrzymanie własnego mieszkania, powoduje duże zapotrzebowanie na lokale socjalne. Na mieszkania z zasobu miasta oczekuje 1 247 rodzin, w tym na lokal socjalny – 966 rodzin (dane na koniec 2012 roku).

BEZPIECZEŃSTWO

Od kilku lat liczba przestępstw dokonanych na terenie Bydgoszczy systematycznie maleje (z 19,8 tys. w 2004 roku do 12,7 tys. w 2012 roku). Zmniejsza się również liczba kolizji i wypadków drogowych oraz pożarów. Na poprawę bezpieczeństwa ma wpływ systematyczna rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego. Na koniec 2012 roku

funkcjonowało w Bydgoszczy 112 kamer. Jednak poprawa wskaźników obrazujących poziom bezpieczeństwa nie przekłada się bezpośrednio na wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta, szczególnie, że na przestrzeni ostatnich lat systematycznie zmniejsza się liczba policjantów (z 1 198 w 2004 roku do 986 w 2012 roku), jak również liczba strażników miejskich (z 207 w 2004 roku do 190 w 2012 roku).

OPIEKA SPOŁECZNA

Podstawowe zadania w zakresie opieki społecznej realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i inne liczne jednostki organizacyjne. W latach 2004-2012 wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej stanowiły od 13,1% do 17,6% ogólnych wydatków budżetu miasta (w 2012 roku – 13,7%). Wśród przyczyn przyznawania pomocy przeważało ubóstwo, długotrwały brak pracy, zły stan zdrowia i niepełnosprawność.

W Bydgoszczy funkcjonuje szeroka baza pomocy społecznej dostosowywana, w miarę posiadanych środków finansowych, do istniejących potrzeb. W 2012 roku w obszarze miasta działał Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych obejmujący siedem filii oraz dwa Rodzinne Domy Dziecka, które zapewniły wychowanie i opiekę 224 wychowankom, funkcjonowały trzy Domy Pomocy Społecznej, które zapewniły opiekę 357 osobom. Usługi na rzecz osób niepełnosprawnych z powodu wieku i stanu zdrowia świadczone były przez trzy Domy Dziennego Pobytu oraz sześć Środowiskowych Domów Samopomocy – w 2004 roku w placówkach tych z pomocy skorzystało 281 osób, a w 2012 – 405 osób. Osoby bezdomne mogły korzystać z miejsc noclegowych w Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn (176 miejsc) oraz w Centrum Pomocy dla Kobiet i Matek z Dziećmi (100 miejsc). W mieście funkcjonuje szereg jednostek specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione, ośrodki interwencji kryzysowej, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, które świadczą usługi na rzecz osób wymagających wsparcia i specjalistycznej opieki.

CYFRYZACJA

W ostatnich latach odnotowano znaczny postęp w zakresie budowy społeczeństwa informacyjnego w naszym mieście, a szczególnie w odniesieniu do rozwoju e-administracji. Badania zakresu i sposobu korzystania z Internetu przez mieszkańców Bydgoszczy przeprowadzone w 2009 roku pokazały, że w obszarze miasta dostęp do sieci internetowej posiadało 85,5% gospodarstw domowych. Miejska infrastruktura światłowodowa jest sukcesywnie rozbudowywana. Jednostki naukowe i akademickie obejmuje Miejska Akademicka Sieć Komputerowa BYDMAN. Ponadto do szerokopasmowego Internetu podłączono prawie wszystkie bydgoskie szkoły.

W ramach wspierania rozwoju społeczeństwa informacyjnego Miasto Bydgoszcz stworzyło sieć Bezpłatnego Miejskiego Internetu w oparciu o technologię Wi-Fi, w ramach której funkcjonują 33 punkty dostępu (Hot Spoty).

W Urzędzie Miasta Bydgoszczy sukcesywnie wprowadzany jest elektroniczny obieg dokumentów oraz możliwość korzystania z wniosków i druków urzędowych dla mieszkańców poprzez Internet. W mieście funkcjonuje i jest na bieżąco aktualizowany System Informacji Przestrzennej GIS. Natomiast wszystkie placówki oświatowe i oświatowo-wychowawcze objęte zostały Oświatową Platformą Informatyczną Urzędu Miasta – OPIUM.

KOMUNIKACJA DROGOWA

Drogi publiczne w Bydgoszczy na koniec 2012 roku osiągnęły długość 745,4 km, z czego: 38,3 km (5,1%) to drogi krajowe, 9,6 km (1,3%) wojewódzkie, 159,7 km (21,4%) powiatowe i 537,8 km (72,2%) gminne. W 2012 roku długość dróg publicznych o nawierzchni twardej wynosiła 505,9 km, a ich udział w długości dróg publicznych ogółem wyniósł 67,9%. Sieć drogową w mieście cechuje duży stopień wyeksploatowania, a dodatkowo miernik obrazujący jakość dróg (odsetek długości ulic o nawierzchni utwardzonej) nadal jest niezadawalający. Mankamentem jest to, że wiele odcinków dróg przebiegających przez miasto ciągle jeszcze nie spełnia najwyższych parametrów technicznych. Niskie standardy sieci drogowej mają swoje odzwierciedlenie w stanie bezpieczeństwa na ulicach Bydgoszczy oraz negatywnym oddziaływaniu na otoczenie (emisja hałasu i zanieczyszczenie powietrza). Jedną z wad istniejącego układu drogowego jest brak tras umożliwiających sprawne przemieszczanie się między osiedlami z pominięciem obszaru Śródmieścia oraz wciąż zbyt mała liczba przepraw mostowych pomiędzy północną, a południową częścią miasta. Dodatkowy problem sprawia niedostateczna liczba parkingów. Przez Bydgoszcz przebiegają drogi krajowe nr 5, 10, 25 i 80, co skutkuje udziałem tranzytu w ruchu miejskim, w tym pojazdów ciężkich.

W Bydgoszczy środkami komunikacji miejskiej przewieziono w 2012 roku o 27,4 mln (21,5%) pasażerów mniej niż w 2004 roku. Spadek przewozów transportem publicznym może być konsekwencją szybkiego rozwoju transportu indywidualnego w naszym mieście (w 2004 roku zarejestrowanych było 120,5 tys. samochodów osobowych, a w 2012 roku – 175,6 tys., wzrost o 45,8%), co jednocześnie ma wpływ na pogłębienie trudności komunikacyjnych i parkingowych. Mankamentem transportu publicznego jest niedostatecznie rozbudowana komunikacja szynowa (w latach 2004-2012 długość czynnych tras linii tramwajowej wzrosła o 1,7 km – tramwaj do dworca kolejowego Bydgoszcz Główna – i wynosiła 30,8 km).

KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Bydgoski węzeł kolejowy tworzą przecinające się tutaj linie o znaczeniu państwowym. Linia kolejowa łącząca Górny Śląsk i Kraków z Gdynią krzyżuje się w Bydgoszczy ze szlakiem Warszawa-Piła i Wrocław-Gdynia. Zmieniające się warunki gospodarcze sprawiają, że udział kolei w przewozach towarowych od 2004 roku wciąż maleje. Warto jednak podkreślić, że od kilku lat, począwszy od 2006 roku, rośnie ich udział w przewozach pasażerskich. Sytuację na kolejach poprawia modernizacja istniejącej infrastruktury, która pozwoli na podniesienie prędkości jazdy pociągów, zintegrowanie kolei z miejskimi systemami transportowymi oraz usprawnienie komunikacji pomiędzy dużymi miastami regionu. Obecnie czas przejazdu pomiędzy głównymi ośrodkami województwa kujawsko-pomorskiego wynosi około 60 min. Planuje się skrócenie tego czasu do 30-40 min.

KOMUNIKACJA LOTNICZA

Coraz większą rolę w transporcie, ale też w podniesieniu prestiżu miasta, odgrywa bydgoski port lotniczy. Dzięki jego rozbudowie i modernizacji stał się jednym z nowoczesnych portów w kraju. Usytuowanie lotniska na skrzyżowaniu głównych europejskich korytarzy powietrznych wiąże się z możliwościami dalszego rozwoju połączeń regularnych i czarterowych. Obecnie regularne rejsy samolotowe łączą stolicę województwa kujawsko-pomorskiego z miastami kraju i zagranicy. Liczba obsługiwanych pasażerów odprawianych z bydgoskiego lotniska w ostatnich latach systematycznie rosła – z 26,1 tys. w 2004 roku do 340,0 tys. w 2012 roku. Zmieniające się uwarunkowania ekonomiczne wpłynęły na zmniejszenie liczby regularnych połączeń lotniczych, co nie spowodowało jednak zahamowania wzrostowej tendencji liczby obsługiwanych pasażerów.

KOMUNIKACJA WODNA

Bydgoszcz jest doskonale połączona z ogólnokrajowym systemem wodnych dróg śródlądowych poprzez unikatowy w skali kraju węzeł hydrograficzny, łączący Wisłę i Odrę. Bydgoski Węzeł Wodny stanowią: Wisła, Brda, Kanał Bydgoski oraz Stary Kanał Bydgoski. W obszarze miasta krzyżują się korytarze wodne wschodnioeuropejskiego i zachodnioeuropejskiego systemu śródlądowych dróg wodnych: E-40 (z Gdańska przez Warszawę do Brześcia i dalej przez Polesie do Dniepru) i E-70 (z Antwerpii do Kłajpedy). Obecne gospodarcze znaczenie tych śródlądowych dróg wodnych jest marginalne, jednak już realizowane działania (rewitalizacja istniejących urządzeń wodnych, rozwój infrastruktury związanej z turystyką wodną, rewitalizacja Wyspy Młyńskiej), finalnie doprowadzą do reaktywowania tych szlaków wodnych. Przyczynią się również do lepszego wykorzystania Bydgoskiego Węzła Wodnego, szczególnie dla celów turystyki, sportu i rekreacji, a także dla kreowania i promocji wizerunku miasta.

TURYSTYKA I REKREACJA

Mieszkańcy Bydgoszczy mogą korzystać z bogatej oferty miasta w zakresie wypoczynku i rekreacji. Popularnym miejscem wypoczynku mieszkańców jest Leśny Park Kultury i Wypoczynku „Myślęcinek”, o obszarze 830 ha, usytuowany w północnej części miasta. W centrum Bydgoszczy zieleń również zajmuje znaczącą powierzchnię. Do urokliwych miejsc należy Wyspa Młyńska z Wenecją Bydgoską, najstarszy ogród miasta – Park Kazimierza Wielkiego, czy też Planty Bydgoskie wzdłuż Starego Kanału. W latach 2004-2012 na poprawę infrastruktury służącej wypoczynkowi i rekreacji bydgoszczan miały wpływ rewitalizacje terenów wypoczynku, w tym renowacje parków miejskich, zieleńców, skwerów i placów zabaw, a także sukcesywnie realizowana rozbudowa systemu ścieżek rowerowych. W 2012 roku drogi rowerowe w Bydgoszczy osiągnęły długość 69,1 km (od 2004 roku długość dróg rowerowych zwiększyła się o 97,5%).

Dzięki wysokim walorom turystycznym regionu, miasto posiada bogate zaplecze rekreacyjne, sprzyjające rozwojowi turystyki i wypoczynku przez bydgoszczan. Skuteczne kreowanie regionu, jako miejsca szczególnie atrakcyjnego turystycznie, ma wpływ na rozwój turystyki przyjazdowej (głównie kongresowej i biznesowej) także dla samej Bydgoszczy, położonej na szlakach wiodących do wielu atrakcyjnych miejsc i obiektów.

Liczba obiektów noclegowych w Bydgoszczy wzrosła z 18 w 2004 roku do 25 w 2012 roku. W tym samym okresie liczba osób korzystających z noclegów w ww. obiektach zwiększyła się z 94,9 tys. do 122,9 tys.

OCHRONA ŚRODOWISKA

Bydgoszcz postrzegana jest jako miasto zieleni. Tereny wyróżniające się w granicach Bydgoszczy ze względu na wartości przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe zostały objęte ochroną prawną. Od 2004 roku nie zmniejszyła się powierzchnia parków krajobrazowych oraz obszarów krajobrazu chronionego. Łączna powierzchnia obszarów prawnie chronionych w Bydgoszczy wynosi 6 089,0 ha, co stanowi 34,6% powierzchni miasta.

W latach 2004-2012 polepszył się stan środowiska naturalnego w Bydgoszczy. Poprawę odnotowano w gospodarce wodno-ściekowej. W omawianym okresie zwiększył się odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej z 88,9% w 2004 roku do 91,6% w 2011 roku. Od 2004 roku również zwiększyła się długość sieci sanitarnej o 187,3 km i w 2012 roku osiągnęła długość 668,4 km. Coraz lepszą jakość wód powierzchniowych zapewnia

rozbudowana do wydajności 41,0 tys. m³/dobę mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków „Fordon”.

Między rokiem 2004 i 2012 obniżyła się emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych o 41,6%, w tym pyłów o 72,4% i gazów (bez dwutlenku węgla) o 37,7%. Pomimo dość znacznego spadku emisji pyłów i gazów, jakość powietrza na terenie Bydgoszczy nadal jest niezadawalająca. Notowane są przekroczenia średniej rocznej dla pyłu PM10 (oznaczenia substancji zawartych w pyłe PM10 najczęściej wykazywały przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(α)pirenu).

W naszym mieście niekorzystny wpływ na klimat akustyczny ma głównie hałas drogowy. W omawianym okresie prawie na wszystkich objętych pomiarami ulicach stwierdzano przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku, zarówno w porze dziennej jak i nocnej. Największy problem z nadmierną emisją hałasu występuje wzdłuż głównych arterii komunikacyjnych. Wpływ na poprawę klimatu akustycznego mają m.in. realizowane działania związane z modernizacją i budową torowisk tramwajowych w technologii umożliwiającej wytłumianie hałasu.

W latach 2004-2011 ilość zebranych odpadów komunalnych utrzymywała się na podobnym poziomie, w 2011 roku zebrano ich 114,0 tys. ton. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów odbywało się w oparciu o ich segregację (selektywna zbiórka odpadów u źródła ich powstawania, sortowanie odpadów zmieszanych na czterech stacjach segregacji).

FUNKCJE METROPOLITALNE

Bydgoszcz jest ważnym krajowym centrum usług wyższego rzędu (kultura, nauka, ochrona zdrowia, sport, administracja) i w tym zakresie pełni rolę głównego ośrodka dla większości regionu.

1. SZKOLNICTWO WYŻSZE

Bydgoszcz stanowi w regionie ważny ośrodek nauki, z kilkunastoma uczelniami wyższymi o różnorodnym profilu kształcenia. W naszym mieście funkcjonują cztery uczelnie publiczne, w tym dwa bydgoskie uniwersytety (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego i Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy) oraz kilka uczelni niepublicznych. W Bydgoszczy kształci się 39,7 tys. studentów (rok akademicki 2012/2013). Liczba ta jest o 1,6 tys. niższa niż w roku akademickim 2004/2005, a od trzech lat notowany jest spadek liczby osób studiujących w Bydgoszczy. Wynika to przede wszystkim z zachodzących zmian demograficznych. Liczba osób, które kształcą się zaocznie i wieczorowo wynosi 18,3 tys. (rok akademicki 2012/2013), natomiast studiujących dziennie – 21,4 tys. Uczelnie przygotowują ważną dla regionalnej gospodarki kadrę inżynierów w wielu specjalnościach (m.in. w zakresie elektroniki, telekomunikacji, elektrotechniki, budownictwa, biotechnologii, inżynierii środowiska, mechaniki i budowy maszyn, technologii chemicznej) oraz pedagogów, lekarzy, muzyków i ekonomistów. Przy siedmiu uczelniach oraz przy Wojewódzkim Ośrodku Kultury funkcjonują Uniwersytety Trzeciego Wieku.

Wskaźnik osób z wyższym wykształceniem dla Bydgoszczy wzrósł z 13,9% (wg danych ze spisu powszechnego w 2002 roku) do 21,7% (dane z NSP-2011), przy analogicznym dla województwa wynoszącym 14,1%.

2. INSTYTUCJE

Istotną rolę w podnoszeniu prestiżu miasta odgrywają zlokalizowane w Bydgoszczy siedziby m.in.: Urzędu Wojewódzkiego, Centrum Szkolenia Sił Połączonych NATO (JFTC), 3. Batalionu Łączności NATO, Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Regionalnej Izby Obrachunkowej, Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Urzędu Żeglugi

Śródlądowej, Okręgowego Inspektoratu Państwowej Inspekcji Pracy, Bydgoskiej Izby Lekarskiej, Zarządu Zlewni Noteci (RZGW Poznań), Prokuratury Okręgowej, Sądu Okręgowego, Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego oraz delegatur: Najwyższej Izby Kontroli, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Instytutu Pamięci Narodowej, Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Dodatkowo prestiż miasta podnosi utworzona w 2004 roku Diecezja Bydgoska kościoła rzymsko-katolickiego. W Bydgoszczy działają honorowe konsulaty: Niemiec, Belgii, Ukrainy, Czech, Chorwacji i Węgier.

Decyzją MON zlikwidowany został Wojskowy Sąd Garnizonowy. W wyniku rozformowania Pomorskiego Okręgu Wojskowego, jego zadania przejął funkcjonujący w Bydgoszczy Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych. Minister Obrony Narodowej zlikwidował Prokuraturę Garnizonową, której dochodzenia przejęła Prokuratura Garnizonowa w Poznaniu.

3. KULTURA

Zaplecze aktywności kulturalnej stanowią liczne instytucje i placówki, m.in.: Filharmonia Pomorska i Opera Nova (wraz z centrum kongresowym). Dzięki znakomitej bazie oraz aktywnej działalności tych placówek, Bydgoszcz urasta do rangi jednego z czołowych ośrodków muzycznych w kraju. Już w 1963 roku odbył się pierwszy Bydgoski Festiwal muzyczny, organizowany do dziś naprzemiennie z Międzynarodowym Festiwalem Musica Antiqua Europae Orientalis. Jedną z największych imprez odbywającą się od 1994 roku i będącą przeglądem różnorodnych gatunków muzycznych jest Bydgoski Festiwal Operowy. Nasze miasto wyróżnia niepowtarzalna dzielnica muzyczna, która skupia obok siebie Akademię Muzyczną, Państwowy Zespół Szkół Muzycznych i Filharmonię Pomorską. Dużą rolę w życiu kulturalnym miasta odgrywa także Teatr Polski, który zmienił swoje oblicze wnosząc wiele ciekawych pomysłów na krajowy rynek teatralny. Przykładem tego jest choćby Festiwal Prapremier, który już na trwałe wpisał się do kalendarza najważniejszych imprez teatralnych w Polsce. Jeszcze wyższą rangę ma międzynarodowy festiwal filmowy „Camerimage”, który od 2010 roku odbywa się w naszym mieście.

Obok wyżej wymienionych instytucji kultury funkcjonują również: Galeria Miejska bwa, muzea (Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego wraz z Exploseum, Muzeum Wojsk Lądowych, Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego, Izba Tradycji Bydgoskich Dróg Żelaznych, Muzeum Farmacji, Muzeum Oświaty, Muzeum Kanału Bydgoskiego, Muzeum Wodociągów, Muzeum Fotografii, Muzeum Wolności i Solidarności), kinowe multipleksy, biblioteki i czytelnie, w tym Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna, liczne galerie, Miejskie Centrum Kultury, Wojewódzki Ośrodek Kultury, Pałac Młodzieży, Młodzieżowe Domy Kultury, Osiedlowe Domy Kultury oraz inne tego typu placówki. Rozwijają się środowiska kultury alternatywnej. Działa kilkadziesiąt stowarzyszeń kulturalnych, popularyzujących i upowszechniających określone dziedziny sztuki, promujących wartości kulturalne miasta i regionu oraz skupiających przedstawicieli środowisk twórczych.

Środowisko kulturowe miasta to również dobra materialne: zabytki architektury (np. Zespół Pałacowo-Parkowy w Ostromecku) i techniki, układy urbanistyczne itp., które sukcesywnie są odnawiane i odpowiednio eksponowane.

4. MEDIA

Należy także podkreślić znaczenie i rolę istniejącego w Bydgoszczy potencjału medialnego. W naszym mieście zlokalizowany jest Ośrodek Regionalny Telewizji Polskiej, który emituje program niemal na cały obszar województwa. Podobny zasięg odbioru ma Radio Pomorza i Kujaw („Radio PiK”), a mniejszy lokalne rozgłoszenie, takie jak: ESKA czy Plus. Każdy z bydgoskich dzienników: „Gazeta Pomorska”, „Express Bydgoski” oraz lokalny dodatek „Gazety Wyborczej”, dostępny jest na terenie całego województwa, część także poza jego granicami.

5. ZDROWIE

W dziedzinie zdrowia Bydgoszcz jest ośrodkiem dysponującym pełną gamą placówek podstawowej opieki zdrowotnej, jak i szerokim zapleczem medycznym w zakresie usług specjalistycznych. Na terenie miasta funkcjonuje 9 szpitali publicznych (w tym 2 resortowe): Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dra A. Jurasza, Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dra J. Biziela, Wojewódzki Szpital Dziecięcy, Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii, Wojewódzki Szpital Obserwacyjno-Zakaźny, 10. Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką, Wielospecjalistyczny Szpital Miejski, Zakład Opieki Zdrowotnej MSWiA oraz Centrum Onkologii. Baza ochrony zdrowia służy nie tylko społeczeństwu miasta, ale także mieszkańcom regionu. Ważnym zadaniem jest rozbudowa, unowocześnianie i doposażanie szpitali oraz przychodni w niezbędny i nowoczesny sprzęt. Działania tego typu są prowadzone m.in. w Szpitalu Miejskim, Szpitalu Uniwersyteckim nr 1 im. dra A. Jurasza oraz w Wojewódzkim Szpitalu Dziecięcym. Podstawowym problemem dotyczącym opieki zdrowotnej jest utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i do części specjalistycznych świadczeń medycznych oraz niewydolny system finansowania usług medycznych.

6. SPORT

Istniejąca w Bydgoszczy i wciąż unowocześniana baza daje szerokie możliwości uprawiania sportów, zarówno wyczynowo, jak i rekreacyjnie. Sport, a szczególnie organizacja prestiżowych imprez o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, jest też istotnym elementem promocji miasta. Wykorzystywany do tego celu jest jeden z najnowocześniejszych obiektów lekkoatletycznych w kraju, stadion „Zawisza” im. Zdzisława Krzyszkowiaka, jak również Hala Sportowo-Widowiskowa „Łucniczka”, stadion żużlowy oraz tor regatowy w Brdyujściu.

III.2. Wyniki analizy TOWS/SWOT

Przeprowadzona analiza dotychczasowych przemian społeczno-gospodarczych miasta oraz uwarunkowań jego rozwoju, w pierwszym przygotowawczym etapie prac nad budową Strategii, umożliwiła dogłębną identyfikację elementów funkcjonowania Bydgoszczy, które pozwalają na określenie szans, zagrożeń, mocnych i słabych stron miasta.

W efekcie zastosowania złożonej, kilkietapowej metodologii (m.in. przypisanie wag poszczególnym czynnikom, sporządzenie tablic współzależności, ustalenie najsilniejszych korelacji, stworzenie macierzy wyborów strategicznych), dokonano wyboru jednego z czterech rodzajów strategii: dynamicznej, konkurencyjnej, konserwatywnej lub defensywnej (niewystępującej w przypadku jednostek samorządowych).

Na podstawie oddziaływania silnych i słabych stron, zdefiniowanych szans i zagrożeń rozwoju miasta oraz wykazanych korelacji zachodzących między nimi, określono, że „Strategia Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku” będzie miała charakter strategii dynamicznej – wykorzystującej szansę przy pomocy mocnych stron. Jednak z uwagi na fakt uznania konieczności podejmowania działań przez władze samorządowe w różnych sferach życia miasta, sformułowane cele strategiczne, operacyjne oraz programy nadają dokumentowi charakter bardziej zrównoważony.

Poniższe zestawienie uwzględnia wszystkie istotne czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony miasta) i zewnętrzne (szanse i zagrożenia), wykorzystane w przeprowadzonej analizie TOWS/SWOT.

MOGNE STRONY

- Międzynarodowy, regionalny port lotniczy w Bydgoszczy.
- Wyjątkowy w skali europejskiej węzeł wodny oraz duże zasoby obszarów zieleni w mieście.
- Istniejące tereny pod inwestycje, głównie na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego i w podstrefie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
- Różnorodność funkcjonujących uczelni wyższych.
- Szeroki wachlarz wielkomiejskich instytucji kulturalnych oraz silna pozycja w środowisku muzycznym kraju.
- Sprzyjające warunki dla rozwoju:
 - sportu,
 - rekreacji i turystyki,
 - organizacji prestiżowych imprez.
- Pełna gama usług komunalnych.
- Dostępność do wysokiej jakości usług medycznych.

SŁABE STRONY

- Wciąż niezadowalająca rozpoznawalność miasta na arenie krajowej i międzynarodowej.
- Niedostateczne środki finansowe na realizację najważniejszych zadań rozwojowych.
- Dekapitalizacja dużej części zasobów mieszkaniowych, infrastrukturalnych i niedostateczna jakość przestrzeni publicznej.
- Niezadowalający poziom innowacyjności gospodarki i jej niewystarczające powiązanie z nauką.
- Niedostatecznie rozwinięty miejski układ komunikacyjny (m.in.: niski standard wielu ulic, słabe skomunikowanie z drogami ekspresowymi i autostradami, zatłoczenie motoryzacyjne, niedostateczna oferta transportu publicznego).
- Wciąż niesatysfakcjonująca pozycja uczelni wyższych w rankingach krajowych.
- Niezadowalające wykorzystanie terenów przeznaczonych pod inwestycje.

SZANSE

- Rozwój infrastruktury w europejskich korytarzach transportowych.
- Możliwość realizacji w Bydgoszczy przedsięwzięć przez inwestorów zewnętrznych w różnych dziedzinach gospodarki, szczególnie w zakresie zaawansowanych technologii.
- Rozwój turystyki jako gałęzi gospodarki, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki: kongresowej, biznesowej i wodnej.
- Kształtowanie i rozwój Bydgoszczy jako ośrodka metropolitalnego.
- Rozwój współpracy międzynarodowej.
- Możliwość pozyskania środków na realizację zadań z funduszy wspólnotowych.

ZAGROŻENIA

- Niekorzystna sytuacja makroekonomiczna.
- Opóźnienia w realizacji inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu krajowym.
- Niewystarczający postęp w sferze zmian legislacyjnych.
- Utrzymujące się niekorzystne zmiany demograficzne.

III.3. Główne wyzwania rozwojowe

Podstawą określenia wyzwań rozwojowych Bydgoszczy była diagnoza stanu miasta, wyniki konsultacji społecznych oraz identyfikacja istotnych czynników warunkujących rozwój - wewnętrznych (silne i słabe strony) i zewnętrznych (szanse i zagrożenia). Wyzwania to zagadnienia, na których należy się skupić, z którymi należy się zmierzyć, aby osiągnąć sukces rozwojowy.

Wyzwania stanowią podstawę wyznaczenia celów rozwojowych miasta.

Główne wyzwania rozwoju Bydgoszczy:

- Zahamowanie spadku liczby ludności Bydgoszczy;
- Podniesienie statusu miasta jako ośrodka akademickiego;
- Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego;
- Zbudowanie silnego obszaru funkcjonalnego miasta;
- Rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy;
- Oparcie rozwoju lokalnej gospodarki na wiedzy i innowacjach;
- Prowadzenie polityki rozwoju z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju;
- Poprawa dostępności komunikacyjnej Bydgoszczy i obszaru funkcjonalnego w układzie wewnętrznym i zewnętrznym (poprawa stanu dróg i układu komunikacyjnego, rozbudowa siatki połączeń lotniczych).

*Strategia Rozwoju
Bydgoszczy
do 2030 roku*

IV. STRATEGIA ROZWOJU BYDGOSZCZY DO 2030 ROKU

Strategia wytycza kierunki rozwoju miasta, zgodnie z najlepiej pojętym interesem Bydgoszczy i jej mieszkańców. Dzięki społecznej partycypacji w powstawaniu Strategii, wykreowana została koncepcja rozwojowa uwzględniająca aspiracje bydgoszczan, dobrą jakość życia, nowoczesną gospodarkę, troskę o przestrzeń publiczną miasta, wartości nauki i kultury. Przyszłościowy wizerunek miasta określa wizja rozwoju, natomiast misja samorządu miasta oraz sformułowane cele strategiczne i operacyjne określają pożądane kierunki i priorytety rozwoju, których konsekwentna realizacja przyczyni się do osiągnięcia przyjętej wizji.

IV.1. Wizja Bydgoszczy

Wizja rozwoju Bydgoszczy, to obraz miasta w docelowym horyzoncie czasowym, czyli w 2030 roku.

Bydgoszcz roku 2030-go to w pełni ukształtowana metropolia, silnie powiązana ze swoim obszarem funkcjonalnym na płaszczyźnie wielorakiej współpracy z gminami ościennymi.

Bydgoszcz to centrum zarządzania administracyjnego i gospodarczego, o rozwiniętych gałęziach gospodarki opartej na technologiach przyjaznych dla środowiska naturalnego. To także ośrodek zapewniający usługi wyższego rzędu w zakresie edukacji, nauki, kultury, zdrowia, sportu i turystyki.

Bydgoszcz to miasto doskonale skomunikowane z regionem oraz innymi ośrodkami miejskimi w kraju i w Europie. To również silny węzeł transportowo-logistyczny, rozwinięty w oparciu o sieć dróg szybkiego ruchu, nowoczesne linie kolejowe, liczne połączenia lotnicze oraz rozwój żeglugi śródlądowej.

Bydgoszcz to rozwinięty ośrodek uniwersytecki, oferujący zróżnicowany wachlarz kierunków kształcenia na wielu uczelniach wyższych. To także wiodące w regionie miasto w zakresie transferu wiedzy i innowacyjnej technologii z jednostek B+R do gospodarki.

Bydgoszcz to miasto bezpieczne i przyjazne jego mieszkańcom, zapewniające wysoką jakość zamieszkania oraz opieki zdrowotnej i socjalnej, a przede wszystkim oferujące liczne miejsca pracy.

Bydgoszcz to liczące się w kraju centrum kultury, o ugruntowanej pozycji działających placówek oraz o wysokiej randze imprez.

Bydgoszcz to wiodący w kraju ośrodek sportowy, oferujący szereg imprez o randze krajowej i międzynarodowej, posiadający wiele obiektów sportowych i klubów oraz zapewniający mieszkańcom czynną rekreację. To miasto o zagospodarowanej zieleni parkowej i leśnej oraz dysponujące atrakcyjną ofertą wypoczynkowo-turystyczną na bazie Bydgoskiego Węzła Wodnego.

Wizja Bydgoszczy, będącej miastem rozwijającym się na bazie silnej, nowoczesnej i innowacyjnej gospodarki, nie jest utopijna, nierealna. Ma ona bowiem silne podstawy tkwiące w pracowitości i przedsiębiorczości mieszkańców miasta. Jej urzeczywistnieniu służą sformułowane cele strategiczne, których realizacja za pośrednictwem 15 programów będzie sukcesywnie monitorowana.

IV.2. Misja samorządu Bydgoszczy

Działalność samorządu ma na celu zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców miasta poprzez realizację zadań poprawiających funkcjonowanie organizmu miejskiego i jakość życia w mieście oraz oferowanie usług publicznych na wysokim poziomie. Jednak na warunki życia w mieście wpływa wiele różnych czynników, dlatego też, realizacja wizji rozwoju Bydgoszczy jest wyzwaniem dla wszystkich jego mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji i instytucji. Natomiast koordynowanie tego procesu oraz zachowanie jego ciągłości jest zadaniem kolejnych władz samorządowych miasta.

Innymi słowy zadaniem samorządu jest podejmowanie, inspirowanie i integrowanie działań, które wykorzystując dziedzictwo kulturowe i walory przyrodnicze oraz aktywność i zaangażowanie mieszkańców, uczynią Bydgoszcz miastem spełniającym docelową wizję jego rozwoju.

Misja będąca jednocześnie celem nadrzędnym „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku”, to:

Gospodarna Bydgoszcz przyjazna dla każdego będąca:

- **nowoczesną i funkcjonalną metropolią, sprzyjającą rozwojowi innowacyjnej gospodarki,**
- **miastem bezpiecznym, przyjaznym ludziom i środowisku, zapewniającym wysoką jakość życia,**
- **znaczącym krajowym i międzynarodowym ośrodkiem naukowym, kulturalnym, sportowym, turystycznym i administracyjnym.**

Sformułowana misja pozwoliła na wyodrębnienie trzech zasadniczych aspektów, na których powinny skupiać się działania rozwojowe tj.: rozwój lokalnej gospodarki oparty na współpracy z nauką, podniesienie jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie funkcji metropolitalnych Bydgoszczy. Stały się one podstawą do określenia celów strategicznych.

Gospodarna Bydgoszcz przyjazna dla każdego będąca:

- **nowoczesną i funkcjonalną metropolią, sprzyjającą rozwojowi innowacyjnej gospodarki,**
- **miastem bezpiecznym, przyjaznym ludziom i środowisku, zapewniającym wysoką jakość życia,**
- **znaczącym krajowym i międzynarodowym ośrodkiem naukowym, kulturalnym, sportowym, turystycznym i administracyjnym.**

Cel strategiczny I

Wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy

Cel strategiczny II

Wykreowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki

Cel strategiczny III

Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Cel strategiczny IV

Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy

IV.3. Cele strategiczne

Cel strategiczny I

Wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy

W krajowych dokumentach planistycznych metropolie postrzegane są jako kluczowe obszary kreowania wzrostu społeczno-gospodarczego.

Bydgoszcz – będąca ważnym ośrodkiem administracyjnym, gospodarczym, kulturalnym, naukowym i sportowym – skutecznie aspiruje do miana metropolii, sukcesywnie wzmocniając określone funkcje. Celem podejmowanych działań jest nie tylko wzmocnienie tych funkcji, ale również wykreowanie Bydgoszczy jako wiodącego ośrodka o znaczeniu krajowym i międzynarodowym poprzez poprawę wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej, podniesienie konkurencyjności gospodarczej i poszerzenie przestrzeni dla biznesu, wzmocnienie prestiżu i rozwoju szkolnictwa wyższego oraz szersze wykorzystanie potencjału kulturalnego i sportowego.

Działania wzmocniające funkcje metropolitalne Bydgoszczy oraz integrujące ośrodek wiodący z miastami i gminami sąsiednimi, wpłyną na podniesienie konkurencyjności i atrakcyjności zarówno miasta, jak i obszaru funkcjonalnego w stosunku do innych polskich i europejskich miast.

Osiągnięciu wyznaczonego celu służyć będzie realizacja działań związanych z:

- rozwojem funkcji metropolitalnych Bydgoszczy (nauka, kultura, zdrowie, sport, administracja publiczna, sądownictwo, wojsko, transport),
- wzmocnianiem interdyscyplinarnych powiązań między Bydgoszczą, a miastami i gminami tworzącymi funkcjonalny obszar miasta,
- rozwojem współpracy międzynarodowej i krajowej.

Cele operacyjne:

- I.1. Wzmocnienie istniejących i rozwój nowych powiązań funkcjonalno-przestrzennych miejskiego obszaru funkcjonalnego na rzecz silnej metropolii
- I.2. Wzmocnienie statusu miasta jako ośrodka uniwersyteckiego
- I.3. Stworzenie warunków dla rozwoju kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego
- I.4. Rozwój sportu wyczynowego oraz wzmocnienie pozycji miasta jako ośrodka organizacji prestiżowych imprez sportowych
- I.5. Podniesienie rangi miasta jako siedziby administracji rządowej, samorządowej, sądowniczej i wojskowej oraz instytucji i organizacji krajowych i międzynarodowych
- I.6. Uczestnictwo Bydgoszczy w związkach i organizacjach miast oraz aktywność w zakresie kontaktów międzynarodowych

Cel strategiczny II

Wykreowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki

Rozwój innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy jest podstawowym czynnikiem wpływającym na poziom konkurencyjności miasta, oraz celem podejmowanych działań przez władze samorządowe Bydgoszczy. Znaczący wpływ na rozwój innowacyjności w gospodarce ma współpraca i transfer wiedzy pomiędzy firmami, a instytucjami naukowo-badawczymi i uczelniami wyższymi. Z drugiej strony rozwój gospodarczy stanowi o materialnych podstawach życia mieszkańców, dlatego istotę tego celu trudno przecenić.

Dla kondycji lokalnej gospodarki ważny jest zarówno rozwój lokalnego biznesu, jak i pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych. Silnie rozwijającą się w ostatnich latach gałęzią gospodarki jest sektor usług turystycznych, dlatego miasto będzie wzmacniać swoją ofertę zwłaszcza w zakresie turystyki kongresowej, biznesowej i wodnej.

Osiągnięciu wyznaczonego celu służyć będzie realizacja działań związanych z:

- umacnianiem potencjału ekonomicznego Bydgoszczy opartego na wiedzy,
- aktywizacją rynku pracy,
- umacnianiem pozycji miasta jako ośrodka targowo-wystawienniczego,
- rozwojem rynku usług turystycznych.

Cele operacyjne

- II.1. Stworzenie warunków do dynamicznego rozwoju jednostek naukowych oraz efektywnego wykorzystania wyników badań w gospodarce
- II.2. Podniesienie poziomu nowoczesności i innowacyjności bydgoskich firm poprzez rozwój współpracy nauki z gospodarką
- II.3. Stworzenie warunków do inwestowania w Bydgoszczy
- II.4. Wzrost aktywności gospodarczej istniejących podmiotów
- II.5. Wzrost aktywności zawodowej i przedsiębiorczości bydgoszczan
- II.6. Umocnienie pozycji Bydgoszczy jako ośrodka targowo-wystawienniczego oraz miasta kongresów i zjazdów międzynarodowych i krajowych
- II.7. Stworzenie warunków dla rozwoju sektora usług turystycznych

Cel strategiczny III

Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Jednym z ważniejszych elementów substancji miejskiej jest infrastruktura transportowa (drogowa, kolejowa, lotnicza, wodna) i techniczna (cieplna, elektryczna, gazowa i wodno-ściekowa), których kompleksowy rozwój wpłynie na ukształtowanie ładu przestrzennego zgodnego z oczekiwaniami mieszkańców miasta. Elementem ściśle związanym z infrastrukturą jest komunikacja zbiorowa, której wzrost zasięgu i poziomu oferowanych usług jest jednym z ważniejszych zamierzeń władz samorządowych Bydgoszczy.

Innym, równie ważnym przedsięwzięciem jest ochrona środowiska naturalnego, którego jakość zależy w dużej mierze od działań w zakresie gospodarki komunalnej (ścieki, odpady) oraz tych, związanych z ochroną wód powierzchniowych, powietrza i ograniczających hałas. Istotne znaczenie mają także działania związane z rozwojem infrastruktury informatycznej, która upowszechnia dostęp do Internetu, a w konsekwencji wspiera rozwój cyfryzacji.

Aby mieszkańcom żyło się lepiej niezbędny jest odpowiedni ład przestrzenny, a co za tym idzie rosnąca jakość przestrzeni miejskiej, która docelowo wzrośnie m.in. poprzez rewitalizację terenów zdegradowanych.

Osiągnięciu wyznaczonego celu służyć będzie realizacja działań związanych z:

- usprawnieniem infrastruktury komunikacyjnej i technicznej,
- poprawą i ochroną środowiska naturalnego,
- kształtowaniem ładu przestrzennego,
- rozwojem cyfryzacji (e-usługi),
- przeciwdziałaniem wykluczeniu cyfrowemu.

Cele operacyjne

- III.1. Rozwój transportu zbiorowego
- III.2. Rozwój układu drogowego
- III.3. Sprawna komunikacja wewnętrzna i zewnętrzna obszaru funkcjonalnego miasta
- III.4. Poprawa i ochrona środowiska naturalnego
- III.5. Rozwinięta infrastruktura społeczeństwa informacyjnego – cyfryzacja
- III.6. Wysoka jakość usług infrastrukturalnych
- III.7. Ład przestrzenny i poprawa jakości przestrzeni publicznej
- III.8. Zrewitalizowane tereny zdegradowane

Cel strategiczny IV

Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy

Mieszkańcy Bydgoszczy są jej podstawową wartością. Kondycja, kreatywność i zaangażowanie lokalnej społeczności w działalność społeczno-gospodarczą mają zasadniczy wpływ na tempo oraz kierunki rozwoju miasta. Dlatego też, działania samorządu miasta skierowane będą na stałe podnoszenie jakości i poziomu życia bydgoszczan. Równie ważne jest wykreowanie możliwości samorealizacji mieszkańców oraz stworzenie warunków by stali się współgospodarzami mającymi wpływ na podejmowane decyzje dotyczące warunków ich życia poprzez współpracę i współdziałanie z instytucjami miejskimi, w tym samorządowymi.

Możliwe to będzie dzięki zapewnieniu szerokiego dostępu do wysokiej jakości usług oraz stworzeniu sprawnego obiegu informacji i wymiany poglądów z wykorzystaniem technologii cyfrowych.

Osiągnięciu wyznaczonego celu służyć będzie realizacja działań związanych z:

- poprawą warunków mieszkaniowych,
- podniesieniem jakości i dostępności usług: ochrony zdrowia, edukacji, kultury, rekreacji i sportu,
- wzrostem poziomu bezpieczeństwa,
- rozwojem kapitału ludzkiego i społecznego,
- promocją oraz budową wizerunku i marki miasta.

Realizowane działania skierowane będą nie tylko do mieszkańców miasta, ale mają również wpływać na podejmowanie decyzji o zamieszkaniu w Bydgoszczy osób z zewnątrz np. absolwentów uczelni, naukowców, artystów, inwestorów.

Cele operacyjne:

- IV.1. Poprawa warunków mieszkaniowych
- IV.2. Wysoka jakość i dostępność usług zdrowotnych
- IV.3. Wysoka jakość kształcenia, opieki i wychowania
- IV.4. Powszechny dostęp do kultury oraz korzystania z jej walorów i dóbr przez mieszkańców
- IV.5. Szeroka, ogólnodostępna baza sportowo-rekreacyjna służąca wzrostowi aktywności fizycznej mieszkańców
- IV.6. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego
- IV.7. Stworzenie warunków sprzyjających włączeniu społecznemu
- IV.8. Wzrost poczucia tożsamości lokalnej i świadomości obywatelskiej oraz wysoka aktywność społeczna mieszkańców
- IV.9. Skuteczna promocja miasta i jego walorów

IV.4. Programy sektorowe

Osiągnięcie zamierzonych celów strategicznych możliwe będzie dzięki wdrażaniu prorozwojowych przedsięwzięć i projektów. Dla sprawnego zarządzania, wybrane działania i główne zadania, pogrupowane zostały w ramach **15 programów** obejmujących kluczowe dla rozwoju Bydgoszczy obszary:

1. Metropolitalna Bydgoszcz

Realizacja programu ma na celu wzmocnienie roli Bydgoszczy jako silnego ośrodka metropolitalnego o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Służyć temu będą działania w zakresie poprawy wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej, podniesienia konkurencyjności gospodarczej i poszerzenia przestrzeni dla biznesu, wzmocnienia prestiżu i rozwoju szkolnictwa wyższego oraz szerszego wykorzystania potencjału kulturalnego i sportowego miasta na arenie krajowej i międzynarodowej. Ważnym celem jest też budowa struktur organizacyjno-instytucjonalnych dla obszaru funkcjonalnego.

2. Mieszkajmy w Bydgoszczy

Celem programu jest podniesienie jakości życia mieszkańców Bydgoszczy oraz zwiększenie atrakcyjności zamieszkania. Jego realizacja przyczyni się do zwiększenia oferty mieszkaniowej, poprawy warunków zamieszkania i jego otoczenia między innymi poprzez działania rewitalizacyjne. Realizacja programu przyczyniać się będzie do poprawy ładu przestrzennego i atrakcyjności zewnętrznej szaty miejskiej.

3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka

Program ma na celu zwiększenie konkurencyjności bydgoskiej gospodarki. Konkurencyjną gospodarkę cechuje wysoka innowacyjność zarówno technologiczna, jak i organizacyjna, dlatego też program skupia się na działaniach związanych z tworzeniem zaplecza naukowo-badawczego świadczącego usługi na rzecz przedsiębiorców, rozwojem współpracy nauki z gospodarką, tworzeniem sieci współpracy oraz rozwojem otoczenia biznesu. Realizacja programu przyczyniać się będzie także do tworzenia korzystnych warunków aktywizacji gospodarczej i zawodowej mieszkańców.

4. Przestrzeń dla biznesu

Celem programu jest zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Bydgoszczy poprzez aktywizację gospodarczą terenów inwestycyjnych oraz lepsze wykorzystanie potencjału Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego. Realizacja programu przyczyni się do wykreowania nowych terenów inwestycyjnych, poprawy warunków prowadzenia działalności na obszarach aktywności gospodarczej, nadania nowych funkcji zdegradowanym obszarom przemysłowym i stworzenia infrastruktury dla rozwoju turystyki biznesowej.

5. Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie

Celem programu jest zwiększenie dostępności komunikacyjnej Bydgoszczy poprzez tworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego. Realizowane działania i projekty służyć będą głównie: poprawie standardów transportu publicznego, a tym samym stworzeniu warunków do zwiększenia liczby podróży komunikacją zbiorową; modernizacji i rozbudowie układu drogowego; poprawie warunków ruchu pieszego i rowerowego; stworzeniu spójnego systemu zarządzania przestrzenią parkingową oraz integracji różnych środków transportu podmiejskiego i miejskiego.

6. Cyfrowa Bydgoszcz

Celem programu jest stworzenie warunków sprzyjających budowie społeczeństwa informacyjnego. Program skupia się na rozwiązywaniu problemów związanych z niepełnym dostępem do Internetu i wysokimi kosztami usług elektronicznych, których zakres jest zbyt mały, a ich dostęp niepełny. Najważniejsze zadania to: udostępnienie społeczeństwu i instytucjom podstawowych usług administracji samorządowej opartych o nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, edukacja cyfrowa oraz tworzenie warunków dla rozwoju innowacyjnej gospodarki.

7. Bydgoszcz na fali

Celem programu jest stworzenie wizerunku Bydgoszczy, jako miasta silnie związanego z wodą i wykorzystującego jej walory oraz unikatowe cechy Bydgoskiego Węzła Wodnego (BWW) do wykreowania nowego produktu turystycznego. Działania realizowane w ramach programu związane będą z rewitalizacją i zagospodarowaniem terenów nadbrzeżnych, tworzeniem infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej związanej z wodą i terenami przybrzeżnymi, udrożnianiem szlaków wodnych, rozwojem międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40 oraz promocją oferty turystycznej związanej z BWW.

8. Przyjazne miasto dla środowiska

Celem programu jest zachowanie obszarów i krajobrazów wartościowych przyrodniczo oraz poprawa jakości środowiska naturalnego. Ważnym jego elementem jest zapewnienie wysokiej jakości usług komunalnych z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. W ramach programu realizowane będą przedsięwzięcia mające na celu rewitalizację i wzbogacanie zasobów środowiska przyrodniczego i terenów wypoczynku oraz doprowadzenie parametrów środowiskowych do stanu wymaganego przez dyrektywy Unii Europejskiej.

9. Edukacja dla każdego

Celem programu jest uzyskanie wysokiej jakości i różnorodności kształcenia oraz stymulowanie indywidualnego rozwoju dzieci, młodzieży i osób dorosłych, podniesienie standardów nauczania oraz unowocześnienie metod edukacji na wszystkich jej poziomach. Niezmiernie ważne będzie również prowadzenie działań będących odpowiedzią na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy.

10. Żyjmy razem i zdrowo

Celem programu jest poprawa stanu zdrowia i warunków życia bydgoszczan. Działania programu ukierunkowane są na zapobieganie chorobom, wydłużanie czasu życia, promowanie zdrowia poprzez pogłębianie wiedzy mieszkańców o profilaktyce i ochronie zdrowia oraz rozwój infrastruktury ochrony zdrowia służący utrzymaniu wysokiej jakości usług zdrowotnych kierowanych do mieszkańców miasta i regionu. Ważnym elementem programu są działania ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu różnych grup, między innymi: osób chorych, niepełnosprawnych, starszych i będących w trudniej sytuacji życiowej i materialnej.

11. Bezpieczna Bydgoszcz

Celem programu jest ograniczenie przestępczości, zapobieganie zagrożeniom i katastrofom oraz zwiększenie poczucia bezpieczeństwa. Program ma przyczynić się do stworzenia wizerunku Bydgoszczy jako miasta przyjaznego, w którym mieszkańcy chcą mieszkać, kształcić się, lokalizować swoje firmy, pracować zawodowo i realizować swoje ambicje. Realizacja programu będzie się opierać na działaniach zwalczających, prewencyjnych i profilaktycznych dotyczących różnego rodzaju zagrożeń.

12. Obywatelska Bydgoszcz

Celem programu jest rozwój kapitału społecznego Bydgoszczy i zwiększenie jego zaangażowania w działalność na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych. Program skupiać się będzie na tworzeniu warunków dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, podniesieniu świadomości i aktywności mieszkańców oraz inspirowaniu i wspieraniu inicjatyw obywatelskich.

13. Miasto nauki

Realizacja programu ma na celu wzmocnienie znaczenia Bydgoszczy jako ośrodka akademickiego i naukowego oraz zwiększenie udziału środowisk akademickich w życiu miasta. Rozwój środowisk akademickich jest niezbędnym wymogiem dla budowy wysokiej jakości kapitału ludzkiego i społecznego. W dobie niżu demograficznego i dużej konkurencji innych ośrodków akademickich w walce o studentów, realizacja programu powinna zapewnić wzrost (a przynajmniej utrzymanie na obecnym poziomie) liczby studiujących na bydgoskich uczelniach. Działania realizowane w ramach programu będą również wspierać wykorzystanie potencjału naukowego dla rozwoju gospodarczego miasta, szczególnie tych gałęzi, które mają wpływ na wzrost konkurencyjności i innowacyjności bydgoskiej gospodarki. Zadania zapisane w programie skupiają się na przedsięwzięciach prorozwojowych bydgoskich uczelni oraz działaniach wspierających ze strony samorządu miasta.

14. Kultura energią miasta

Celem programu jest pobudzenie i pełne wykorzystanie potencjału bydgoskich środowisk twórczych, instytucji oraz innych podmiotów tworzących kulturę, wprowadzenie w ich działalność takich rozwiązań, które ułatwią szeroki dostęp do kultury i jej wytworów, a także zwiększenie aktywności mieszkańców w korzystaniu z jej oferty. Podejmowane tu działania przyczynią się do wzmocnienia pozycji Bydgoszczy jako centrum kulturalnego regionu oraz ośrodka o znaczeniu krajowym

i międzynarodowym. Program obejmuje przedsięwzięcia i zadania związane z modernizacją i rozbudową infrastruktury, wspieraniem środowisk twórczych, działaniami popularyzatorsko-edukacyjnymi w dziedzinie kultury, ochroną dziedzictwa kulturowego oraz organizacją imprez i przedsięwzięć artystycznych.

15. Sportowa Bydgoszcz

Celem programu jest wzmocnienie silnej pozycji Bydgoszczy jako ośrodka sportu i miejsca organizacji prestiżowych imprez sportowych o randze krajowej i międzynarodowej oraz wzrost aktywności fizycznej mieszkańców. Dla osiągnięcia tego celu niezbędne jest podniesienie standardu infrastruktury sportowej, zwłaszcza w kontekście lepszego dostępu mieszkańców miasta do czynnego uprawiania sportu i rekreacji, a także zwiększenia możliwości organizacji w Bydgoszczy imprez sportowych wysokiej rangi. Realizowane poprzez program przedsięwzięcia obejmują budowę nowych obiektów, modernizację infrastruktury sportowej, starania na rzecz uzyskania prawa do organizacji prestiżowych imprez sportowych, wspieranie sportu wyczynowego i szkolnego. Ważnym celem jest również wzbogacenie oferty rekreacyjnej dla mieszkańców Bydgoszczy.

Dla sprawnego zarządzania procesem wdrażania Strategii opracowane zostały matryce logiczne dla wszystkich programów (karty programów). Określone w nich zostały między innymi: zamierzenia realizacyjne, powiązanie programów z celami Strategii, powiązanie z dokumentami strategicznymi kraju i regionu, planowane efekty, jednostki uczestniczące w ich realizacji, potencjalne źródła finansowania.

Poziom osiągnięcia wyznaczonych celów i efektów poszczególnych programów mierzony będzie za pomocą przyjętych mierników realizacji programu.

KARTA PROGRAMU

1. Nazwa programu: METROPOLITALNA BYDGOSZCZ	2. Nr programu: 1 Kontynuacja „Planu Rozwoju Bydgoszczy na lata 2009-2014”
3. Program służy realizacji celu strategicznego: Cel I. Wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy Cel II. Wykreowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Cel III. Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju	
4. Program służy realizacji celu operacyjnego: Cel I.1. Wzmocnienie istniejących i rozwój nowych powiązań funkcjonalno-przestrzennych miejskiego obszaru funkcjonalnego na rzecz silnej metropolii Cel I.5. Podniesienie rangi miasta jako siedziby administracji rządowej, samorządowej, sądowniczej i wojskowej oraz instytucji i organizacji krajowych i międzynarodowych Cel I.6. Uczestnictwo Bydgoszczy w związkach i organizacjach miast oraz aktywność w zakresie kontaktów międzynarodowych Cel II.2. Podniesienie poziomu nowoczesności i innowacyjności bydgoskich firm poprzez rozwój współpracy nauki z gospodarką Cel II.3. Stworzenie warunków do inwestowania w Bydgoszczy Cel II.6. Umocnienie pozycji Bydgoszczy jako ośrodka targowo-wystawienniczego oraz miasta kongresów i zjazdów międzynarodowych i krajowych Cel III.3. Sprawna komunikacja wewnętrzna i zewnętrzna obszaru funkcjonalnego miasta	

5. Cele programu:

- Wzmocnienie roli i podniesienie konkurencyjności Bydgoszczy wraz z jej obszarem funkcjonalnym jako ośrodka metropolitalnego o znaczeniu krajowym i międzynarodowym
- Integracja funkcjonalno-przestrzenna miejskiego obszaru funkcjonalnego

6. Geneza, ogólny opis programu:

Genezą wygenerowania programu było kilka przesłanek. Pierwsza to fakt, że obszary metropolitalne są najważniejszymi ośrodkami gospodarczymi, naukowymi, kulturalnymi i polityczno-administracyjnymi na świecie, stanowiąc tzw. bieguny wzrostu. Drugą, jest coraz silniejsze akcentowanie rozwoju dużych miast w powstających obecnie dokumentach planistycznych wymiaru krajowego i europejskiego. Trzecia, to konieczność zacieśnienia współpracy w ramach obszaru funkcjonalnego Bydgoszczy.

Metropolia to przynajmniej 300 tysięczne miasto wraz z obszarem funkcjonalno-przestrzennym powstającym wokół niego. Taki duży ośrodek miejski stanowi jednocześnie centrum zarządzania gospodarczego, oferuje optymalny zasięg usług wyższego rzędu, charakteryzuje się dużymi możliwościami edukacyjnymi i innowacyjnymi, posiada zdolność do utrzymywania relacji handlowych, naukowych, kulturowych z innymi metropoliami oraz charakteryzuje się

wysoką zewnętrzną atrakcyjnością turystyczną. Poza tym metropolia musi posiadać wysoką wewnętrzną i zewnętrzną dostępność transportową. Bydgoszcz jako największe miasto w regionie posiada te cechy i funkcje, które w sposób ciągły powinny być rozwijane, bądź umacniane poprzez realizację szeregu interdyscyplinarnych działań. Wśród nich szczególnie nacisk powinien być położony na aspekt rozwoju nauki, ale też innych usług wyższego rzędu.

Realizacja programu ma więc na celu wzmocnienie roli Bydgoszczy jako ośrodka metropolitalnego o znaczeniu krajowym i międzynarodowym poprzez poprawę wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej, podniesienie konkurencyjności gospodarczej i poszerzenie przestrzeni dla biznesu, wzmocnienie prestiżu i rozwój szkolnictwa wyższego oraz szersze wykorzystanie potencjału kulturalnego i sportowego miasta na arenie krajowej i międzynarodowej.

Na kształtowanie się i rozwój obszaru metropolitalnego będą miały wpływ działania integrujące ośrodek wiodący z miastami i gminami sąsiednimi. Jednym z narzędzi wspierających realizację przedsięwzięć na rzecz rozwoju obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich, w okresie programowania 2014-2020, będą Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. Instrument ten dedykowany dla miast i ich obszarów funkcjonalnych wspierać będzie realizację projektów zintegrowanych zarówno obszarowo jak i tematycznie, sprzyjających rozwojowi współpracy i integracji na obszarach funkcjonalnych największych polskich miast. Wdrażanie ZIT na obszarze funkcjonalnym Bydgoszczy przyczyni się do osiągnięcia celów programu Metropolitalna Bydgoszcz. Zgodnie z opracowaniem Ministerstwa Rozwoju Regionalnego pn. „Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce” w województwie kujawsko-pomorskim funkcjonować będzie jeden związek ZIT i jedna Strategia ZIT dla obszaru funkcjonalnego obejmującego Bydgoszcz i Toruń.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Budowa konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki
- b. Rozwój funkcji symbolicznych budujących międzynarodowy charakter i ponadregionalną rangę miasta
- c. Wspieranie działań wzmacniających funkcje metropolitalne Bydgoszczy i jej pozycję jako ważnego ośrodka o znaczeniu krajowym i międzynarodowym
- d. Rozwój połączeń Bydgoszczy z polską i europejską siecią transportową, sprawne połączenie z innymi ośrodkami metropolitalnymi
- e. Usprawnienie komunikacji w obszarze funkcjonalnym miasta
- f. Realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego
- g. Wspieranie i realizacja działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej w obszarze funkcjonalnym miasta
- h. Ochrona środowiska
- i. Budowa zintegrowanego systemu bezpieczeństwa i ochrony porządku publicznego w obszarze funkcjonalnym miasta
- j. Budowa struktur organizacyjnych i administracyjnych obszaru funkcjonalnego miasta

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

- a. Budowa konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki:**
 - Rozwój instytucji naukowych i innowacyjnych
 - Tworzenie mechanizmów wsparcia dla przedsiębiorców, szczególnie branż kluczowych
 - Stwarzanie warunków dla rozwoju sektorów kreatywnych
 - Przygotowanie obszarów pod inwestycje oraz rozbudowa infrastruktury niezbędnej dla rozwoju gospodarki
 - Rozwój powiązań klastrowych
- b. Rozwój funkcji symbolicznych budujących międzynarodowy charakter i ponadregionalną rangę miasta:**
 - Interaktywne Centrum Nauki (rewitalizacja Młynów Rothera)
 - Wielofunkcyjny kompleks kreatywności artystycznej na Placu Teatralnym
 - Utworzenie sceny teatralnej poprzez przebudowę i modernizację obiektu dawnego Teatru Kameralnego
 - Rozbudowa i modernizacja Filharmonii Pomorskiej i jej otoczenia

- Rozbudowa i modernizacja Teatru Polskiego im. Hieronima Konieczki
 - Wspieranie organizacji wydarzeń kulturalnych o randze krajowej i międzynarodowej
 - Realizacja przedsięwzięć kształtujących wizerunek/tożsamość Bydgoszczy jako miasta nad wodą (Bydgoski Węzeł Wodny)
 - Promocja dziedzictwa kulturowego
- c. Wspieranie działań wzmacniających funkcje metropolitalne Bydgoszczy i jej pozycję jako ważnego ośrodka o znaczeniu krajowym i międzynarodowym:**
- Dążenie do umiejscawiania w Bydgoszczy kolejnych oddziałów, placówek, delegatur administracji rządowej, regionalnej, sądownictwa, wojska itp.
 - Tworzenie warunków dla lokalizacji w Bydgoszczy central i przedstawicielstw organizacji oraz instytucji krajowych i międzynarodowych
 - Aktywny udział w pracach związków i organizacji miast na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym, współpraca z metropoliami polskimi i europejskimi
 - Promocja miasta
 - Rozwój lokalnych mediów
 - Wspieranie rozwoju bydgoskich uczelni
 - Wspieranie projektów budujących prestiż miasta (nauka, kultura, sport, specjalistyczne usługi zdrowotne)
- d. Rozwój połączeń Bydgoszczy z polską i europejską siecią transportową, sprawne połączenie z innymi ośrodkami metropolitalnymi:**
- Budowa drogi ekspresowej S-5 na odcinku Nowe Marzy-Cotoń
 - Budowa drogi ekspresowej S-10
 - Rozbudowa drogi krajowej nr 80 i nr 25
 - Rozbudowa infrastruktury Międzynarodowego Portu Lotniczego w Bydgoszczy im. Ignacego Jana Paderewskiego, w tym terminal Cargo
 - Rozbudowa siatki międzynarodowych i krajowych połączeń lotniczych, w tym zapewniających bezpośredni kontakt z dużymi portami przesiadkowymi w Europie
 - Modernizacja linii kolejowej nr 131 Chorzów Batory-Tczew i nr 18 Kutno-Piła
 - Rozwój międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40
- e. Usprawnienie komunikacji w obszarze funkcjonalnym miasta:**
- Budowa zintegrowanej sieci transportu szynowego wraz z zakupem taboru w ramach obszaru funkcjonalnego miasta (niskoemisyjny transport miejski)
 - Rozbudowa podstawowego układu drogowego w obszarze funkcjonalnym miasta
 - Budowa linii kolejowej dla poprawy dostępności portu lotniczego w Bydgoszczy
 - Integracja systemów komunikacji publicznej w obszarze funkcjonalnym miasta (integracja taryfowa, organizacyjna i tworzenie węzłów przesiadkowych)
 - Rewitalizacja linii kolejowej nr 356 na odcinku Bydgoszcz Główna-Gołańcz
 - Budowa spójnego systemu dróg rowerowych
- f. Realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego:**
- Rewitalizacja dróg wodnych oraz terenów nadrzecznych w obszarze funkcjonalnym miasta
 - Utworzenie turystycznego szlaku wodnego na rzece Brdzie na odcinku Bydgoszcz – Zalew Koronowski instrumentem rozwoju turystyki wodnej w regionie
 - Rewitalizacja na cele rekreacyjno-sportowe terenów zieleni
 - Rewitalizacja terenów śródmiejskich
 - Rewitalizacja zdegradowanych terenów miejskich
- g. Wspieranie i realizacja działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej w obszarze funkcjonalnym miasta**
- h. Ochrona środowiska:**
- Budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego
 - Stworzenie wspólnego systemu gospodarki odpadami w obszarze metropolitalnym w oparciu o Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Bydgoszczy
 - Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej umożliwiającej gminom ościennym korzystanie z bydgoskiego systemu wodno-kanalizacyjnego
 - Wspólne działania na rzecz ochrony obszarów cennych przyrodniczo
 - Promowanie działań proekologicznych

- Wzbogacenie oferty rekreacyjnej wokół Bydgoszczy

i. Budowa zintegrowanego systemu bezpieczeństwa i ochrony porządku publicznego w obszarze funkcjonalnym miasta:

- Budowa systemu monitorowania, informowania, ostrzegania i alarmowania
- Modernizacja istniejących i budowa nowych elementów systemu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej, przed podtopieniami, a także dla innych systemów ratowniczych i bezpieczeństwa

j. Budowa struktur organizacyjnych i administracyjnych obszaru funkcjonalnego miasta

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy
- Nr 3 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
- Nr 4 Przestrzeń dla biznesu
- Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie
- Nr 7 Bydgoszcz na fali
- Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska
- Nr 10 Żyjemy razem i zdrowo
- Nr 13 Miasto nauki
- Nr 14 Kultura energią miasta
- Nr 15 Sportowa Bydgoszcz

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.
- Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Bydgoszczy (Plan Transportowy) – Uchwała Nr XLVI/968/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25 września 2013 r.
- Polityka kulturalna Bydgoszczy – Uchwała Nr XLII/904/05 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 16 lutego 2005 r.

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – Uchwała Nr 239/2011 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie – dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 13 lipca 2010 r.
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” – Uchwała Nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r.
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku) – Uchwała Nr 6 Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego – Uchwała Nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r.
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2015 roku – Uchwała Nr XLI/587/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 12 grudnia 2005 r.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Strategia na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji – projekt z maja 2013 r.

11. Efekty realizacji programu:

- Wykreowanie Bydgoszczy jako silnego ośrodka metropolitalnego o znaczeniu krajowym i międzynarodowym
- Poprawa spójności terytorialnej bydgoskiego obszaru funkcjonalnego i jego dostępności komunikacyjnej
- Wzrost oddziaływania konkurencyjnej oraz innowacyjnej gospodarki na pozostałe rejony kraju
- Wzrost znaczenia Bydgoszczy jako węzła drogowego, kolejowego i lotniczego w oparciu o zrealizowane przedsięwzięcia inwestycyjne
- Wykreowanie marki Bydgoszczy jako miasta przyjaznego mieszkańcom i środowisku naturalnemu, związanej z gospodarką wodną (Bydgoski Węzeł Wodny)
- Zwiększenie liczby prestiżowych imprez kulturalnych, sportowych i wystawienniczo-targowych

12. Mierniki realizacji programu:

- Liczba mieszkańców Bydgoszczy
- Saldo migracji
- Zatrudnienie w sektorze usług
- Liczba studentów
- Liczba pasażerów odprawionych z bydgoskiego lotniska
- Liczba stałych połączeń z portami lotniczymi krajowymi/zagranicznymi
- Liczba hoteli 4- i 5-gwiazdkowych
- Średni czas podróży do innych ośrodków metropolitalnych w kraju i za granicą

13. Potencjalne źródła finansowania:

- Budżet miasta
- Fundusze unijne
- Środki finansowe innych jst
- Budżet państwa
- Kapitał prywatny

14. Czynniki ryzyka:

- Niewystarczające środki finansowe na działania prorozwojowe
- Niedostateczny poziom współpracy gmin obszaru funkcjonalnego (konflikt interesów)
- Brak lub niedoskonałość rozwiązań prawnych dotyczących funkcjonowania metropolii
- Brak porozumienia w kwestii delimitacji obszaru funkcjonalno-przestrzennego

15. Beneficjenci:

- Mieszkańcy Bydgoszczy
- Mieszkańcy obszaru funkcjonalnego
- Mieszkańcy regionu
- Inwestorzy i przedsiębiorcy
- Turyści
- Studenci i absolwenci

16. Koordynator programu:

Wydział Rozwoju i Strategii Miasta

Współpraca:

- Miejska Pracownia Urbanistyczna
- Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska
- Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej
- Biuro Kultury Bydgoskiej
- Zespół Obsługi Inwestora i Przedsiębiorczości
- Samorzady Miast i Gmin obszaru funkcjonalnego
- Starostwo Powiatowe

17. Partnerzy zewnętrzni:

- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Wojewoda Kujawsko-Pomorski
- Bydgoskie uczelnie wyższe
- Port Lotniczy Bydgoszcz S.A.
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Stowarzyszenie Metropolia Bydgoska
- PKP PLK S.A.



Port Lotniczy Bydgoszcz (źródło: PLB)

KARTA PROGRAMU

1. Nazwa programu: MIESZKAJMY W BYDGOSZCZY	2. Nr programu: 2 Kontynuacja „Planu Rozwoju Bydgoszczy na lata 2009-2014”
3. Program służy realizacji celu strategicznego: Cel III. Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju Cel IV. Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy	
4. Program służy realizacji celu operacyjnego: Cel III.7. Ład przestrzenny i poprawa jakości przestrzeni publicznej Cel III.8. Zrewitalizowane tereny zdegradowane Cel IV.1. Poprawa warunków mieszkaniowych	

5. Cel programu:

Celem programu jest podniesienie jakości życia mieszkańców Bydgoszczy oraz zwiększenie atrakcyjności zamieszkania.

6. Geneza, ogólny opis programu:

Na jakość życia mieszkańców znaczący wpływ mają warunki mieszkaniowe. Niestety istniejące w Bydgoszczy zasoby mieszkaniowe nie gwarantują samodzielnego mieszkania każdej rodzinie, ponadto nie zawsze są odpowiednie w stosunku do potrzeb i wymagań mieszkańców. Program „Mieszkajmy w Bydgoszczy” skupiać się będzie na działaniach zmierzających do poprawy warunków mieszkaniowych, zarówno w zakresie samego mieszkalnictwa, jak i poprawy jakości otoczenia.

W zakresie infrastruktury mieszkaniowej, zarówno pod względem liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, jak również pod względem liczby oddawanych do użytkowania mieszkań na 1000 mieszkańców, Bydgoszcz niekorzystnie wypada na tle pozostałych miast wojewódzkich.

Problemem w skali miasta jest również dekapitalizacja dużej części zasobów mieszkaniowych i infrastrukturalnych oraz znaczny udział przestrzeni publicznej o niskiej jakości. Mieszkania wybudowane przed 1945 rokiem stanowią ok. 18% zasobów mieszkaniowych. Natomiast w komunalnym zasobie mieszkaniowym ponad 90% budynków to obiekty wybudowane do 1945 roku. W większości są one w złym stanie technicznym, nieodpowiadającym obecnym standardom. Gross tych obiektów zlokalizowana jest w obszarze śródmiejskim. Zły stan zasobów mieszkaniowych często połączony z niską jakością przestrzeni publicznej powoduje brak zainteresowania zamieszkaniem w tej części miasta i wyludnianie się centrum Bydgoszczy. Dlatego też podejmowane będą działania modernizacyjne i rewitalizacyjne ukierunkowane na „rozwój do wewnątrz”, podnoszące atrakcyjność zamieszkania w centrum miasta.

Od kilkunastu lat notowany jest systematyczny spadek liczby ludności Bydgoszczy, który związany jest między innymi z intensywnym procesem suburbanizacji zachodzącym w gminach ościennych. Wyprowadzanie się do gmin w otoczeniu Bydgoszczy dotyczy głównie zamożniejszych mieszkańców miasta, którzy tam znajdują ciekawszą ofertę terenów pod budownictwo jednorodzinne. Skutkuje to obniżeniem dochodów budżetu miasta przy jednoczesnym utrzymaniu oferty usług skierowanej zarówno do mieszkańców miasta jak i jego obszaru funkcjonalnego (komunikacja, miejsca pracy, obiekty sportowe, oferta kulturalna,

szkolnictwo średnie i wyższe, ochrona zdrowia). Aby zatrzymać ten niekorzystny trend potrzebne jest, z jednej strony przygotowanie alternatywnej w stosunku do gmin sąsiednich, oferty terenów pod jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe dla zamożniejszych mieszkańców miasta, a z drugiej strony wykreowanie przyjaznych przestrzeni do zamieszkania w mieście, szczególnie w strefie śródmiejskiej (zatrzymanie obecnych i odpowiednia oferta dla nowych, potencjalnych mieszkańców miasta).

Program ma za zadanie wdrożenie działań będących odpowiedzią na wymienione potrzeby w zakresie poprawy warunków mieszkaniowych i rozwoju budownictwa mieszkaniowego w mieście. Niezbędne działania, które należy podjąć to realizacja nowego budownictwa (szeroka oferta, zaspokajająca różnorodne potrzeby) oraz kompleksowa modernizacja znacznej części istniejących zasobów mieszkaniowych, z uwzględnieniem ładu przestrzennego i podniesieniem standardów technicznych oraz estetycznych wszystkich elementów zagospodarowania.

Główne problemy będące genezą wyboru programu wynikają z:

- rosnącej liczby rodzin, których sytuacja życiowa, głównie materialna, uniemożliwia utrzymanie własnego mieszkania, co powoduje zapotrzebowanie na lokale z zasobu mieszkaniowego miasta, szczególnie na lokale socjalne,
- zbyt małej oferty mieszkaniowej dla rodzin średniozamożnych, w tym ludzi młodych,
- mało atrakcyjnej oferty pod budownictwo dla zamożniejszych mieszkańców, co powoduje migrację tej grupy ludności do gmin ościennych,
- zaległości w remontach substancji materialnej miasta (zasobów mieszkaniowych i infrastrukturalnych), co doprowadziło do zaniżenia jakości warunków codziennej egzystencji ludności i niepożądanych zjawisk społecznych,
- dużego udziału przestrzeni publicznej o niskiej jakości oraz potrzeby rewitalizacji i przekształceń wielu obszarów funkcjonalnych miasta.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Stworzenie atrakcyjnej oferty terenów pod budownictwo mieszkaniowe odpowiadającej różnorodnym potrzebom mieszkańców, umożliwiającej rozwój zróżnicowanych form budownictwa mieszkaniowego
- b. Wspieranie realizacji budownictwa mieszkaniowego
- c. Stworzenie odpowiedniej bazy lokalowej w celu zapewnienia mieszkań rodzinom z budynków zagrożonych katastrofą budowlaną, wykwaterowywanym w związku z inwestycjami miejskimi oraz dla osób będących w trudnej sytuacji mieszkaniowej i materialnej
- d. Modernizacja zasobów mieszkaniowych kształtująca przyjazną i bezpieczną przestrzeń
- e. Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje centrotwórcze, kulturalne, turystyczno-rekreacyjne itp. oraz wprowadzająca atrakcyjne rozwiązania architektoniczne
- f. Rewitalizacja i zagospodarowanie przestrzeni osiedli mieszkaniowych

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

a. Stworzenie atrakcyjnej oferty terenów pod budownictwo mieszkaniowe odpowiadającej różnorodnym potrzebom mieszkańców, umożliwiającej rozwój zróżnicowanych form budownictwa mieszkaniowego:

- Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów z funkcją mieszkaniową, szczególnie dla terenów wskazanych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Bydgoszczy jako strategiczne obszary pod rozwój budownictwa mieszkaniowego
- Przeprowadzanie podziałów geodezyjnych i niezbędnych regulacji własnościowych gruntów na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe
- Budowa sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego oraz rozwój systemu komunikacji na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe

W pierwszej kolejności zadania dotyczyć powinny terenów:

- Fordon – Górny Taras
- Jachcice - Wschód
- ul. Toruńska – wzdłuż Brdy, od siedziby Miejskich Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. do mostu Kazimierza Wielkiego

- b. Wspieranie realizacji budownictwa mieszkaniowego:**
- Wspieranie Bydgoskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego poprzez aperty nieruchomości oraz poręczenia i gwarancje kredytowe
 - Stworzenie oferty działek miejskich przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe
 - Realizacja inwestycji mieszkaniowych na terenie miasta z wykorzystaniem instrumentów partnerstwa publiczno-prywatnego
- c. Stworzenie odpowiedniej bazy lokalowej w celu zapewnienia mieszkań rodzinom z budynków zagrożonych katastrofą budowlaną, wykwaterowywanym w związku z inwestycjami miejskimi oraz dla osób będących w trudnej sytuacji mieszkaniowej i materialnej:**
- Zwiększenie liczby lokali socjalnych poprzez przekwalifikowania lokali o niższym standardzie w istniejącym zasobie mieszkaniowym miasta oraz poprzez realizację budownictwa socjalnego w nowych lokalizacjach
 - Tworzenie lokali zamiennych w miejskim zasobie mieszkaniowym
 - Likwidacja pustostanów poprzez wykonanie remontów i wyznaczenie w nich lokali socjalnych oraz lokali wynajmowanych na czas nieoznaczony, a także sprzedaż lokali znajdujących się we wspólnotach mieszkaniowych na zasadach wolnorynkowych
 - Utworzenie niezbywalnego zasobu mieszkaniowego Miasta
 - Realizacja inwestycji mieszkaniowych, w tym przez BTBS Sp. z o.o.
- d. Modernizacja zasobów mieszkaniowych kształtująca przyjazną i bezpieczną przestrzeń:**
- Poprawa standardu i jakości technicznej wyposażenia istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych:
 - modernizacja i remonty budynków
 - likwidacja lokali wspólnych poprzez sukcesywne ich opróżnianie i wynajmowanie, jako samodzielnych lokali mieszkalnych
 - likwidacja zasobu substandardowego i technicznie zdegradowanego
 - likwidacja pustostanów
 - Prywatyzacja komunalnego zasobu mieszkaniowego, prowadząca w efekcie do poprawy stanu technicznego lokali i budynków
 - Zagospodarowywanie przestrzeni publicznych oraz modernizacja infrastruktury poprawiająca jakość zamieszkania
- e. Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje centrotwórcze, kulturalne, turystyczno-rekreacyjne itp. oraz wprowadzająca atrakcyjne rozwiązania architektoniczne:**
- Rewitalizacja przestrzeni publicznych Starego Miasta:
 - przeprowadzenie kompleksowych remontów i modernizacji budynków
 - wprowadzenie nowej zabudowy, w tym realizacja projektu związanego z zabudową w granicach ulic: Mostowa, Grodzka, Stary Rynek, Kręta, Jatki, Podwale oraz zagospodarowanie Placu Teatralnego
 - remonty placów i ulic
 - budowa parkingów kubaturowych na obrzeżach strefy staromiejskiej
 - zagospodarowanie terenów zieleni
 - regulacja stanu prawnego nieruchomości, ze szczególnym uwzględnieniem polityki w zakresie gospodarowania gminnymi zasobami mieszkaniowymi i usługowymi, a także potrzeb inwestycyjnych miasta
 - Zakończenie rewitalizacji Wyspy Młyńskiej – Młyny Rothera
 - Renowacja „Wenecji Bydgoskiej” (łącznie z zespołami zabudowy przy ul. Świętej Trójcy i ul. Czartoryskiego)
 - Rewitalizacja związana z nadaniem nowych funkcji terenów i budynków osiedla „Londynek”
 - Rewitalizacja kwartałów zachodniej części Śródmieścia, w obszarze objętym ulicami: Gdańska, Focha, Bulwary, Zygmunta Augusta, Artyleryjska
 - Restauracja secesyjnej zabudowy Bydgoszczy

f. Rewitalizacja i zagospodarowanie przestrzeni osiedli mieszkaniowych:

- Rewitalizacja Starego Fordonu
- Rewitalizacja związana z nadaniem nowych funkcji terenów i budynków osiedli barakowych: przy ul. Solnej 12 (9 sztuk), Glinki 147 (15 sztuk), Władysława Bełzy 18 (3 sztuki), XV Dywizji Piechoty Wielkopolskiej 12 (5 sztuk) i Planu 6-letniego 1 (6 sztuk)
- Realizacja projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych i ładem przestrzennym terenów osiedli mieszkaniowych

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz
- Nr 3 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
- Nr 4 Przestrzeń dla biznesu
- Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie
- Nr 7 Bydgoszcz na fali
- Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska
- Nr 10 Żyjemy razem i zdrowo
- Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz
- Nr 12 Obywatelska Bydgoszcz
- Nr 13 Miasto nauki

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.
- Kierunki polityki gospodarowania mieniem komunalnym (nieruchomościami) – Uchwała Nr L/1026/2005 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 22 czerwca 2005 r.
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Bydgoszczy na lata 2012-2016 – Uchwała Nr XXIV/474/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28 marca 2012 r.
- Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Bydgoszczy na lata 2007-2015 – Uchwała Nr XLIX/728/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 24 czerwca 2009 r. z późn. zm.
- Kierunki działań służących rewitalizacji przestrzeni publicznych Starego Miasta w Bydgoszczy – Uchwała Nr XXI/396/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25 stycznia 2012 r.

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie – dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 13 lipca 2010 r.
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 – Uchwała Nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r.
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.

11. Efekty realizacji programu:

- Zwiększenie zasobu mieszkaniowego
- Zatrzymanie niekorzystnych trendów migracyjnych
- Poprawa standardu i stanu technicznego istniejących zasobów mieszkaniowych
- Przeciwdziałanie degradacji technicznej i społecznej rewitalizowanych obszarów
- Poprawa jakości oraz ożywienie przestrzeni publicznych
- Nowe miejsca pracy

12. Mierniki realizacji programu:

- Liczba mieszkańców Bydgoszczy
- Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców
- Liczba mieszkań oddawanych do użytkowania rocznie
- % powierzchni miasta objętej m.p.z.p.

13. **Potencjalne źródła finansowania:**

- Budżet miasta
- Kapitał prywatny
- Fundusz dopłat
- Bank Gospodarstwa Krajowego
- Fundusze unijne

14. Czynniki ryzyka:

- Niedostateczne środki finansowe
- Brak zainteresowania ze strony inwestorów prywatnych
- Uwarunkowania prawne
- Kryzys makroekonomiczny
- Konkurencja ze strony gmin obszaru funkcjonalnego Bydgoszczy i innych aglomeracji
- Niedostateczny rozwój mediów i infrastruktury transportowej

15. Beneficjenci:

- Mieszkańcy miasta
- Potencjalni mieszkańcy Bydgoszczy
- Przedsiębiorcy
- Inwestorzy
- Właściciele nieruchomości

16. Koordynator programu:

Miejska Pracownia Urbanistyczna

Współpraca:

- Zespół ds. Polityki Właścicielskiej i Mieszaniowej
- Wydział Mienia i Geodezji
- Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
- Wydział Administracji Budowlanej
- Wydział Inwestycji Miasta
- Biuro Konserwatora Zabytków
- Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej
- Administracja Domów Miejskich ADM Sp. z o.o.
- Bydgoskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

17. **Partnerzy zewnętrzni:**

- Inwestorzy prywatni
- Spółdzielnie mieszkaniowe
- Wspólnoty mieszkaniowe i zarządcy nieruchomości
- Bank Gospodarstwa Krajowego
- Gestorzy sieci



Wizualizacja budownictwa mieszkaniowego BTBS przy ul. Grunwaldzkiej 64, 66 (źródło: BTBS)

KARTA PROGRAMU

1. Nazwa programu:

INNOWACYJNA I KONKURENCYJNA
GOSPODARKA

2. Nr programu: 3

Kontynuacja „Planu Rozwoju
Bydgoszczy na lata 2009-2014”

3. Program służy realizacji celu strategicznego:

Cel II. Wykreowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki

4. Program służy realizacji celu operacyjnego:

Cel II.1. Stworzenie warunków do dynamicznego rozwoju jednostek naukowych oraz efektywnego wykorzystania wyników badań w gospodarce

Cel II.2. Podniesienie poziomu nowoczesności i innowacyjności bydgoskich firm poprzez rozwój współpracy nauki z gospodarką

Cel II.3. Stworzenie warunków do inwestowania w Bydgoszcz

Cel II.4. Wzrost aktywności gospodarczej istniejących podmiotów

Cel II.5. Wzrost aktywności zawodowej i przedsiębiorczości bydgoszczan

5. Cele programu:

- Rozwój współpracy bydgoskich instytucji naukowo-badawczych z miejscowymi przedsiębiorcami w sferze technologii produkcji i świadczonych usług
- Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki lokalnej
- Zwiększenie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców oraz wykorzystanie potencjału absolwentów bydgoskich uczelni
- Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Bydgoszczy

6. Geneza, ogólny opis programu:

Rozwój lokalnej gospodarki ma bezpośredni wpływ na poziom życia i zadowolenia mieszkańców. Stan gospodarki i rozwój miasta są uzależnione od konkurencyjności lokalnych firm i liczby miejsc pracy, które one oferują. Niestety nie we wszystkich aspektach życie gospodarcze funkcjonuje poprawnie. Z tego powodu podstawę konstrukcji programu stanowią problemy dotyczące gospodarki lokalnej. Można do nich zaliczyć m.in.:

- wysoki poziom bezrobocia i spadek liczby miejsc pracy w Bydgoszczy,
- wzrost udziału osób z wyższym wykształceniem wśród bezrobotnych,
- niską konkurencyjność bydgoskich firm i przedsiębiorstw,
- wyprowadzanie siedzib dużych firm z Bydgoszczy i spadek liczby dużych firm państwowych,
- brak mechanizmów finansowania innowacyjności i wdrażania nowoczesnych technologii,
- niewystarczający dostęp przedsiębiorców do środków finansowych umożliwiających podjęcie działalności gospodarczej oraz instytucji wspierających przedsiębiorczość,
- brak sektora/branży wiodącej, która mogłaby stanowić siłę napędową, a w przyszłości symbol/wizerunek bydgoskiej gospodarki.

Bydgoszcz stwarzać będzie warunki do rozwoju sektorów kreatywnych. Dostarczają one produkty i usługi, które bezpośrednio łączą się z wartością kulturalną, artystyczną lub rozrywkową (architektura, badania i rozwój, media drukowane, audiowizualne i elektroniczne, sztuka, instytucje kultury, wzornictwo przemysłowe i moda).

W ramach tego programu wspierane będą firmy i przedsiębiorstwa upowszechniające innowacyjne technologie oraz takie, które tworzą nowe miejsca pracy. Działania zmierzające do

przekształcenia Bydgoszczy w miasto sprzyjające rozwojowi innowacyjnej gospodarki, wymagają bliskiej współpracy lokalnych firm z bydgoskimi uczelniami oraz jednostkami naukowo-badawczymi. Rozwój ten będzie wzmacniany przez sektor usług otoczenia biznesu. Ponadto wspierana będzie przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza mieszkańców.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Rozwój zaplecza naukowo-badawczego oraz współpracy instytucji nauki z lokalnymi przedsiębiorcami
- b. Tworzenie i rozwój wyspecjalizowanych instytucji wspierających i upowszechniających otoczenie biznesu, przedsiębiorczość i innowacje
- c. Wspieranie powiązań kooperacyjnych firm w ramach istniejących i nowotworzonych klastrów
- d. Pozyskiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych tworzących nowe miejsca pracy, szczególnie firm innowacyjnych, wdrażających zaawansowane technologie
- e. Podnoszenie aktywności zawodowej bydgoszczan oraz rozwój postaw proprzedsiębiorczych

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

- a. **Rozwój zaplecza naukowo-badawczego oraz współpracy instytucji nauki z lokalnymi przedsiębiorcami:**
 - Realizacja Regionalnego Centrum Innowacyjności – Regionalne Centrum Transferu i Transformacji Technologii (Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)
 - Kujawsko-Pomorskie Centrum Bezpiecznej Żywności (Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy)
 - Centrum Zaawansowanych Technologii Nauk Technicznych (Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy)
 - Europejskie Centrum Mikotoksyn (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)
 - Centrum Nauk Ścisłych, Technicznych i Przyrodniczych (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)
 - Bydgoskie Centrum Rozwoju Naukowo-Technologicznego Przedsiębiorstw – stworzenie struktury 5 laboratoriów mającej na celu wspieranie przedsiębiorstw w zakresie rozwoju technologicznego i adaptacji rozwiązań naukowych w procesach produkcyjnych (Wyższa Szkoła Gospodarki)
 - Kreowanie nowych kierunków kształcenia studentów, reagujących elastycznie na długofalowe trendy rynku pracy
- b. **Tworzenie i rozwój wyspecjalizowanych instytucji wspierających i upowszechniających otoczenie biznesu, przedsiębiorczość i innowacje:**
 - Budowa Inkubatora Innowacyjności na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego
 - Budowa inkubatora przedsiębiorczości
 - Budowa Centrum Transferu Technologii i Innowacji na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego
 - Rozwój działań Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości (AIP)
 - Rozwój w Bydgoszczy branż oferujących usługi dla biznesu, m.in. outsourcing procesów biznesowych (BPO) i centra usług wspólnych (SSC)
 - Utworzenie Inkubatora Przemysłów Kreatywnych
 - Wspieranie przez władze miasta wspólnych przedsięwzięć samorządów gospodarczych, partnerów zagranicznych oraz ośrodków wspierania biznesu
 - Rozwój instytucji i instrumentów finansowego wsparcia przedsiębiorczości i innowacyjności (adresowane głównie do sektora MŚP)
 - Rozwój i tworzenie instytucji wspierających innowacyjność przedsiębiorstw (np. Instytut Wspierania Innowacyjnej Gospodarki, Centrum Wynalazczości)
 - Wspieranie działań innowacyjnych na rzecz gospodarki przez Biuro Upowszechniania Nauki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
- c. **Wspieranie powiązań kooperacyjnych firm w ramach istniejących i nowotworzonych klastrów**

d. Pozyskiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych tworzących nowe miejsca pracy, szczególnie firm innowacyjnych, wdrażających zaawansowane technologie:

- Rozwój bazy danych o istniejących uzbrojonych nieruchomościach pod nowe inwestycje (promocja ofert)
- Udział w targach i wystawach branżowych o charakterze międzynarodowym wraz z przygotowaniem materiałów prezentujących ofertę inwestycyjną Bydgoszczy

e. Podnoszenie aktywności zawodowej bydgoszczan oraz rozwój postaw przedsiębiorczych:

- Organizacja programów na rzecz aktywizacji zawodowej i podnoszenia kompetencji zawodowych bydgoszczan wraz z rozwojem systemu szkoleń i warsztatów
- Cykliczne szkolenia specjalistyczne i seminaria dla przedsiębiorców, szczególnie sektora MŚP
- Działania wspierające proprzedsiębiorcze postawy osób bezrobotnych, młodzieży i absolwentów
- Doskonalenie instytucjonalnej obsługi rynku pracy, skutecznych form pośrednictwa i poradnictwa zawodowego
- Współorganizacja i uczestnictwo w targach pracy

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz
- Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy
- Nr 4 Przestrzeń dla biznesu
- Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie
- Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz
- Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska
- Nr 9 Edukacja dla każdego
- Nr 13 Miasto nauki

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.
- Program przeciwdziałania bezrobociu, promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy – Uchwała Nr XXIX/529/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 maja 2012 r.
- Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020 – Uchwała Nr XXXVII/779/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 stycznia 2013 r.

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” – Uchwała Nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie – dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 13 lipca 2010 r.
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 – Uchwała Nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r.
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – Uchwała Nr 239/2011 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2015 roku – Uchwała Nr XLI/587/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 12 grudnia 2005 r.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Strategia na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji – projekt z maja 2013 r.

11. Efekty realizacji programu:

- Poprawa konkurencyjności lokalnej gospodarki
- Wzrost innowacyjności bydgoskich podmiotów gospodarczych
- Stworzenie nowych miejsc pracy w miejscowych firmach i przedsiębiorstwach
- Wzrost liczby firm zarejestrowanych w systemie KRUPGN-REGON
- Podniesienie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców

12. Mierniki realizacji programu:

- Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Bydgoszczy
- Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON
- Liczba podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON
- Liczba pracujących wg PKD-2007
- Liczba lub lokaty firm bydgoskich w ogólnopolskich rankingach innowacyjności (np. coroczna Lista 2000 dziennika „Rzeczpospolita”)

13. **Potencjalne źródła finansowania:**

- Budżet miasta
- Budżet województwa kujawsko-pomorskiego
- Budżet państwa
- Fundusze unijne
- Partnerstwo Publiczno-Prywatne
- Inwestorzy prywatni

14. Czynniki ryzyka:

- Brak środków finansowych
- Problemy z pozyskaniem dofinansowania z funduszy unijnych
- Brak woli współpracy przy projektach realizowanych wspólnie z innymi podmiotami
- Problemy natury legislacyjnej

15. Beneficjenci:

- Przedsiębiorcy sektora MŚP
- Uczelnie wyższe i instytucje badawczo-rozwojowe
- Inwestorzy
- Organizacje i instytucje otoczenia biznesu
- Osoby podejmujące działalność gospodarczą (mikroprzedsiębiorstwa)
- Absolwenci szkół wyższych i średnich
- Osoby pozostające bez pracy
- Organizacje pozarządowe (partnerzy społeczni)
- Mieszkańcy miasta i obszaru funkcjonalnego

16. Koordynator programu:

Zespół Obsługi Inwestora i Przedsiębiorczości

Współpraca:

- Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o.
- Centrum Pracy i Przedsiębiorczości
- Powiatowy Urząd Pracy
- Wydział Promocji, Obsługi Mediów i Komunikacji Społecznej
- Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
- Wydział Edukacji

17. Partnerzy zewnętrzni:

- Ministerstwo Gospodarki
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Bydgoskie szkoły wyższe
- Bydgoskie placówki oświatowe
- „Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców
- Kujawsko-Pomorskie Zrzeszenie Handlu i Usług
- Izba Przemysłowo-Handlowa Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Pomorsko-Kujawska Izba Budownictwa
- Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
- Inwestorzy zewnętrzni
- Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.



Wizualizacja tramwaju nowej generacji 120Na typu SWING (źródło: PESA)

KARTA PROGRAMU	
1. Nazwa programu:	2. Nr programu: 4
PRZESTRZEŃ DLA BIZNESU	Nowy program
<p>3. Program służy realizacji celu strategicznego:</p> <p>Cel II. Wykreowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki</p> <p>Cel III. Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju</p> <p>Cel IV. Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy</p>	
<p>4. Program służy realizacji celu operacyjnego:</p> <p>Cel II.3. Stworzenie warunków do inwestowania w Bydgoszczy</p> <p>Cel II.4. Wzrost aktywności gospodarczej istniejących podmiotów</p> <p>Cel II.6. Umocnienie pozycji Bydgoszczy jako ośrodka targowo-wystawienniczego oraz miasta kongresów i zjazdów międzynarodowych i krajowych</p> <p>Cel II.7 Stworzenie warunków dla rozwoju sektora usług turystycznych</p> <p>Cel III.7. Ład przestrzenny i poprawa jakości przestrzeni publicznej</p> <p>Cel III.8. Zrewitalizowane tereny zdegradowane</p> <p>Cel IV.9. Skuteczna promocja miasta i jego walorów</p>	

5. Cele programu:

- Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Bydgoszczy
- Wzmocnienie rangi miasta jako ośrodka targowo-wystawienniczego oraz turystyki biznesowej
- Wypromowanie Bydgoszczy jako miasta atrakcyjnego dla inwestorów, turystów i gości

6. Geneza, ogólny opis programu:

Przestrzeń dla biznesu jest szerszym pojęciem, obejmującym całokształt działań i przedsięwzięć oraz warunków, które mają wpływ na prowadzenie i rozwijanie działalności gospodarczej. Bydgoszcz posiada potencjał (atuty), który może podnieść jej atrakcyjność inwestycyjną, jednak obecnie nie jest on w pełni wykorzystany. Jednym z atutów są istniejące w mieście tereny, które mogą być wykorzystane pod przyszłe inwestycje i działalność gospodarczą. Program „Przestrzeń dla biznesu” dąży m.in. do skuteczniejszego zachęcania inwestorów poprzez lepsze wykorzystanie potencjału, jakim dysponuje Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny oraz umiejscowiona na jego terenie 40 ha podstrefa Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Umożliwia on aktywizację terenów już zainwestowanych przy jednoczesnym poszukiwaniu terenów miasta (baza ofert inwestycyjnych) dla przyszłych przedsięwzięć. Jednocześnie czynione są starania o ulepszenie warunków przestrzennych – tereny te będą sukcesywnie wzbogacane o niezbędną dla nich infrastrukturę techniczną. Istotnym elementem programu są działania rewitalizacyjne, zmierzające do przywrócenia aktywności gospodarczej terenom zdegradowanym, przy jednoczesnym rozwoju infrastruktury na potrzeby turystyki biznesowej. Kompleksowa realizacja programu wraz ze wzmacnianiem funkcji targowo-wystawienniczej miasta zmierza do podniesienia rangi Bydgoszczy na mapie atrakcyjności inwestycyjnej kraju.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Przygotowywanie terenów oraz ofert inwestycyjnych dla przyszłych inwestorów i ich promocja
- b. Rewitalizacja terenów służących rozwojowi funkcji gospodarczych i przekształcanie terenów przemysłowych
- c. Umocnienie roli Bydgoszczy jako miasta targów, kongresów, zjazdów, konferencji i spotkań międzynarodowych i krajowych oraz turystyki biznesowej
- d. Prowadzenie kampanii promocyjnych oraz działań związanych z wizerunkiem miasta i budową jego marki

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

- a. **Przygotowywanie terenów oraz ofert inwestycyjnych dla przyszłych inwestorów i ich promocja:**
 - Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów inwestycyjnych oraz terenów, dla których przewidziana jest zmiana funkcji
 - Regulowanie stanu prawnego gruntów
 - Budowa infrastruktury technicznej (uzbrojenia) terenów inwestycyjnych
 - Rozbudowa infrastruktury i poszerzenie obszaru Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego
 - Poprawa obsługi komunikacyjnej istniejących i przyszłych terenów inwestycyjnych
 - Skuteczna promocja terenów o podwyższonej atrakcyjności inwestycyjnej
 - Rozwój parków biurowych klasy A i B+
- b. **Rewitalizacja terenów służących rozwojowi funkcji gospodarczych i przekształcanie terenów przemysłowych:**
 - Budowa na terenie Bydgoszcz Wschód nowoczesnego centrum biznesowego (Scanpark Business Center) wraz z osiedlem mieszkaniowym
 - Aktywizacja gospodarcza terenów zdegradowanych (dawnych pól irygacyjnych), położonych w rejonie ulic: Chemicznej, Hutniczej i Mokrej w Bydgoszczy – pow. 154 ha
 - Zagospodarowanie terenów przemysłowych „Zachem”
 - Zagospodarowanie nieruchomości przy ul. Pilickiej 6 pod nowe funkcje
 - Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnego MAKRUM (os. Leśne)
 - Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnego ROMET-u (ul. Fordońska 248)
 - Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnego ORTIS-u (ul. Wojska Polskiego 1)
 - Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnej zajezdni tramwajowej przy ul. Zygmunta Augusta w Bydgoszczy (Bydgoska Szkoła Wyższa)
 - Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnego FOTON-u przy ul. Pięknej w Bydgoszczy (Bydgoska Szkoła Wyższa)
 - Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnej Spółdzielni Pracy ZENIT przy ul. Kościuszki 12 w Bydgoszczy (Bydgoska Szkoła Wyższa)
- c. **Umocnienie roli Bydgoszczy jako miasta targów, kongresów, zjazdów, konferencji i spotkań międzynarodowych i krajowych oraz turystyki biznesowej:**
 - Budowa Centrum Targowo-Wystawienniczego na terenie Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku
 - Zagospodarowanie Placu Teatralnego – m.in. budowa reprezentacyjnego obiektu o funkcji kongresowej, kulturalnej (Wielofunkcyjny kompleks kreatywności artystycznej)
 - Współpraca miasta z organizatorami targów, kongresów, zjazdów i konferencji
 - Rozwój bazy noclegowej
 - Przygotowanie atrakcyjnej oferty pobytowej dla uczestników różnorodnych spotkań, którzy pozostaną dłużej niż kilka godzin i wykorzystają w Bydgoszczy swój czas wolny (turystyka biznesowa)
 - Rozbudowa i udoskonalenie systemu promocji i informacji turystycznej
- d. **Prowadzenie kampanii promocyjnych oraz działań związanych z wizerunkiem miasta i budową jego marki:**
 - Kampanie promocyjne budujące pozytywne skojarzenia dotyczące wizerunku Bydgoszczy i sposobu jej postrzegania, zarówno wśród potencjalnych inwestorów jak i kontrahentów przybywających do naszego miasta

- Uczestnictwo w targach, wystawach; inicjowanie, organizacja i promocja imprez oraz wydarzeń kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i biznesowych
- Budowa Systemu Identyfikacji Miejskiej

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz
- Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy
- Nr 3 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
- Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie
- Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz
- Nr 7 Bydgoszcz na fali
- Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska
- Nr 13 Miasto nauki
- Nr 14 Kultura energią miasta
- Nr 15 Sportowa Bydgoszcz

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” – Uchwała Nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie – przyjęty przez Radę Ministrów dnia 13 lipca 2010 r.
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – Uchwała Nr 239/2011 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.
- Plan Strategiczny Ministerstwa Gospodarki – dokument z grudnia 2009 r.
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 – Uchwała Nr XLI/587/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 12 grudnia 2005 r.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Strategia na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji – projekt z maja 2013 r.

11. Efekty realizacji programu:

- Przygotowanie nowych terenów pod działalność gospodarczą
- Zrewitalizowanie zaniedbanych/zdegradowanych części przestrzeni miejskiej
- Wzrost znaczenia Bydgoszczy jako ośrodka targów, wystaw i konferencji (sympozjów)
- Wykreowanie nowych produktów turystycznych i zwiększenie oferty turystyczno-biznesowej

12. Mierniki realizacji programu:

- Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych na terenach rewitalizowanych
- Liczba osób zatrudnionych w firmach Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego
- Liczba podmiotów działających w Bydgoskim Parku Przemysłowo-Technologicznym
- Liczba imprez targowych (cyklicznych)

13. Potencjalne źródła finansowania:

- Budżet miasta
- Budżet województwa kujawsko-pomorskiego

- Budżet państwa
- Fundusze unijne
- Partnerstwo Publiczno-Prywatne
- Inwestorzy prywatni

14. Czynniki ryzyka:

- Brak wystarczających środków finansowych
- Problemy z pozyskaniem dofinansowania z funduszy unijnych
- Brak dofinansowania z budżetu województwa kujawsko-pomorskiego
- Brak woli współpracy przy projektach realizowanych wspólnie z innymi podmiotami

15. Beneficjenci:

- Inwestorzy na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego
- Pozostali inwestorzy
- Bydgoscy przedsiębiorcy
- Mieszkańcy miasta i obszaru funkcjonalnego

16. Koordynator programu:

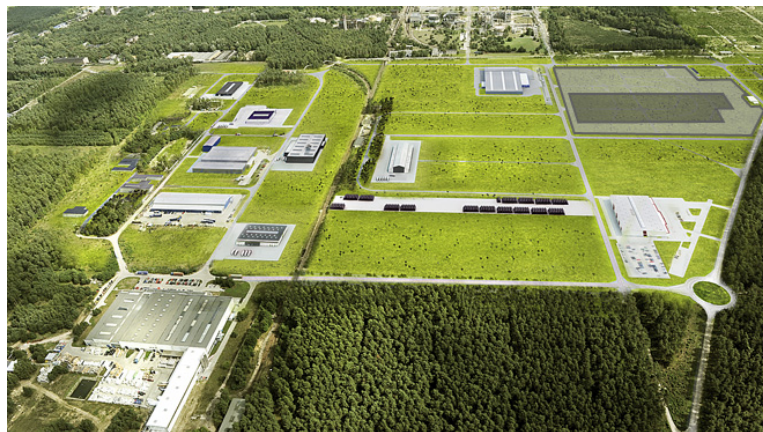
Zespół Obsługi Inwestora i Przedsiębiorczości

Współpraca:

- Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o.
- Bydgoskie Centrum Targowo-Wystawiennicze Sp. z o.o.
- Bydgoskie Centrum Informacji
- Wydział Promocji, Obsługi Mediów i Komunikacji Społecznej
- Wydział Rozwoju i Strategii Miasta

17. Partnerzy zewnętrzni:

- Ministerstwo Gospodarki
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Powiatowy Urząd Pracy
- „Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców
- Kujawsko-Pomorskie Zrzeszenie Handlu i Usług
- Izba Przemysłowo-Handlowa Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Pomorsko-Kujawska Izba Budownictwa
- Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
- Bydgoskie szkoły wyższe



Wizualizacja terenu BPPT pod zainwestowanie – sektor A (źródło: BPPT)



Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny (źródło: BPPT)

KARTA PROGRAMU

1. Nazwa programu: BYDGOSZCZ SPRAWNA KOMUNIKACYJNIE	2. Nr programu: 5 Kontynuacja „Planu Rozwoju Bydgoszczy na lata 2009-2014”
3. Program służy realizacji celu strategicznego: Cel I. Wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy Cel III. Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju	
4. Program służy realizacji celu operacyjnego: Cel III.1. Rozwój transportu zbiorowego Cel III.2. Rozwój układu drogowego Cel III.3. Sprawna komunikacja wewnętrzna i zewnętrzna obszaru funkcjonalnego miasta	

5. Cel programu:

Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Bydgoszczy – stworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

6. Geneza, ogólny opis programu:

Transport jest jednym z czynników mających znaczący wpływ na jakość życia mieszkańców oraz jednym z najważniejszych czynników determinujących rozwój gospodarczy.

Pomimo, że Bydgoszcz stanowi ważny węzeł komunikacyjny o znaczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym, istniejąca w mieście infrastruktura transportowa i jej stan techniczny nie spełniają wymogów szybko rozwijającej się gospodarki krajowej i europejskiej oraz obecnego wysokiego stopnia motoryzacji.

Brak dróg szybkiego ruchu w otoczeniu Bydgoszczy powoduje spadek atrakcyjności miasta w skali kraju (w aspekcie gospodarczym, turystycznym) oraz wpływa na wzrost kosztów transportu drogowego. W bezpośrednim otoczeniu Bydgoszczy, oprócz odcinka drogi S-10 (południowa obwodnica Bydgoszczy) łączącego drogę krajową nr 5 z drogą krajową nr 25, nie przebiega żadna inna droga ekspresowa, a odległość od centrum Bydgoszczy do autostrady A1 (poprzez drogę krajową nr 10) wynosi ponad 50 km. Przez obszar Bydgoszczy przebiega droga krajowa nr 5 z Nowych Marz przez Poznań, Wrocław do Bolkowa położona na trasie Paneuropejskiego korytarza transportowego VIa oraz drogi krajowe nr 25 (Koszalin-Konin) i 80 (Pawłówek-Toruń-Lubicz) generujące ruch tranzytowy, w tym pojazdów ciężkich.

Podstawowy układ drogowy Bydgoszczy nie odpowiada obecnym potrzebom, zarówno ruchu wewnętrznego jak i zewnętrznego, a na wielu odcinkach ulice nie spełniają standardów technicznych odpowiednich dla założonych klas dróg, co skutkuje obniżoną przepustowością, niższym poziomem bezpieczeństwa a także rosnącym, niekorzystnym oddziaływaniem na środowisko (zanieczyszczenie powietrza, hałas komunikacyjny).

Dostępność komunikacyjną Bydgoszczy ułatwia liczący się w kraju węzeł kolejowy. Przez obszar miasta przebiegają linie kolejowe o dużym znaczeniu dla kraju pod względem gospodarczym i społecznym, w tym dwie linie: nr 131 Chorzów Batory-Tczew i nr 201 na odcinku Nowa Wieś Wielka-Maksymilianowo, wchodzące w skład VI Paneuropejskiego korytarza transportowego CE-65 (AGTC). Niewielka liczba osób korzystających z usług kolei w podróżach wewnątrzmiastowych wynika przede wszystkim z małej atrakcyjności dla pasażerów położenia linii kolejowych przebiegających obrzeżnie w stosunku do terenów zainwestowanych, a także z braku

bezpośrednich połączeń kolejowych pomiędzy skrajnymi osiedlami. Układ kolejowy jest też mało zintegrowany z miejskimi podsystemami transportowymi. Zastrzeżenia budzi też stan techniczny istniejącej infrastruktury, w tym dworców i przystanków zlokalizowanych w obszarze miasta.

Na terenie miasta znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy. Pomimo, że jego rola w ostatnich latach znacząco wzrosła, udział bydgoskiego portu lotniczego w ruchu pasażerskim w skali kraju jest nadal niewielki i wynosi około 1,2%. Problemem jest uboga oferta połączeń międzynarodowych, zwłaszcza brak bezpośredniego połączenia z dużym europejskim portem przesiadkowym. Atutem bydgoskiego portu jest jego lokalizacja w odległości 3,5 km od centrum miasta przy drogach krajowych nr 5 i 25.

Istnieje również możliwość wykorzystania połączeń Bydgoszczy z krajami Europy drogą wodną, bowiem w obszarze miasta krzyżują się korytarze wodne wschodnioeuropejskiego i zachodnioeuropejskiego systemu śródlądowych dróg wodnych: E-40 (z Gdańska przez Warszawę do Brześcia i dalej przez Polesie do Dniepru) i E-70 (z Antwerpii do Kłajpedy). Obecne gospodarcze znaczenie śródlądowych dróg wodnych jest marginalne, jednak już realizowane działania (rewitalizacja istniejących urządzeń wodnych, kursujący po Brdzie tramwaj wodny, zakup napędzanych energią słoneczną statków wodnych) doprowadzą do aktywizacji tego szlaku wodnego szczególnie dla celów turystyki, sportu i rekreacji.

Głównymi problemami, które stanowią genezę opracowania programu są:

- brak wewnętrznych tras obwodowych okalających ściśle centrum miasta oraz Śródmieście,
- zbyt mały udział w sieci dróg układu podstawowego tras o wyższych klasach funkcjonalno-technicznych,
- niska jakość i znaczna dekapitalizacja infrastruktury drogowej,
- występowanie w obszarze miasta, głównie na osiedlach mieszkaniowych, ulic o nawierzchni gruntowej,
- niedostateczna liczba przepraw mostowych,
- postępujący wzrost motoryzacji i tendencja do użytkowania samochodów w podróżach wewnątrzmijskich,
- brak nowoczesnego systemu zarządzania ruchem, w tym sterowania ruchem na skrzyżowaniach oraz systemów: informacji dla użytkowników dróg o sytuacji ruchowej, monitorowania warunków ruchu oraz szybkiego reagowania w przypadku awarii,
- malejący udział transportu publicznego w podróżach mieszkańców oraz niekorzystny podział zadań przewozowych pomiędzy transportem tramwajowym i autobusowym,
- niedostatecznie rozbudowany system transportu szynowego,
- starzejący się i o niskim standardzie taboru w komunikacji tramwajowej,
- brak nowoczesnych zintegrowanych węzłów przesiadkowych pomiędzy różnymi środkami transportu, w tym brak powiązania transportu podmiejskiego z transportem miejskim,
- brak polityki zarządzania przestrzenią parkingową obejmującej kompleksowe rozwiązywanie zagadnień związanych z parkowaniem pojazdów na terenie całego miasta,
- brak inwestorów i środków na budowę parkingów kubaturowych,
- prowadzenie ciężkiego ruchu tranzytowego przez śródmiejskie obszary miasta,
- niespójny system dróg rowerowych oraz brak infrastruktury towarzyszącej,
- brak szybkich połączeń drogowych i kolejowych pomiędzy Bydgoszczą a miastami regionu i kraju.

Wobec istniejących problemów, wyzwaniem programu jest wdrażanie przedsięwzięć i działań usprawniających funkcjonowanie systemu transportowego umożliwiającego dostęp do miasta i sprawne przemieszczanie się w jego granicach, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Rozbudowa komunikacji szynowej i zwiększenie jej udziału w przewozach pasażerskich
- b. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego oraz zakup nowoczesnego taboru
- c. Wprowadzenie inteligentnych systemów transportowych (ITS) jako nowoczesnego systemu zarządzania ruchem, transportem zbiorowym, przestrzenią parkingową oraz opłatami za korzystanie z usług komunikacji zbiorowej i parkingowych
- d. Integracja systemów transportowych poprzez budowę zintegrowanych węzłów transportowych łączących różne środki transportu (kolej, tramwaj, autobus, rower, komunikacja indywidualna)

- e. Budowa i przebudowa ulic wchodzących w zakres układu podstawowego dróg miasta ze szczególnym uwzględnieniem kierunków północ-południe i wschód-zachód oraz budowa i przebudowa ulic wchodzących w system wewnętrznych obwodnic miejskich
- f. Budowa i przebudowa obiektów inżynierskich
- g. Budowa i przebudowa dróg o charakterze lokalnym
- h. Rozwój systemu parkingowego w mieście
- i. Promocja ruchu rowerowego i pieszego poprzez systemowe działania na rzecz rozbudowy i przebudowy dróg rowerowych i ciągów pieszych
- j. Działania na rzecz utworzenia intermodalnych centrów logistycznych kolejowo-drogowo-wodnych, drogowo-lotniczych oraz dyslokacji istniejących stacji wyładunkowych i techniczno-postojowych będących w kolizji z rozbudową infrastruktury miejskiej
- k. Ograniczenie dostępności śródmieścia dla komunikacji indywidualnej

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

- a. **Rozbudowa komunikacji szynowej i zwiększenie jej udziału w przewozach pasażerskich:**
 - Budowa linii tramwajowej do dzielnicy Fordon z przebudową układu drogowego w ciągu ulic Fordońska, Lewińskiego, Akademicka i Andersa i węzłem integracyjnym w obszarze stacji kolejowej „Bydgoszcz Wschód” w Bydgoszczy
 - Budowa trasy tramwajowej w ul. Kujawskiej wraz z rozbudową układu drogowego
 - Budowa trasy tramwajowej łączącej ul. Fordońską z ul. Toruńską wraz z rozbudową układu drogowego
 - Budowa trasy tramwajowej w ciągu ulic: Solskiego, Pięknej, Szubińskiej, Kruszwickiej wraz z rozbudową układu drogowego
- b. **Rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego oraz zakup nowoczesnego taboru:**
 - Przebudowa sieci, węzłów i przystanków transportu szynowego w Bydgoszczy (m.in. na ulicach: Gdańskiej, Chodkiewicza, Perłowej, Toruńskiej, Wojska Polskiego)
 - Budowa bus pasów
 - Budowa i modernizacja przystanków autobusowych
 - Adaptacja zajezdni tramwajowej przy ul. Toruńskiej do obsługi tramwajów niskopodłogowych
 - Zakup taboru autobusowego i tramwajowego z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych
 - Zakup jednostek pływających oraz rozbudowa infrastruktury związanej z funkcjonowaniem tramwaju wodnego
- c. **Wprowadzenie inteligentnych systemów transportowych (ITS) jako nowoczesnego systemu zarządzania ruchem, transportem zbiorowym, przestrzenią parkingową oraz opłatami za korzystanie z usług komunikacji zbiorowej i parkingowych:**
 - Inteligentne Systemy Transportowe (ITS)
 - Stworzenie Kujawsko-Pomorskiego Związku Taryfowego poprzez wdrożenie elektronicznego systemu pobierania opłat przewozowych w komunikacji publicznej przy zastosowaniu karty elektronicznej bezstykowej wraz z zakupem automatów biletowych
- d. **Integracja systemów transportowych poprzez budowę zintegrowanych węzłów transportowych łączących różne środki transportu (kolej, tramwaj, autobus, rower, komunikacja indywidualna):**
 - Budowa zintegrowanego centrum komunikacyjnego w Bydgoszczy
 - Budowa zintegrowanych węzłów komunikacyjnych: Bydgoszcz Błonie (budowa stacji kolejowej), Bydgoszcz Leśna, Bydgoszcz Bielawy
 - Przebudowa węzła drogowego ulic: Rejewskiego i Fordońskiej (Węzeł IKEA)
 - Budowa zintegrowanego węzła transportowego – Węzeł Wschodni
- e. **Budowa i przebudowa ulic wchodzących w zakres układu podstawowego dróg miasta ze szczególnym uwzględnieniem kierunków północ-południe i wschód-zachód oraz budowa i przebudowa ulic wchodzących w system wewnętrznych obwodnic miejskich:**
 - Budowa II etapu ul. Ogińskiego na odcinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Magnuszewskiej
 - Przebudowa ul. Grunwaldzkiej na odcinku od Węzła Zachodniego do granic miasta
 - Budowa drugiej jezdni trasy W-Z na odcinku od ul. Sygnałowej do Węzła Zachodniego

- Przebudowa ul. Gdańskiej na odcinku od ul. Śniadeckich do ul. Kamiennej
 - Budowa połączenia drogowego ulic Mazowieckiej i Gdańskiej
 - Przebudowa ul. Szubińskiej na odcinku od ul. 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich do granicy miasta
 - Budowa Obwodnicy Południowo - Wschodniej
 - Budowa trasy łączącej ul. Grunwaldzką z Trasą W-Z
 - Budowa ulic: Rydygiera, Ciszewskiego, Matki Teresy z Kalkuty i Zamczysko
 - Rozbudowa ul. Kolbego z możliwością budowy bezkolizyjnego skrzyżowania z ul. Grunwaldzką w przypadku natężeń ruchu uzasadniających realizację tej inwestycji
 - Budowa skrzyżowania ulic Marszałka Focha - Marcinkowskiego oraz ul. Marcinkowskiego do ul. Dworcowej
 - Przebudowa ul. Glinki
 - Budowa ul. Nowostromej na odcinku od Placu Poznańskiego do ul. Solskiego oraz ul. Solskiego od ul. Ugory do ul. Leszczyńskiego
 - Budowa Zachodniej Obwodnicy Śródmieścia na odcinku od ul. Grunwaldzkiej do ul. Leszczyna
 - Budowa ul. Matki Teresy z Kalkuty – Górny Taras Fordonu
 - Budowa węzła drogowego ulic Fordońska – Andersa
 - Budowa połączenia ul. Kamiennej z ul. Inwalidów/Lewińskiego
 - Modernizacja ulic układu podstawowego, w tym m.in.: ul. Nakielskiej, ul. Chodkiewicza, ul. Smukalskiej
- f. Budowa i przebudowa obiektów inżynierskich:**
- Przebudowa Węzła Zachodniego – II etap wraz z budową przeprawy mostowej przez Kanał Bydgoski
 - Przebudowa ul. Chmurnej wraz z budową mostu nad Brdą łączącego dzielnicę Piaski z Czyżkówkiem
 - Przebudowa i modernizacja wiaduktów i przepraw mostowych na ciągach dróg układu podstawowego
- g. Budowa i przebudowa dróg o charakterze lokalnym:**
- Przebudowa ulic, placów i obiektów mostowych w rejonie Starego Rynku
 - Budowa ulicy Rekinowej na odcinku od ul. Łowiskowej do ul. Grunwaldzkiej
 - Przedłużenie ul. Kieleckiej do ul. Chemicznej
 - Budowa i przebudowa dróg gminnych o nawierzchni nieutwardzonej, o charakterze lokalnym i dojazdowym, wraz z rozbudową i modernizacją infrastruktury towarzyszącej (m.in.: budowa oświetlenia, kanalizacji deszczowej, itp.)
- h. Rozwój systemu parkingowego w mieście:**
- Budowa parkingów kubaturowych w obszarze dużej wewnętrznej obwodnicy włączonych w system Park & Ride
 - Budowa parkingów kubaturowych w obszarze Śródmieścia włączonych w system Park&Go
 - Rozbudowa stref ruchu uspokozonego
- i. Promocja ruchu rowerowego i pieszego poprzez systemowe działania na rzecz rozbudowy i przebudowy dróg rowerowych i ciągów pieszych:**
- Budowa infrastruktury rowerowej i jej integracja z istniejącymi trasami rowerowymi w powiecie bydgoskim
 - Działania promocyjne w zakresie ruchu rowerowego
 - Budowa przejść podziemnych i nadziemnych na głównych ciągach ruchu kołowego
- j. Działania na rzecz utworzenia intermodalnych centrów logistycznych kolejowo-drogowo-wodnych, drogowo-lotniczych oraz dyslokacji istniejących stacji wyładunkowych i techniczno-postojowych będących w kolizji z rozbudową infrastruktury miejskiej:**
- Budowa platformy multimodalnej
 - Budowa terminali intermodalnych na terenach inwestycyjnych
- k. Ograniczenie dostępności śródmieścia dla komunikacji indywidualnej:**
- Wyznaczenie stref pieszych w obszarze Starego Miasta i Śródmieścia z uwzględnieniem zrewitalizowanych ulic

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz
- Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy
- Nr 3 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
- Nr 4 Przestrzeń dla biznesu
- Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz
- Nr 7 Bydgoszcz na fali
- Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska
- Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz
- Nr 15 Sportowa Bydgoszcz

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.
- Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Bydgoszczy (Plan Transportowy) – Uchwała Nr XLVI/968/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25 września 2013 r.
- Program ochrony środowiska dla miasta Bydgoszczy na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku – Uchwała Nr XXXV/721/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28 listopada 2012 r.
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr LXXVI/1138/10 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 13 października 2010 r. z późn. zm.

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – Uchwała Nr 239/2011 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie – dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 13 lipca 2010 r.
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku) – Uchwała Nr 6 Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2013 r.
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.

11. Efekty realizacji programu:

- Zwiększenie zasięgu sieci tramwajowej i zwiększenie jej udziału w przewozach pasażerskich (odwrócenie podziału zadań transportowych na rzecz komunikacji tramwajowej)
- Systematyczna poprawa komfortu podróży oraz jakości świadczonych usług w transporcie publicznym
- Zwiększenie dostępności transportu publicznego dla osób niepełnosprawnych i starszych
- Poprawa środowiska przyrodniczego
- Poprawa warunków dla ruchu pieszego i rowerowego
- Redukcja zatłoczenia motoryzacyjnego w Śródmieściu
- Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta i obszaru Śródmieścia
- Podniesienie standardu ulic do wymogów technicznych odpowiednich dla założonych klas dróg
- Usprawnienie zarządzania drogami i ruchem
- Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów działalności gospodarczej
- Poprawa bezpieczeństwa ruchu
- Stworzenie spójnego systemu zarządzania przestrzenią parkingową
- Poprawa dostępności zewnętrznej i wewnętrznej obszaru funkcjonalnego Bydgoszczy

12. Mierniki realizacji programu:

- Stosunek długości dróg publicznych o nawierzchni utwardzonej do długości dróg ogółem
- Stosunek długości linii tramwajowych do długości ogółem linii miejskiej komunikacji publicznej
- Stosunek liczby pasażerów transportu szynowego do liczby pasażerów transportu publicznego ogółem
- Długość dróg rowerowych na 1 km² obszaru miasta i na 1000 mieszkańców

13. Potencjalne źródła finansowania:

- Budżet miasta
- Dotacje budżetu państwa
- Dotacje województwa kujawsko-pomorskiego
- Fundusze unijne
- Inwestorzy prywatni

14. Czynniki ryzyka:

- Brak środków finansowych w budżecie miasta
- Brak możliwości pozyskania środków zewnętrznych, w tym dotacji z budżetu państwa i Unii Europejskiej
- Problemy legislacyjne

15. Beneficjenci:

- Mieszkańcy miasta i obszaru funkcjonalnego
- Przedsiębiorcy
- Inwestorzy
- Turyści

16. Koordynator programu:

Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej

Współpraca:

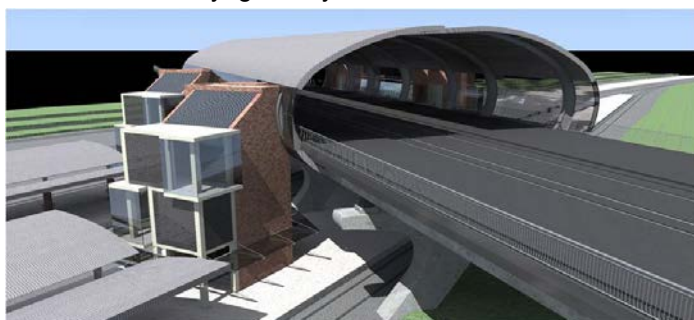
- Miejska Pracownia Urbanistyczna
- Wyższe uczelnie techniczne
- Miejskie Zakłady Komunikacyjne Sp. z o.o.
- Tramwaj „Fordon” Sp. z o.o.
- Wydział Inwestycji Miasta
- Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska
- Wydział Rozwoju i Strategii Miasta



Wizualizacja trasy Uniwersyteckiej (źródło: ZDMiKP)

17. Partnerzy zewnętrzni:

- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Bydgoszczy
- PKP S.A., PKP PLK S.A.
- Inwestorzy zewnętrzni



Wizualizacja trasy tramwaju do Fordonu (źródło: ZDMiKP)

KARTA PROGRAMU

1. Nazwa programu: CYFROWA BYDGOSZCZ	2. Nr programu: 6 Kontynuacja „Planu Rozwoju Bydgoszczy na lata 2009-2014”
3. Program służy realizacji celu strategicznego: Cel III. Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju Cel IV. Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy	
4. Program służy realizacji celu operacyjnego: Cel III.5. Rozwinięta infrastruktura społeczeństwa informacyjnego – cyfryzacja Cel IV.6. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego	

5. Cele programu:

- Podniesienie kompetencji cyfrowych społeczeństwa
- Upowszechnienie i zwiększenie dostępu do technologii cyfrowych

6. Geneza, ogólny opis programu:

Jednym z istotnych czynników stymulujących wzrost gospodarczy jest umiejętność pozyskiwania, gromadzenia i wykorzystywania informacji, dzięki dynamicznemu rozwojowi technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ang. *Information and Communication Technologies – ICT*).

Gwałtowny wzrost znaczenia informacji oraz usług świadczonych drogą elektroniczną i tym samym wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce, administracji publicznej (e-PUAP – *elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej*), a także w życiu codziennym obywateli (m.in. Internet, wideomonitoring) wiąże się z nowym trendem transformacji cywilizacyjnej – transformacji w kierunku tzw. „społeczeństwa informacyjnego”.

Budowa społeczeństwa informacyjnego jest zadaniem dotyczącym niemal wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego. Rozwój technologii informatycznych i telekomunikacyjnych na przestrzeni ostatnich lat stał się głównym motorem zmian i przeobrażeń społecznych, gospodarczych i instytucjonalnych. Obok rozwoju infrastruktury, warunkiem rozwoju społeczeństwa informacyjnego jest wypracowanie potrzeb, postaw i umiejętności pozwalających w pełni korzystać z nowych technologii.

Ponieważ potencjał technologii cyfrowych jest obecnie w niedostatecznym stopniu wykorzystywany, a wywierają one coraz większy wpływ na postęp w każdej dziedzinie życia, program zawiera propozycje zadań nakierowanych na stałe i umiejętne wykorzystywanie aktualnie dostępnych i przyszłych rozwiązań technologicznych we wszystkich działach: od edukacji, przez kulturę, rynek pracy i ochronę zdrowia do rozwoju nowoczesnej gospodarki.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Rozbudowa miejskiej infrastruktury teleinformatycznej
- b. Edukacja cyfrowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu
- c. Wykorzystanie nowoczesnych kanałów komunikacji
- d. Wdrażanie systemów teleinformatycznych podnoszących efektywność funkcjonowania administracji

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

a. Rozbudowa miejskiej infrastruktury teleinformatycznej:

- Rozbudowa sieci szerokopasmowej
- Wykorzystywanie nowoczesnych technologii cyfrowych w tworzeniu systemu obsługi, informacji i kontaktów z mieszkańcami i przedsiębiorcami
- Współpraca z sektorem naukowo-badawczym i innowacyjnym na rzecz rozwoju społeczeństwa cyfrowego
- Budowa radiowych Publicznych Punktów Dostępu do Internetu
- Wdrażanie systemów teleinformatycznych i telekomunikacyjnych w ramach budowy zintegrowanego systemu bezpieczeństwa miasta

b. Edukacja cyfrowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu:

- Wykorzystywanie technologii cyfrowych i programów edukacji cyfrowej w procesie nauczania i samokształcenia
- Popularyzacja metod korzystania z usług cyfrowych
- Edukacja i szkolenia dla seniorów, osób bezrobotnych i niepełnosprawnych

c. Wykorzystanie nowoczesnych kanałów komunikacji:

- Budowa wielokanałowego centrum obsługi interesanta
- Budowa zintegrowanego geoportalu
- Rozbudowa i integracja e-usługi jednostek miejskich z platformą e-PUAP (*elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej*)

d. Wdrażanie systemów teleinformatycznych podnoszących efektywność funkcjonowania administracji:

- Rozbudowa systemu elektronicznego obiegu dokumentów
- Integracja Systemów Informatycznych – budowa platformy wymiany informacji, dostosowanie systemów informatycznych do pracy w modelu SOA (*Service Oriented Architecture*)
- Rozbudowa systemu informacji przestrzennej (GIS)
- Budowa systemu rejestrów i słowników rejestracyjnych zapewniających spójność i jednoznaczność informacji
- Integracja systemów telekomunikacyjnych jednostek miejskich w oparciu o technologię VoIP (*Voice over Internet Protocol*)

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 3 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
- Nr 4 Przestrzeń dla biznesu
- Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie
- Nr 9 Edukacja dla każdego
- Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo
- Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz
- Nr 12 Obywatelska Bydgoszcz
- Nr 13 Miasto nauki

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020 – Uchwała Nr XXXVII/779/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 stycznia 2013 r.

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Strategia Sprawne Państwo 2020 – Uchwała Nr 17 Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2013 r.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie – z 13 lipca 2010 r.

- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2015 roku – Uchwała Nr XLI/587/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 12 grudnia 2005 r.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Strategia na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji – projekt z maja 2013 r.

11. Efekty realizacji programu:

- Większy dostęp do informacji
- Wzrost gospodarki innowacyjnej opartej na wiedzy, nowej jakości usługach i postępie technologicznym obejmującym wszystkie obszary
- Poprawa adaptacyjności społecznej – większa mobilność, nowe formy zaangażowania obywatelskiego i demokracji partycypacyjnej
- Rozwój kompetencji cyfrowych i popularyzacja usług cyfrowych
- Wzrost aktywności zawodowej, towarzyskiej, obywatelskiej i kulturowej
- Wyższy poziom edukacji i kształcenia
- Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa

12. Mierniki realizacji programu:

- Komputery z dostępem szerokopasmowym do Internetu przeznaczone do użytku uczniów, w stosunku do liczby komputerów ogółem w szkołach
- Liczba komputerów podłączonych do Internetu dostępnych dla czytelników bibliotek
- Liczba kamer wizyjnych włączonych do systemu wideomonitoringu

13. Potencjalne źródła finansowania:

- Budżet miasta
- Fundusze unijne
- Środki jednostek naukowo-badawczych
- Środki przedsiębiorców



14. Czynniki ryzyka:

- Niedostateczne środki finansowe na realizację zadań
- Problemy z pozyskaniem funduszy unijnych
- Brak zaufania do nowych technologii i oferowanych usług cyfrowych

15. Beneficjenci:

- Mieszkańcy miasta i obszaru funkcjonalnego
- Inwestorzy

16. Koordynator programu:

Wydział Informatyki

Współpraca:

- Wydziały Urzędu Miasta
- Jednostki i spółki komunalne
- Bydgoskie placówki oświatowe

17. Partnerzy zewnętrzni:

- Jednostki naukowo-badawcze
- BYDMAN
- Operatorzy sieci teleinformatycznych i telekomunikacyjnych



KARTA PROGRAMU

1. Nazwa programu: BYDGOSZCZ NA FALI	2. Nr programu: 7 Nowy program
3. Program służy realizacji celu strategicznego: Cel I. Wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy Cel II. Wykreowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Cel III. Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju Cel IV. Stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy	
4. Program służy realizacji celu operacyjnego: Cel I.3. Stworzenie warunków dla rozwoju kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego Cel II.7. Stworzenie warunków dla rozwoju sektora usług turystycznych Cel III.3. Sprawna komunikacja wewnętrzna i zewnętrzna obszaru funkcjonalnego miasta Cel III.4. Poprawa i ochrona środowiska naturalnego Cel III.7. Ład przestrzenny i poprawa jakości przestrzeni publicznej Cel III.8. Zrewitalizowane tereny zdegradowane Cel IV.5. Szeroka, ogólnodostępna baza sportowo-rekreacyjna służąca wzrostowi aktywności fizycznej mieszkańców Cel IV.9. Skuteczna promocja miasta i jego walorów	

5. Cele programu:

- Stworzenie wizerunku Bydgoszczy, jako miasta silnie związanego z wodą i wykorzystującego jej walory
- Kompleksowa rewitalizacja Bydgoskiego Węzła Wodnego jako elementu składowego międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40
- Przywrócenie i wzmocnienie funkcji turystyczno-rekreacyjnych, kulturalnych i integracyjnych Bydgoszczy, zwłaszcza w obszarze Śródmieścia, Wyspy Młyńskiej oraz bezpośrednim sąsiedztwie Kanału Bydgoskiego

6. Geneza, ogólny opis programu:

Bydgoszcz charakteryzuje się unikatowym związkiem cech hydrograficznych dzięki Brdzie, Wiśle, Kanałowi Bydgoskiemu, Kanałowi Górnonoteckiemu i strudze Flis. Drogi wodne oraz towarzyszące im urządzenia techniczne (śluzy, jazy), wkomponowane zostały w rozwiązania architektoniczno-urbanistyczne, czyniąc to miasto na swój sposób wyjątkowym. W krótkim czasie stało się ono ważnym węzłem żeglugi śródlądowej, który już w połowie XIX stulecia wspierał intensywnie rozwijający się przemysł i handel. Niestety druga połowa XX w. przyniosła wiele zmian, które spowodowały powolne odwracanie się miasta od rzeki oraz utratę statusu węzła żeglugi śródlądowej.

Obecnie czynione są starania zmierzające do przywrócenia znaczenia międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40. Elementem tych działań jest kompleksowa rewitalizacja Bydgoskiego Węzła Wodnego. Efektem prac będzie zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych, przy

jednoczesnym stworzeniu infrastruktury rekreacyjno-turystycznej. Powodzenie tego programu jest w pewnej mierze uzależnione od utrzymania głębokości tranzytowych na szlakach wodnych wiodących do Bydgoskiego Węzła Wodnego. Działania tego typu są już realizowane, jednak konieczne jest prowadzenie dalszych prac zmierzających do przywrócenia miastu rzeki Brdy m.in. poprzez rewitalizację terenów zdegradowanych, leżących w jej bezpośrednim sąsiedztwie. Turystyczne, sportowe i rekreacyjne walory Bydgoskiego Węzła Wodnego staną się wówczas elementem skuteczniejszej promocji miasta.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Aktywizacja Bydgoskiego Węzła Wodnego poprzez poprawę warunków żeglugowych oraz budowę infrastruktury
- b. Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje turystyczno-rekreacyjne oraz ochrona dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów w bezpośrednim sąsiedztwie Kanału Bydgoskiego i Starego Kanału Bydgoskiego
- c. Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych Bydgoskiego Węzła Wodnego i wyposażenie ich w infrastrukturę rekreacyjną
- d. Promocja obecnych i przyszłych walorów Bydgoskiego Węzła Wodnego

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

a. Aktywizacja Bydgoskiego Węzła Wodnego poprzez poprawę warunków żeglugowych oraz budowę infrastruktury:

- Rozwój infrastruktury międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40 wraz z rozbudową i modernizacją unikalnego w skali europejskiej Bydgoskiego Węzła Wodnego
- Modernizacja urządzeń hydrotechnicznych i obiektów towarzyszących
- Utworzenie turystycznego szlaku wodnego na rzece Brdzie na odcinku Bydgoszcz – Zalew Koronowski instrumentem rozwoju turystyki wodnej w regionie
- Rozbudowa infrastruktury związanej z funkcjonowaniem tramwaju wodnego
- Budowa mobilnego posterunku turystyczno-wodnego Policji oraz miejsc do wodowania łodzi ratownictwa wodnego
- Rewitalizacja stref brzegowych rzek
- Modernizacja i rozbudowa bazy noclegowo-gastronomicznej w oparciu o stanicę wodną i pole namiotowe PTTK w Janowie
- Aktywizacja funkcji portowo-przeładunkowych nabrzeża portowego (ul. Sporna-Portowa)
- Szlak wodny im. Króla Stefana Batorego: Warszawa – Zamek Królewski – Wisła – Kanał Żerański – Jezioro Zegrzyńskie – Narew – Biebrza – Kanał Augustowski (Niemen) oraz Wisła – Zalew Włocławski – Nogat – Kanał Jagielloński – Elbląg – Zalew Wiślany (Morze Bałtyckie)

b. Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje turystyczno-rekreacyjne oraz ochrona dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów w bezpośrednim sąsiedztwie Kanału Bydgoskiego i Starego Kanału Bydgoskiego:

- Rewitalizacja przestrzeni publicznych Starego Miasta
- Rewitalizacja kwartałów zachodniej części Śródmieścia (obszar przyległy do bulwarów)
- Kolor i woda – renowacja pierzei tzw. Wenecji Bydgoskiej
- „Scena na wodzie” przy amfiteatrze Opery Nova
- Iluminacja nabrzeży Kanału Bydgoskiego i Brdy od Opery do Babiej Wsi wraz z wyspą św. Barbary oraz najciekawszych architektonicznie zabytków Bydgoszczy
- Rewaloryzacja Parku Nad Starym Kanałem Bydgoskim
- Modernizacja bulwaru południowego nad Brdą (wzdłuż ul. Babia Wieś)
- Wspomaganie przywrócenia dobrego stanu technicznego zabytkom hydrotechnicznym znajdującym się na części szlaku E-70 oraz stała opieka nad nimi
- Otwarte, przestrzenne muzeum Bydgoskiego Węzła Wodnego

c. Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych Bydgoskiego Węzła Wodnego i wyposażenie ich w infrastrukturę rekreacyjną:

- Bydgoski Węzeł Wodny - rewitalizacja bulwarów i nabrzeży, polegająca na przebudowie i budowie umocnień nabrzeży, przebudowie oświetlenia, przebudowie ścieżek rowerowych i pieszych, budowie obiektów małej architektury, przebudowie układu komunikacyjnego i budowie przystanków tramwaju wodnego

- Zagospodarowanie terenu w Brdyujściu przy ul. Witebskiej na cele sportowo-rekreacyjne
- Budowa kąpielisk miejskich
- Rewitalizacja terenów trójkąta Brdy, Kanału Bydgoskiego i ul. Nadrzecznej na cele sportowo-rekreacyjne
- Rewitalizacja i zagospodarowanie terenów przybrzeżnych Brdy, Wisły i Kanału Bydgoskiego, w tym budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, urządzenie tras dydaktyczno-turystycznych i zielonych ciągów pieszo-rowerowych na terenie zieleni przybrzeżnej wyposażonych w platformy widokowe i punkty wypoczynku
- Przystosowanie do użytkowania turystycznego, sportowego i rekreacyjnego Brdy, Wisły i Kanału Bydgoskiego
- Arboretum – zielone nabrzeże Brdy w rejonie Wyższej Szkoły Gospodarki

d. Promocja obecnych i przyszłych walorów Bydgoskiego Węzła Wodnego:

- Promocja Bydgoskiego Węzła Wodnego jako jednego z ważniejszych elementów międzynarodowej drogi wodnej E-70 Antwerpia-Kłajpeda
- Włączenie miasta do krajowych tras i wodniackich imprez turystycznych
- Powrót do „nadrzecznej tożsamości” Bydgoszczy i bydgoszczan (rozwój przemysłu i handlu dzięki otwarciu Kanału Bydgoskiego; restauracje, parki, kluby, przystanie, rekreacja, sporty wodne)
- Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
- Wspieranie i rozszerzenie formuły corocznego „Steru na Bydgoszcz”, zawodów „Wielka Wioślarska o Puchar Brdy”, Międzynarodowego Spływu Kajakowego Brdą i Długodystansowych regat Toruń-Bydgoszcz oraz wykreowanie nowych imprez
- Udział w zagranicznych i krajowych targach i imprezach turystycznych

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz
- Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy
- Nr 4 Przestrzeń dla biznesu
- Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie
- Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska
- Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz
- Nr 13 Miasto nauki
- Nr 14 Kultura energią miasta
- Nr 15 Sportowa Bydgoszcz

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.
- Program Rewitalizacji i Rozwoju Bydgoskiego Węzła Wodnego – Uchwała Nr LXXIV/1420/06 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25 października 2006 r.
- Lokalny program rewitalizacji dla miasta Bydgoszczy na lata 2007-2015 – Uchwała Nr XLIX/728/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 24 czerwca 2009 r. z późn. zm.
- Strategia Rozwoju Terenów Zieleni Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr XVIII/348/11 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 7 grudnia 2011 r.

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie – dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 13 lipca 2010 r.
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – Uchwała Nr 239/2011 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.

- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego – Uchwała Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r.
- Program dla Wisły i jej dorzecza 2020 wraz z załącznikami: Program inwestycyjny dorzecza Wisły oraz zagregowane zadania inwestycyjne
- Strategia programowa rozwoju Międzynarodowej Drogi Wodnej E-70

11. Efekty realizacji programu:

- Zrewitalizowanie zaniedbanych terenów nadrzecznych oraz poprawa ich infrastruktury
- Stworzenie atrakcyjnych dla inwestorów terenów w sąsiedztwie Brdy
- Bydgoszcz – znany na arenie krajowej ośrodek turystyki i sportów wodnych
- Atrakcyjniejsza oferta rekreacyjna, turystyczna i sportowa
- Wzrost liczby odwiedzających miasto
- Przywrócenie użyteczności nabrzeży Brdy

12. Mierniki realizacji programu:

- Liczba udzielonych noclegów, w tym turystom zagranicznym
- Liczba pasażerów tramwaju wodnego
- Liczba imprez organizowanych w oparciu o walory wodne miasta

13. **Potencjalne źródła finansowania:**

- Budżet miasta
- Budżet województwa kujawsko-pomorskiego
- Budżet państwa
- Fundusze unijne
- Partnerstwo Publiczno-Prywatne
- Inwestorzy prywatni

14. Czynniki ryzyka:

- Brak środków finansowych w budżecie miasta
- Problemy z pozyskaniem dofinansowania z funduszy unijnych
- Brak dofinansowania z budżetu województwa kujawsko-pomorskiego
- Brak woli współpracy przy projektach realizowanych wspólnie z innymi podmiotami
- Brak partnerów do realizacji inwestycji
- Stan prawny nieruchomości
- Uwarunkowania hydrologiczne
- Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- Protesty mieszkańców
- Obowiązujące przepisy prawne
- Wzrost zanieczyszczenia środowiska

15. Beneficjenci:

- Mieszkańcy miasta i obszaru funkcjonalnego
- Studenci
- Turyści
- Inwestorzy
- Sportowcy
- Wodniacy

16. Koordynator programu:

Miejska Pracownia Urbanistyczna

Współpraca:

- Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej
- Miejskie Zakłady Komunikacyjne Sp. z o.o.
- Miejski Konserwator Zabytków
- Bydgoskie Centrum Informacji
- Wydział Promocji, Obsługi Mediów i Komunikacji Społecznej
- Wydział Sportu
- Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
- Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska
- Wydział Inwestycji Miasta
- Zespół Obsługi Inwestora i Przedsiębiorczości
- PTTK „Szlak Brdy”
- Żegluga Bydgoska Sp. z o.o.

17. Partnerzy zewnętrzni:

- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu
- Inspektorat Żeglugi Śródlądowej
- Organizacje pozarządowe
- Właściciele i zarządcy nieruchomości
- Organizacje kupców i handlowców
- Inwestorzy prywatni
- Uczelnie wyższe



Śluza na Kanale Bydgoskim (źródło: UMB)

KARTA PROGRAMU

1. Nazwa programu:

PRZYJAZNE MIASTO DLA ŚRODOWISKA

2. Nr programu: 8

Kontynuacja „Planu Rozwoju Bydgoszczy na lata 2009-2014”

3. Program służy realizacji celu strategicznego:

Cel III. Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Cel IV. Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy

4. Program służy realizacji celu operacyjnego:

Cel III.4. Poprawa i ochrona środowiska naturalnego

Cel III.6. Wysoka jakość usług infrastrukturalnych

Cel III.7. Ład przestrzenny i poprawa jakości przestrzeni publicznej

Cel III.8. Zrewitalizowane tereny zdegradowane

Cel IV.5. Szeroka, ogólnodostępna baza sportowo-rekreacyjna służąca wzrostowi aktywności fizycznej mieszkańców

5. Cel programu:

Racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska oraz poprawa komfortu życia mieszkańców.

6. Geneza, ogólny opis programu:

Na jakość życia mieszkańców oraz rozwój gospodarczy, znaczący wpływ ma środowisko przyrodnicze i dostępność do nowoczesnej infrastruktury komunalnej. Do czynników, które w największym stopniu decydują o jakości środowiska należą: ochrona miejskich obszarów zielonych, czystość powietrza, dostępność i czystość wód oraz gospodarka odpadami.

Miejskie tereny zielone stanowią ważny element wyznaczania jakości życia w mieście. Zieleni miejska zapewnia przede wszystkim możliwość kontaktu z przyrodą, odpoczynek i rekreację, a także pełni funkcje edukacyjne. Lokalizacja Bydgoszczy w dolinie dwóch rzek, zróżnicowana rzeźba terenu i rozległe obszary otaczających lasów powodują, że istniejące i projektowane tereny zieleni mają szansę być zarówno bogate przyrodniczo jak również atrakcyjnie przygotowane. Bydgoszcz postrzegana jest jako miasto zieleni. Walorem miasta jest duży udział terenów zieleni w strukturze użytkowania gruntów, a same tereny o wyjątkowych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych stanowią około 35% jego obszaru. Pomimo systematycznie prowadzonych prac renowacyjnych i konserwacyjnych, nadal znaczne obszary zieleni charakteryzuje niska jakość. Mankamentem jest również brak spójności pomiędzy parkami, zieleńcami i lasami w obszarze miasta oraz brak powiązań pomiędzy nimi a obszarami leśnymi okalającymi miasto. Działania powinny zmierzać nie tylko do zachowania istniejących terenów zieleni, ale także do kształtowania czytelnego systemu ekologicznego, tworzenia systemu ciągów pieszych i placów miejskich z zielenią towarzyszącą pozwalających na ich powiązania ze strefą podmiejską zieleni oraz budowy urządzeń rekreacyjno-wypoczynkowych.

Jednym z ważniejszych wyzwań jest odpowiedzialne gospodarowanie wodami. Spośród terenów przyrodniczych występujących w obszarze miasta na szczególną uwagę zasługują duże zasoby wód powierzchniowych oraz podziemnych. Ocenia się, że Bydgoszcz posiada wystarczające zasoby wodne dla zaopatrzenia odbiorców w granicach administracyjnych miasta oraz dla zainteresowanych gmin sąsiednich. Prowadzony w ostatnich latach proces inwestycyjny w tej

dziedzinie systematycznie poprawia zaopatrzenie mieszkańców w wodę, a z sieci wodociągowych korzysta około 96,8% ludności. Pomimo znaczącego postępu osiągniętego w tej dziedzinie nadal stan techniczny wodociągu jest bardzo zróżnicowany i w dużej mierze zależy od okresu eksploatacji. W obszarze miasta sieć wodociągowa ułożona przed 50-lety stanowi pokaźny udział w ogólnej jej długości, co sprzyja awariom i podwyższa koszty eksploatacji. Atutem Bydgoszczy jest posiadanie dwóch nowoczesnych oczyszczalni ścieków „Fordon” i „Kapuściska” gwarantujących całkowite oczyszczanie odprowadzanych ścieków. W mieście sukcesywnie rozbudowywany jest system kanalizacyjny, a z sieci kanalizacyjnej korzysta ponad 91,6% mieszkańców. Pomimo obserwowanych w ostatnich latach korzystnych tendencji zmniejszania zanieczyszczeń wód powierzchniowych, ich stan sanitarny, głównie Brdy od śluzy miejskiej do ujścia oraz Kanału Bydgoskiego, nadal jest niezadawalający. Mankamentem systemu kanalizacyjnego jest jego niewydolność w obszarze Śródmieścia, przeciążenie wodami opadowymi i roztopowymi oraz niedostatecznie rozwinięty system kanalizacji deszczowej. Dlatego też koniecznym jest prowadzenie działań zmierzających do poprawy funkcjonowania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej zgodnie z najnowszymi osiągnięciami techniki, celem utrzymania dobrej jakości wody pitnej, zapewnienia ciągłości dostaw obecnym i nowym odbiorcom oraz poprawy stanu sanitarnego wód. Niezbędnym jest kontynuowanie przedsięwzięć racjonalizujących zużycie wody.

Istniejąca w obszarze Bydgoszczy infrastruktura: ciepłownicza, elektroenergetyczna i gazownicza, gwarantuje bezpieczeństwo energetyczne i zapewnia dostawy mediów do wszystkich odbiorców. Największy udział w pokryciu potrzeb ciepłych Bydgoszczy (około 48%) ma miejski system ciepłowniczy, dla którego podstawowym źródłem ciepła jest elektrociepłownia ECII. Jednak istniejąca sieć dystrybucyjna charakteryzuje się dużym odsetkiem sieci wykonanej w technologii tradycyjnej, których wiek przekracza 25 lat, co wpływa na awaryjność systemu, wielkość strat ciepła na przesył i ubytki wody sieciowej. Istotnym elementem niekorzystnym jest znaczny udział w pokrywaniu potrzeb ciepłych z przestarzałych i niskosprawnych ogrzewań węglowych („niskiej emisji”) mających niekorzystny wpływ na jakość powietrza. Zasilanie miasta w energię elektryczną odbywa się z krajowego systemu elektroenergetycznego, a w gaz z krajowego systemu przesyłu gazu. Konieczność osiągnięcia wyższego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, zapewnienie dobrej jakości dostaw i spełnienie wymagań z zakresu ochrony środowiska, wymuszają rozwój infrastruktury energetycznej. Konieczne jest nasilenie działań odtworzeniowych sieci, które warunkują bezpieczeństwo funkcjonowania systemów energetycznych oraz ich rozbudowę na potrzeby nowych odbiorców. W źródłach ciepła niezbędne będą działania mające na celu odbudowę ich potencjału wytwórczego oraz spełnienie wymagań dotyczących ochrony środowiska.

Zanieczyszczenia powietrza są głównymi przyczynami globalnych zagrożeń środowiska i jednocześnie należą do najbardziej niebezpiecznych dla człowieka i przyrody. W ostatnich latach zauważalna jest poprawa jakości powietrza. Mimo ogólnej poprawy jakości powietrza (w latach 2004-2012 spadek emisji pyłów i gazów o 41,6%) wpływ zanieczyszczeń powietrza na zdrowie ludzi jest bardzo duży. Nadal znacząca jest presja na środowisko wynikająca z produkcji energii oraz transportu. Istotnym problemem pozostają ponadnormatywne stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(α)pirenu. W naszym mieście również bardzo uciążliwa jest emisja hałasu. Wykonana mapa akustyczna Bydgoszczy wykazała, że hałas drogowy jest dominującym źródłem ponadnormatywnego poziomu dźwięku w wielu rejonach miasta, a przeprowadzane corocznie pomiary świadczą o ich rozszerzaniu się.

Podstawą odzysku i unieszkodliwiania odpadów jest ich segregacja u źródła powstawania oraz sortowanie odpadów zmieszanych (w Bydgoszczy funkcjonują cztery stacje segregacji). Miasto korzysta z własnego składowiska odpadów na terenie Kompleksu Utylizacji Odpadów (KUO) zajmującego powierzchnię około 50 ha wyposażonego w zespół instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów. W gospodarce odpadami kluczowe będzie ograniczenie ilości składowanych odpadów, a podstawą tych zmian – rozbudowa systemu ich odzysku i unieszkodliwiania.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Ochrona i zagospodarowanie systemu zieleni miejskiej, w tym rewaloryzacja parków
- b. Ochrona naturalnych dóbr przyrodniczych
- c. Rekultywacja terenów zdegradowanych przyrodniczo, w tym obszarów przemysłowych
- d. Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo-kanalizacyjnego
- e. Zapewnienie ciągłości dostaw nośników energii i bezpieczeństwa energetycznego z jednoczesnym zachowaniem parametrów ekologicznych i ekonomicznych
- f. Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu
- g. Budowa systemu gospodarowania odpadami
- h. Kształtowanie proekologicznych postaw społecznych

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

- a. **Ochrona i zagospodarowanie systemu zieleni miejskiej, w tym rewaloryzacja parków:**
 - Rewitalizacja terenów pogórnich przy ul. M. Rejewskiego na cele sportowo-rekreacyjne (Park Akademicki)
 - Budowa Parku przy ul. Czerwonego Krzyża (dolny taras)
 - Budowa Parku przy ul. Siedleckiej
 - Budowa parku: Jar na Piaskach od ul. Smukalskiej do ul. Obozowej
 - Budowa parku miejskiego przy ul. Gniewkowskiej-Cmentarnej
 - Rewitalizacja terenu pod skarpą wzdłuż ul. Twardzickiego na odcinku od pomnika Ikara do ul. Piechockiego
 - Rewitalizacja najstarszych parków: Parku na Wzgórzu Dąbrowskiego, Parku na Wzgórzu Wolności, Parku im. Załuskiego, Ogrodu Jagiełły, Parku Kazimierza Wielkiego, Parku im. Jana Kochanowskiego
 - Rewitalizacja Parku Wincentego Witosa
 - Rewaloryzacja Parku Nad Starym Kanalem Bydgoskim
 - Rewitalizacja Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
 - Rewitalizacja skweru K. Komedy i skweru ppor. J. Białego
 - Rozbudowa i rewitalizacja infrastruktury rekreacyjno-sportowej terenów Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku, w tym Budowa Pawilonu Akwarium i Terrarium na terenie Ogrodu Fauny Polskiej w Bydgoszczy przy ul. Gdańskiej 177 A
 - Zagospodarowanie terenów osiedlowych obiektami i urządzeniami do rekreacji i wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych (place zabaw, boiska do gier sportowych, korty tenisowe, ścieżki zdrowia)
 - Zagospodarowanie terenów zieleni miejskiej i lasów obiektami i urządzeniami do rekreacji, i wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych (ścieżki widokowe na skarpach, place zabaw, boiska do gier sportowych, korty tenisowe, ścieżki zdrowia)
 - Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych Bydgoskiego Węzła Wodnego i wyposażenie ich w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną
 - Zagospodarowanie Skarpy Północnej w Fordonie
- b. **Ochrona naturalnych dóbr przyrodniczych:**
 - Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych
 - Doskonalenie zarządzania obszarami, na których występują chronione gatunki roślin i zwierząt
- c. **Rekultywacja terenów zdegradowanych przyrodniczo, w tym obszarów przemysłowych**
- d. **Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo-kanalizacyjnego:**
 - Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia miasta w wodę
 - Budowa stopnia wodnego na Brdzie dla potrzeb ujęcia wody „Czyżkówko”
 - Rozbudowa i modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej
 - Rozbudowa i modernizacja systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych oraz odtwarzanie i budowa zbiorników retencyjnych
 - Modernizacja Oczyszczalni Ścieków „Kapuściska” wraz z oczyszczeniem i utylizacją osadów

e. Zapewnienie ciągłości dostaw nośników energii i bezpieczeństwa energetycznego z jednoczesnym zachowaniem parametrów ekologicznych i ekonomicznych:

- Przebudowa kotła OP-230 nr 4 do spalania biomasy (EC II)
- Budowa nowego bloku gazowo-parowego wraz z budową 6,0 km odcinka linii wysokiego napięcia 400 kV od EC-II Bydgoszcz do stacji Jasiniec
- Budowa źródła w kogeneracji na terenie ciepłowni Błonie
- Rozbudowa źródła ciepła Osowa Góra
- Budowa magistrali ciepłowniczej Żeglarska - Osowa Góra
- Modernizacja i odbudowa źródeł systemowych dla zapewnienia ciągłości dostaw ciepła dla miejskiego systemu ciepłowniczego
- Rozbudowa i modernizacja sieci systemu ciepłowniczego w celu zagwarantowania dostaw ciepła do istniejących i nowych odbiorców
- Podniesienie efektywności systemu dystrybucji ciepła zdalaczynnego
- Podniesienie efektywności użytkowania ciepła poprzez ograniczenie zużycia energii użytecznej w ramach działań związanych z termomodernizacją budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej i gazowniczej celem zwiększenia pewności zasilania istniejących i nowych odbiorców

f. Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu:

- Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza:
 - Likwidacja przestarzałych i niskosprawnych ogrzewań węglowych – likwidacja „niskiej emisji”
 - Przebudowa i budowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu spełniających wymogi wysokosprawnej kogeneracji
 - Realizacja programu termomodernizacji placówek oświatowych oraz innych obiektów miejskich
 - Zarządzanie zużyciem i kosztami energii w jednostkach miejskich
 - Promowanie komunikacji zbiorowej oraz ruchu rowerowego i pieszego
 - Wymiana taboru komunikacji publicznej na nowoczesny spełniający bardziej restrykcyjne standardy emisyjne
 - Usprawnienie funkcjonowania transportu w obszarze miasta
- Promowanie odnawialnych źródeł energii:
 - Demonstracja wydajności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych (Budowa Centrum Demonstracyjnego Odnawialnych Źródeł Energii przy Zespole Szkół Mechanicznych nr 2)
 - Rozwój odnawialnych źródeł energii w oparciu o lokalne zidentyfikowane możliwości
 - Powołanie instytucji związanej z promocją i rozwojem źródeł energii odnawialnej
- Ograniczenie nadmiernego hałasu:
 - Budowa ekranów akustycznych
 - Wymiana nawierzchni drogowej
 - Promowanie komunikacji zbiorowej oraz ruchu rowerowego i pieszego
 - Wprowadzanie stref uspokojonego ruchu
 - Stosowanie nowoczesnych konstrukcji torowisk tramwajowych
 - Wymiana przestarzałego i głośnego taboru komunikacji publicznej
 - Wprowadzenie ruchu tranzytowego z obszaru zabudowy mieszkaniowej

g. Budowa systemu gospodarowania odpadami:

- Budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego
- Budowa nowoczesnego systemu gospodarki odpadami, w tym rozszerzenie systemu selektywnego zbierania/odbioru odpadów komunalnych
- Rozbudowa Zakładu Utylizacji Odpadów Medycznych
- Intensyfikacja działań na rzecz utrzymania porządku i czystości na terenie miejskich przestrzeni publicznych
- Usuwanie azbestu

h. Kształtowanie proekologicznych postaw społecznych:

- Doskonalenie metod udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie
- Wzbogacanie oferty przyrodniczo-dydaktycznej (tereny chronione, ogrody botaniczne, obiekty bogate przyrodniczo)
- Rozwój szkolnej edukacji w zakresie ochrony środowiska
- Kształtowanie zachowań zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju
- Kampania edukacyjno-informacyjna dotycząca ograniczenia gazów cieplarnianych, zmian klimatu oraz odnawialnych źródeł energii
- Przeprowadzanie kampanii i działalności informacyjno-szkoleniowej dotyczącej oszczędności wody
- Prowadzenie kampanii informacyjnej na temat zmniejszania ilości wytwarzanych odpadów

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz
- Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy
- Nr 3 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
- Nr 4 Przestrzeń dla biznesu
- Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie
- Nr 7 Bydgoszcz na fali
- Nr 9 Edukacja dla każdego
- Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo
- Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz
- Nr 12 Obywatelska Bydgoszcz
- Nr 15 Sportowa Bydgoszcz

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.
- Program ochrony środowiska dla miasta Bydgoszczy na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku – Uchwała Nr XXXV/721/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28 listopada 2012 r.
- Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Bydgoszczy na lata 2007-2015 – Uchwała Nr XLIX/728/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 24 czerwca 2009 r. z późn. zm.
- Strategia Rozwoju Terenów Zieleni Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr XVIII/348/11 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 7 grudnia 2011 r.
- Program Rewitalizacji i Rozwoju Bydgoskiego Węzła Wodnego – Uchwała Nr LXXIV/1420/06 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25 października 2006 r.
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr LXXVI/1138/10 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 13 października 2010 r. z późn. zm.
- Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2014-2018 – Uchwała Nr XLVI/966/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25 września 2013 r.
- Założenia do planu zaopatrzenia Bydgoszczy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe do 2025 roku – Uchwała Nr XVI/282/11 Rady Miasta Bydgoszczy z 26 października 2011 r.
- Plan Ochrony Klimatu i Adaptacji do Skutków Zmian Klimatu dla Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr LXXVIII/1164/10 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 3 listopada 2010 r. z późn. zm.

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – Uchwała Nr 239/2011 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie – dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 13 lipca 2010 r.
- Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” perspektywa do 2020 r. – projekt z 28 czerwca 2012 r.

- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.

11. Efekty realizacji programu:

- Zachowanie i ochrona walorów parków krajobrazowych w obszarze miasta
- Poprawa jakości zieleni miejskiej
- Utworzone nowe miejsca rekreacyjno-sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych na terenach zieleni miejskiej i w obszarach osiedli mieszkaniowych
- Utrzymanie wysokiej jakości wody pitnej
- Redukcja ładunku zanieczyszczeń, w tym związków biogenych odprowadzanych do wód
- Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego miasta
- Poprawa jakości powietrza
- Poprawa klimatu akustycznego Bydgoszczy
- Ograniczenie presji na przestrzeń przyrodniczą przedsiębiorstw energetycznych funkcjonujących w obszarze miasta
- Zmniejszenie zużycia energii cieplnej i elektrycznej, szczególnie w budynkach mieszkalnych i obiektach użyteczności publicznej
- Sprawne funkcjonowanie kompleksowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi
- Zwiększenie odzysku surowców i ich ponowne wykorzystanie
- Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w odpadach komunalnych
- Wzrost świadomości społecznej dotyczących zachowań proekologicznych

12. Mierniki realizacji programu:

- Udział % obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni miasta
- % mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej
- Roczna emisja gazów cieplarnianych (CO₂)
- Ilość odpadów komunalnych odzyskanych i przekazanych do recyklingu do ilości zebranych odpadów ogółem (%)

13. **Potencjalne źródła finansowania:**

- Budżet miasta
- Budżetu państwa
- Fundusze ochrony środowiska
- Fundusze unijne
- Inwestorzy prywatni

14. Czynniki ryzyka:

- Brak środków finansowych w budżecie miasta
- Brak możliwości pozyskania środków zewnętrznych, w tym dotacji z budżetu państwa i Unii Europejskiej
- Ryzyko związane z brakiem społecznej akceptacji

15. Beneficjenci:

- Mieszkańcy miasta i obszaru funkcjonalnego
- Osoby przyjezdne, przybywające do miasta w celach turystycznych i biznesowych

16. Koordynator programu:

Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska

Współpraca:

- Miejska Pracownia Urbanistyczna
- Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.

- Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o.o.
- Leśny Park Kultury i Wypoczynku „Myślęcinek” Sp. z o.o.
- Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Ekologicznej
- Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej
- Wydział Inwestycji Miasta
- Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
- Wydziały branżowe Urzędu Miasta
- Bydgoskie uczelnie

17. Partnerzy zewnętrzni:

- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Urzędy miast i gmin sąsiadujących
- Rady Osiedli
- Straż Miejska
- Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się produkcją i dystrybucją ciepła, energii elektrycznej i gazu w obszarze miasta
- Przedsiębiorstwa zajmujące się wykonywaniem prac agrotechnicznych
- Przedsiębiorcy zajmujący się gospodarką odpadami
- Inwestorzy zewnętrzni



Rzeka Brda (źródło: UMB)

KARTA PROGRAMU

1. Nazwa programu:

EDUKACJA DLA KAŻDEGO

2. Nr programu: 9

Kontynuacja „Planu Rozwoju Bydgoszczy na lata 2009-2014”

3. Program służy realizacji celu strategicznego:

Cel III. Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Cel IV. Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy

4. Program służy realizacji celu operacyjnego:

Cel III.5. Rozwinięta infrastruktura społeczeństwa informacyjnego – cyfryzacja

Cel IV.3. Wysoka jakość kształcenia, opieki i wychowania

Cel IV.5. Szeroka, ogólnodostępna baza sportowo-rekreacyjna służąca wzrostowi aktywności fizycznej mieszkańców

Cel IV.7. Stworzenie warunków sprzyjających włączeniu społecznemu

5. Cel programu:

Przygotowanie do samodzielnego, aktywnego i obywatelskiego funkcjonowania w społeczeństwie oraz propagowanie idei kształcenia przez całe życie.

6. Geneza, ogólny opis programu:

Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy wymaga w szczególności przedstawienia szeroko rozumianego systemu edukacyjnego w kierunku kształcenia człowieka zdolnego do funkcjonowania w coraz bardziej z informatyzowanym otoczeniu, dysponującego umiejętnościami kreowania informacji i wiedzy, dysponującego zdolnościami ich wykorzystania, przygotowanego do posługiwania się nowoczesnymi technikami i narzędziami w procesie kształcenia i aktywności zawodowej, umiającego przystosować się do zmieniającego się otoczenia, zwłaszcza wymagań rynku pracy. Poziom i jakość wykształcenia mają podstawowe znaczenie dla zwiększania poziomu zatrudnienia, realizacji idei zrównoważonego rozwoju, zmniejszenia nierówności oraz ograniczania wykluczenia rozmaitych grup społecznych.

Obecny kształt systemu edukacyjnego w niewystarczającym stopniu odpowiada potrzebom rynku pracy. W niewystarczającym stopniu także nastawiony jest na kształtowanie wśród dzieci i młodzieży postaw kreatywnych i kluczowych kompetencji potrzebnych w każdej pracy. Brakuje także efektywnego kształcenia przez całe życie.

Jednym z istotnych problemów, który dotyka oświatę jest spadek liczby dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Zmiany demograficzne powodują, że w ostatnich latach systematycznie zmniejszała się liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych (w latach 2004-2011 – spadek o 25,1%), gimnazjalnych (w latach 2004-2011 – spadek o 29,2%) i ponadgimnazjalnych (w latach 2005-2011 – spadek o 14,1%). Oferta edukacyjna szkół ponadgimnazjalnych podlegała stałej corocznej modyfikacji. Największym zainteresowaniem wśród młodzieży cieszyły się licea ogólnokształcące i technika (przy czym odnotowano spadek liczby uczniów uczęszczających do liceów ogólnokształcących przy jednoczesnym wzroście liczby uczniów uczęszczających do techników). Stosunkowo mało popularne okazały się szkoły zawodowe, licea profilowane i technika uzupełniające. Natomiast liczba osób dorosłych uzupełniających wiedzę na poziomie ponadgimnazjalnym w latach 2005-2011 oscylowała w granicach od 4 387 do 5 016 osób.

W Bydgoszczy podejmowano szereg działań, których celem było podniesienie efektywności kształcenia i wychowania. Szkoły i placówki oświatowe prowadziły liczne zajęcia pozalekcyjne (m.in. w ramach polityki oświatowej), realizowały różnorodne programy innowacyjne i konkursowe (także finansowane z funduszy Unii Europejskiej), a uczniowie mieli osiągnięcia w olimpiadach organizowanych na różnych szczeblach (wojewódzkich, krajowych, międzynarodowych). Jednak pomimo tych działań, nie we wszystkich placówkach oświatowych osiągane wyniki edukacyjne są zadawalające. Efekty i jakość kształcenia w bydgoskich szkołach i placówkach oświatowych są bardzo zróżnicowane. Świadczą o tym średnie wyniki osiągane przez poszczególne szkoły na sprawdzianach w klasie szóstej, na egzaminach gimnazjalnych, egzaminach maturalnych oraz egzaminach potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

Pozytywnym trendem w minionym okresie był stały wzrost odsetka dzieci korzystających z opieki przedszkolnej (81,2% w wieku 3-6 lat w 2011 r.). Generalnie istniejąca baza zaspokajała aktualne potrzeby w zakresie opieki przedszkolnej (odnotowano przeciążenie placówek na niektórych osiedlach).

Pomimo szerokiego zakresu prac inwestycyjnych przeprowadzonych w ostatnich latach (rozbudowane obiekty dydaktyczne, budowane i modernizowane sale gimnastyczne, boiska sportowe doposażanie placówek w nowoczesny sprzęt techno-dydaktyczny), w dalszym ciągu część szkół i placówek oświatowych nie spełnia wymaganych standardów w zakresie bazy materialnej i dydaktycznej. Ważny element wyposażenia szkół stanowią pracownie komputerowe.

Głównymi wyzwaniami, które stanowią genezę opracowania programu są:

- podniesienie poziomu jakości kształcenia i wychowania w szkołach i placówkach oświatowych,
- dostosowywanie systemu edukacji do potrzeb społeczno-gospodarczych (m.in. poprzez rozszerzenie współpracy z uczelniami wyższymi i przedsiębiorcami oraz rozwiązanie kwestii niewystarczającej liczby nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz nauczycieli praktycznej nauki zawodu),
- poprawa standardu bazy materialnej i dydaktycznej szkół i placówek oświatowych,
- rozwój zaplecza sportowo-rekreacyjnego w szkołach i placówkach oświatowych.

Za zasadniczą kwestię w ramach przyjętego programu uznaje się uzyskanie wysokiej jakości i różnorodności kształcenia oraz stymulowanie indywidualnego rozwoju dzieci, młodzieży i osób dorosłych, podniesienie standardów nauczania oraz unowocześnienie metod edukacji na wszystkich jej poziomach.

Główne cele i zadania do realizacji w zakresie edukacji zawarte zostały w przyjętej przez Radę Miasta Bydgoszczy Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Dostosowywanie sieci placówek oświatowych i ofert edukacyjnych do zmieniających się potrzeb społecznych oraz zapotrzebowania rynku pracy
- b. Modernizacja i rozbudowa obiektów placówek oświatowych oraz doposażanie w nowoczesny sprzęt dydaktyczny
- c. Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej szkół
- d. Rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez funkcjonowanie różnych form zajęć w placówkach oświatowo-wychowawczych i organizowanych przez inne instytucje i organizacje oraz tworzenie warunków dla realizacji innowacji pedagogicznych
- e. Tworzenie warunków organizacyjnych i technicznych zapewniających bezpieczeństwo uczniom
- f. Dostosowywanie warunków kształcenia do potrzeb osób niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie
- g. Wspieranie działań wychowawczo-opiekuńczych rodziny poprzez zadania podejmowane przez placówki oświatowe i inne organizacje
- h. Kształcenie i doskonalenie kadry pedagogicznej
- i. Propagowanie idei kształcenia przez całe życie
- j. Wykorzystanie nowoczesnych technologii i metod w procesie kształcenia oraz zarządzania oświatą

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

a. Dostosowywanie sieci placówek oświatowych i ofert edukacyjnych do zmieniających się potrzeb społecznych oraz zapotrzebowania rynku pracy:

- Racjonalizacja sieci szkół i placówek oświatowych
- Wprowadzanie zmian w procesie edukacji mających na celu kształtowanie kompetencji i postaw niezbędnych na rynku pracy oraz kształtowanie zdolności uczniów do rozwiązywania problemów
- Szersze wprowadzanie edukacji obywatelskiej, ekologicznej i kulturalnej do programów rozwojowych szkół
- Zmiana modelu kształcenia zawodowego, w sposób odpowiadający potrzebom rynku pracy, w tym kształcenie młodzieży w więcej niż jednym zawodzie
- Stworzenie spójnego systemu doradztwa zawodowego dla uczniów, rodziców i nauczycieli, w tym promowanie wykształcenia technicznego
- Optymalizacja sieci szkół i realizowanych w nich profili kształcenia poprzez współpracę z przedsiębiorcami, przedstawicielami uczelni i biznesu
- Uruchomienie systemu stypendialnego i kierunków zamawianych w szkołach zawodowych

b. Modernizacja i rozbudowa obiektów placówek oświatowych oraz doposażanie w nowoczesny sprzęt dydaktyczny:

- Budowa szkoły i przedszkola w Fordonie przy ul. Bora-Komorowskiego
- Przebudowa III piętra w budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 6, ul. Staszica
- Budowa sali widowiskowo-sportowej Młodzieżowego Domu Kultury nr 5 w Fordonie
- Termomodernizacja, przebudowa oraz modernizacja większości budynków oświatowych, w tym m.in.:
 - Zespołu Szkół nr 10, ul. Karłowicza 2 wraz z termomodernizacją istniejących obiektów, budową sali gimnastycznej i zagospodarowaniem terenu
 - Zespołu Szkół nr 36, ul. Bohaterów Westerplatte 2 wraz z termomodernizacją istniejących obiektów i zagospodarowaniem terenu
 - Zespołu Szkół nr 20 wraz z rozbudową sali gimnastycznej, ul. Sielska 34
- Tworzenie i wzbogacanie bazy materialnej i dydaktycznej szkół i placówek oświatowych, w tym przebudowa i doposażenie warsztatów do praktycznej nauki zawodów
- Likwidowanie barier architektonicznych w dostępie uczniów i słuchaczy niepełnosprawnych ruchowo w budynkach oświatowych

c. Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej szkół:

- Budowa basenu na Błoniu, ul. Stawowa
- Budowa czterech basenów
- Budowa szkolnych placów zabaw
- Budowa boisk wielofunkcyjnych przy obiektach oświatowych
- Przebudowa, rozbudowa i modernizacja sal gimnastycznych w obiektach oświatowych, m.in. przy:
 - Zespole Szkół nr 25, ul. Czartoryskiego 18
 - Zespole Szkół nr 5, ul. Berlinga 13
 - Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1, ul. Plac Wolności 1
 - Zespole Szkół nr 14, ul. Kcyńska 49
- Efektywne wykorzystanie bazy sportowej i rekreacyjnej przy placówkach oświatowych

d. Rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez funkcjonowanie różnych form zajęć w placówkach oświatowo-wychowawczych i organizowanych przez inne instytucje i organizacje oraz tworzenie warunków dla realizacji innowacji pedagogicznych:

- Realizacja działań innowacyjnych w szkołach i placówkach oświatowych
- Zwiększenie dostępności zajęć rozwijających zdolności i zainteresowania uczniów
- Organizowanie zajęć i imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych
- Propagowanie aktywności społecznej uczniów, w tym wspieranie młodzieżowego wolontariatu
- Realizacja zadań poprzez Bydgoski Grant Oświatowy
- Stypendia oraz nagrody dla uczniów i ich nauczycieli za szczególne osiągnięcia w olimpiadach i konkursach

- Pomoc placówkom w zakresie nawiązywania i utrzymywania partnerskich kontaktów między szkołami i placówkami oświatowymi z kraju i z zagranicy
- Wspieranie współpracy bydgoskich szkół ze szkołami wyższymi, m.in. prowadzenie Uniwersytetów Dziecięcych
- Udzielanie pomocy organizacyjno-finansowej przy realizacji konkursów, zawodów, turniejów i olimpiad przedmiotowych

e. Tworzenie warunków organizacyjnych i technicznych zapewniających bezpieczeństwo uczniom:

- Współpraca z policją, strażą miejską, strażą pożarną w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w placówkach oświatowych i wokół nich
- Zapewnienie bezpiecznej drogi ucznia do szkoły i powrotu ze szkoły do domu
- Przeciwdziałanie zjawiskom przemocy w szkołach
- Rozbudowa i modernizacja szkolnych systemów monitoringu

f. Dostosowywanie warunków kształcenia do potrzeb osób niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie:

- Dostosowanie sieci szkół i placówek oświatowych specjalnych do zmieniających się potrzeb społeczno-gospodarczych
- Kontynuowanie działań pozwalających na włączenie uczniów niepełnosprawnych w proces dydaktyczno-wychowawczy uczniów sprawnych
- Otoczenie dzieci i młodzieży szkolnej specjalistyczną opieką pedagogów, psychologów, logopedów
- Modernizacja i racjonalizacja systemu kształcenia osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem kształcenia ustawicznego
- Systematyczne doposażanie w sprzęt rehabilitacyjny i pomoce dydaktyczne niezbędne w systemie kształcenia osób niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie

g. Wspieranie działań wychowawczo-opiekuńczych rodziny poprzez zadania podejmowane przez placówki oświatowe i inne organizacje:

- Profilaktyka i promocja zdrowia
- Wspieranie działań na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży oraz promocja profilaktyki w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznej
- Wdrażanie programu pomocy materialnej dla uczniów

h. Kształcenie i doskonalenie kadry pedagogicznej:

- Skorelowanie systemu dokształcania nauczycieli z potrzebami szkół i placówek oświatowych – doskonalenie zawodowe nauczycieli
- Rozwój systemu motywowania nauczycieli, wychowawców i dyrektorów

i. Propagowanie idei kształcenia przez całe życie:

- Tworzenie oferty edukacyjnej dla kształcenia ustawicznego opartej na potrzebach społecznych i gospodarczych
- Prowadzenie doradztwa zawodowego oraz działań promujących kształcenie dorosłych
- Rozwój różnorodnych form edukacji skierowanej do seniorów
- Utworzenie Bydgoskiego Uniwersytetu Otwartego

j. Wykorzystanie nowoczesnych technologii i metod w procesie kształcenia oraz zarządzania oświatą:

- Wprowadzenie kompleksowego programu edukacji cyfrowej
- Doposażanie placówek oświatowych w nowoczesny sprzęt wspomagający realizację procesu dydaktyczno-wychowawczego
- Rozwój systemu elektronicznego zbierania, przetwarzania i przekazywania danych
- Budowa i rozwój centrów nauki oraz Eksperymentarium Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 3 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
- Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz
- Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska
- Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo
- Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz

- Nr 12 Obywatelska Bydgoszcz
- Nr 13 Miasto nauki
- Nr 14 Kultura energią miasta
- Nr 15 Sportowa Bydgoszcz

9. **Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:**

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.
- Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020 – Uchwała Nr XXXVII/779/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 stycznia 2013 r.

10. **Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:**

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 – Uchwała Nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego – Uchwała Nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r.
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.

11. **Efekty realizacji programu:**

- Osiąganie wysokiej jakości kształcenia skorelowanego z wymogami sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych
- Wzbogacona baza materialna i dydaktyczna szkół i placówek oświatowych
- Racjonalne zagospodarowanie wolnego czasu dzieciom i młodzieży
- Zwiększona liczba uczniów w szkołach o profilu zawodowym
- Osiąganie wysokich kwalifikacji zawodowych przez uczniów bydgoskich szkół zawodowych
- Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży

12. **Mierniki realizacji programu:**

- Średni wynik sprawdzianu w szkołach podstawowych (*od 2015 r. sprawdzian będzie składał się z 3 części*)
- Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego części humanistycznej
- Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego części matematyczno-przyrodniczej
- Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego
- % osób, które zdały egzamin maturalny
- % osób, które zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe (Technikum)

13. **Potencjalne źródła finansowania:**

- Budżet miasta
- Dotacje budżetu państwa
- Dotacje województwa kujawsko-pomorskiego
- Fundusze unijne
- PFRON
- Inwestorzy prywatni



14. **Czynniki ryzyka:**

- Brak środków finansowych w budżecie miasta
- Brak możliwości pozyskania środków zewnętrznych, w tym dotacji z budżetu państwa i Unii Europejskiej

15. Beneficjenci:

- Dzieci, młodzież
- Kadra pedagogiczna
- Mieszkańcy miasta i obszaru funkcjonalnego Bydgoszczy

16. Koordynator programu:

Wydział Edukacji

Współpraca:

- Szkoły i placówki oświatowe
- Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy
- Miejski Szkolny Związek Sportowy
- Kluby sportowe miasta Bydgoszczy
- Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA”
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Wydział Sportu
- Wydział Inwestycji Miasta
- Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
- Biuro Kultury Bydgoskiej
- Miejskie Centrum Kultury
- Wydział Zdrowia, Świadczeń i Polityki Społecznej
- Zespół Obsługi Inwestora i Przedsiębiorczości
- Wydział Promocji, Obsługi Mediów i Komunikacji Społecznej

17. Partnerzy zewnętrzni:

- Ministerstwo Edukacji Narodowej
- Kujawsko-Pomorski Kurator Oświaty
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Kujawsko-Pomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
- Bydgoskie uczelnie wyższe
- Fundacje i stowarzyszenia działające na rzecz edukacji, kultury i wychowania
- Lokalne organizacje pracodawców i przedsiębiorców



Wizualizacja krytego basenu na Błoniu przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 4 (źródło: UMB)

KARTA PROGRAMU

1. Nazwa programu: ŻYJMY RAZEM I ZDROWO	2. Nr programu: 10 Kontynuacja „Planu Rozwoju Bydgoszczy na lata 2009-2014”
3. Program służy realizacji celu strategicznego: Cel IV. Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy	
4. Program służy realizacji celu operacyjnego: Cel IV.2. Wysoka jakość i dostępność usług zdrowotnych Cel IV.3. Wysoka jakość kształcenia, opieki i wychowania Cel IV.4. Powszechny dostęp do kultury oraz korzystania z jej walorów i dóbr przez mieszkańców Cel IV.7. Stworzenie warunków sprzyjających włączeniu społecznemu	

5. Cele programu:

- Polepszenie zdrowia fizycznego i psychicznego oraz podniesienie jakości życia mieszkańców
- Ułatwienie włączenia społecznego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

6. Geneza, ogólny opis programu:

Mieszkańcy Bydgoszczy narażeni są coraz częściej na nadmierny wpływ różnorodnych bodźców związanych z przyspieszonym tempem życia. Długotrwałe utrzymujący się stan stresu, spowodowany m.in. brakiem pracy lub zagrożeniem bezrobociem czy nieprawidłowym odżywianiem, wpływają na wzrost występowania stanów chorobowych. Przyspieszone tempo życia oraz brak umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach często powoduje ucieczkę w zachowania patologiczne, nadużywanie alkoholu, używanie środków psychotropowych czy pracoholizm. Na wpływ takich czynników narażone są szczególnie osoby młode, dlatego profilaktyka uzależnień jest bardzo istotnym elementem poprawy kondycji zdrowotnej mieszkańców. Straty społeczne związane z uzależnieniem są ogromne i dotyczą sfery psychologicznej, społecznej, zdrowotnej oraz finansowej. Zwiększa się także liczba osób korzystających z programów terapeutycznych.

Nie można w pełni ochronić ludzi przed zachorowaniem oraz niepełnosprawnością, należy jednak podejmować szeroko zakrojone działania ukierunkowane na zapobieganie chorobom, wydłużanie czasu życia, prewencję niepełnosprawności oraz promowanie zdrowia poprzez podejmowanie działań, które mają na celu pogłębienie wiedzy mieszkańców o profilaktyce i ochronie zdrowia. Poprawa stanu zdrowia i warunków życia należy do priorytetów rozwoju społecznego i ekonomicznego. Wzrost zachorowalności dotyka wszystkie grupy wiekowe, dlatego programy przeznaczone są dla ogółu mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych. Niezwykle istotne jest tworzenie nowoczesnej infrastruktury ochrony zdrowia.

Aspektem, który wynika ze zmian struktury demograficznej społeczeństwa, a w dużym stopniu rzutuje na politykę zdrowotną, jest starzenie się społeczeństwa. Zwiększający się odsetek osób powyżej 65 roku życia to zwiększone potrzeby zdrowotne, rehabilitacyjne oraz wynikające z wielochorobowości tej populacji. Rośnie zapotrzebowanie na domy spokojnej starości i wydłuża się czas oczekiwania na miejsca w tych placówkach. Realizowane działania muszą wychodzić naprzeciw tym zapotrzebowaniom.

W ramach programu realizowane będą działania ukierunkowane na poprawę stanu zdrowia i jakości życia mieszkańców Bydgoszczy oraz z uwagi na fakt zwiększającego się zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej części społeczeństwa, działania ułatwiające włączenie społeczne oraz przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej
- b. Podejmowanie działań w kierunku realizacji potrzeb zdrowotnych osób starszych oraz stworzenie dla nich szerokiej oferty wsparcia, integracji oraz aktywizacji
- c. Zapewnienie odpowiedniej opieki żłobkowej
- d. Profilaktyka oraz rozwiązywanie problemów w zakresie uzależnień oraz problemów identyfikowanych jako uzależnienia
- e. Rozwój profilaktyki zdrowotnej, w tym realizacja Miejskiego Programu Promocji Zdrowia i Programu Edukacji Prozdrowotnej Dzieci i Młodzieży
- f. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz umożliwianie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej
- g. Pomoc społeczna, opieka socjalna, aktywizacja społeczna oraz pomoc rodzinom

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

- a. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej:**
 - Rozbudowa i modernizacja bydgoskich szpitali
 - Uruchomienie większej liczby oddziałów i placówek rehabilitacyjnych, w tym rehabilitacji kardiologicznej
 - Utworzenie Centrów Zdrowia Psychicznego
 - Utworzenie Polikliniki Centrum w ramach Centrum Onkologii
 - Utworzenie Genetycznego Centrum Opieki
 - Wdrażanie nowoczesnych technologii cyfrowych w systemie opieki zdrowotnej
- b. Podejmowanie działań w kierunku realizacji potrzeb zdrowotnych osób starszych oraz stworzenie dla nich szerokiej oferty wsparcia, integracji oraz aktywizacji:**
 - Uruchomienie większej liczby łóżek na oddziale geriatrycznym (lub utworzenie oddziału geriatrycznego w szpitalu miejskim)
 - Uruchomienie oddziału szpitalnego psychiatrii geriatrycznej
 - Uruchomienie oddziału szpitalnego rehabilitacji na potrzeby osób starszych
 - Budowa Centrum Seniora
 - Zwiększenie liczby domów dziennego pobytu oraz środowiskowych domów samopomocy na potrzeby osób starszych
 - Zwiększenie dostępności do domów pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo-leczniczych oraz pielęgnacyjno-opiekuńczych
 - Aktywizacja społeczna, w tym kulturalna i artystyczna osób starszych
- c. Zapewnienie odpowiedniej opieki żłobkowej:**
 - Budowa (lub np. przebudowa budynków wygaszanych placówek szkolnych) dwóch obiektów na potrzeby żłobków, w Fordonie i w Śródmieściu
- d. Profilaktyka oraz rozwiązywanie problemów w zakresie uzależnień oraz problemów identyfikowanych jako uzależnienia:**
 - Rozszerzenie bazy związanej z leczeniem oraz rehabilitacją społeczną osób uzależnionych
 - Modernizacja budynku przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby Bydgoskiego Ośrodka Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki "BORPA"
 - Poszerzenie działań profilaktycznych wychodzących poza profilaktykę uzależnień alkoholowych i narkotykowych
 - Wdrażanie w szkołach programów profilaktyki dotyczącej m.in. uzależnień
- e. Rozwój profilaktyki zdrowotnej, w tym realizacja Miejskiego Programu Promocji Zdrowia i Programu Edukacji Prozdrowotnej Dzieci i Młodzieży**

f. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz umożliwianie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej:

- Utworzenie Centrum Informacyjnego Osób Niepełnosprawnych
- Nowy Zakład Aktywności Zawodowej (na bazie 7 działających w Bydgoszczy Warsztatów Terapii Zajęciowej)
- Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego
- Elektroniczny system informacji w urzędach (budynki UM przy ul. Jezuickiej, przy ul. Grudziądzkiej i MOPS – głównie dla niewidomych i głuchych)
- Mieszkania chronione, socjalne oraz treningowe dla osób niepełnosprawnych
- Wspieranie samozatrudnienia oraz aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami
- Wymiana i zakup dodatkowych pojazdów do przewozu osób niepełnosprawnych
- Likwidowanie istniejących barier architektonicznych

g. Pomoc społeczna, opieka socjalna, aktywizacja społeczna oraz pomoc rodzinom:

- Rozbudowa, modernizacja i termomodernizacja obiektów MOPS oraz innych jednostek nadzorowanych przez MOPS
- Tworzenie Środowiskowych Domów Samopomocy i Ośrodków Wsparcia Dziennego
- Utworzenie Domu dla Osób Chorych Psychiczenie i dla Osób Głęboko Upośledzonych Psychiczenie
- Wspieranie przedsięwzięć przeciwdziałających uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej poprzez aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Pomoc socjalno-bytowa dla mieszkańców Bydgoszczy, w tym dla osób bezdomnych
- Działania na rzecz wzmocnienia roli i funkcji rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dzieci
- Realizacja i rozbudowa programu „Bydgoska Rodzina 3+”
- Kontynuacja istniejących i inicjowanie nowych programów wspomagających rodziny zagrożone i dotknięte patologią oraz będące w kryzysie
- Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz wspieranie procesu usamodzielniania się wychowanków
- Wspieranie realizacji działań organizacji charytatywnych i wolontariuszy, realizacja Miejskiego Programu Wolontariatu

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz
- Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy
- Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz
- Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska
- Nr 9 Edukacja dla każdego
- Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz
- Nr 12 Obywatelska Bydgoszcz
- Nr 13 Miasto nauki
- Nr 15 Sportowa Bydgoszcz

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bydgoszczy w latach 2005-2015 – Uchwała Nr LXII/1174/05 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28 grudnia 2005 r.
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.
- Miejski Program Promocji Zdrowia – uchwała w cyklu rocznym
- Samorządowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Mieszkańców Miasta Bydgoszczy na lata 2012-2015 – Uchwała Nr XVIII/349/11 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 7 grudnia 2011 r.
- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii – uchwała w cyklu rocznym
- Program Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy – uchwała w cyklu rocznym

- Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla mieszkańców Bydgoszczy na lata 2011-2015 – Uchwała Rady Miasta Bydgoszczy Nr XVII/306/11 z dnia 23 listopada 2011 r.
- Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020 – Uchwała Nr XXXVII/779/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 stycznia 2013 r.
- Program „Bydgoska Rodzina 3+” – Uchwała Nr XLII/900/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29 maja 2013 r.
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Bydgoszczy na lata 2012-2016 – Uchwała Nr XXIV/474/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28 marca 2012 r.

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2007-2015 – Uchwała Nr 90/2007 Rady Ministrów z dnia 15 maja 2007 r.
- Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego – Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r.
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 – Uchwała Nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r.
- Kierunki informatyzacji „e-Zdrowie Polska” na lata 2011-2015
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.

11. Efekty realizacji programu:

- Poprawa poziomu świadczonych usług medycznych i socjalnych
- Wzrost dostępności usług medycznych i socjalnych
- Poprawa stanu zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców miasta
- Zmniejszenie wykluczenia społecznego oraz wzmocnienie integracji społecznej

12. Mierniki realizacji programu:

- Liczba osób objętych Miejskim Programem Promocji Zdrowia
- Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej do liczby mieszkańców miasta w ujęciu %

13. Potencjalne źródła finansowania:

- Budżet miasta
- Budżet państwa
- Budżet województwa kujawsko-pomorskiego
- Fundusze unijne
- PFRON

14. Czynniki ryzyka:

- Brak odpowiedniego wsparcia finansowego
- Brak zainteresowania ze strony potencjalnych partnerów i odbiorców świadczeń
- Brak rozwiązań prawnych

15. Beneficjenci:

- Mieszkańcy miasta i obszaru funkcjonalnego
- Mieszkańcy kraju

16. Koordynator programu:

Wydział Zdrowia, Świadczeń i Polityki Społecznej

Współpraca:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki "BORPA"
- Polski Komitet Pomocy Społecznej
- Wolontariusze i instytucje charytatywne
- Wydział Edukacji
- Wydział Spraw Obywatelskich

17. Partnerzy zewnętrzni:

- Kujawsko-Pomorski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki
- Wojewódzka i Miejska Komenda Policji
- Wojewódzka i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
- Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii
- Instytucje ochrony zdrowia
- Organizacje pozarządowe i kościelne
- Collegium Medicum w Bydgoszczy i inne uczelnie
- Placówki naukowo-badawcze



Wizualizacja nowego Wojewódzkiego Szpitala Dziecięcego (źródło: Urząd Marszałkowski)

KARTA PROGRAMU

1. Nazwa programu: BEZPIECZNA BYDGOSZCZ	2. Nr programu: 11 Kontynuacja „Planu Rozwoju Bydgoszczy na lata 2009-2014”
3. Program służy realizacji celu strategicznego: Cel IV. Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy	
4. Program służy realizacji celu operacyjnego: Cel IV.6. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego	

5. Cele programu:

- Ograniczenie przestępczości
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa
- Zapobieganie zagrożeniom i katastrofom oraz ich skutkom

6. Geneza, ogólny opis programu:

Wśród najważniejszych problemów do rozwiązania wskazywanych przez mieszkańców miasta jest ograniczenie przestępczości i zwiększenie poczucia bezpieczeństwa. Polaryzacja ekonomiczna mieszkańców, słabnące więzi międzyludzkie, wykluczenie społeczne sprzyjają upowszechnianiu się szeregu niepożądanych zjawisk rodzących poczucie szeroko rozumianego zagrożenia bezpieczeństwa.

Realizacja programu będzie się opierać na działaniach zwalczających oraz prewencyjnych i profilaktycznych dotyczących następujących zagrożeń: społecznych (obejmujących m.in. przemyt, fałszerstwa, napady, zastraszania i wymuszania rozbójnicze, przestępczość gospodarczą, kradzieże, włamania, rozboje, wandalizm, przemoc, znęcanie się) i fizycznych (obejmujących m.in. ciężkie zdarzenia drogowe, katastrofalne zatopienia, pożary, terroryzm, zamieszki, epidemie).

Szczególne znaczenie mają również przedsięwzięcia związane z innymi występującymi zjawiskami, takimi jak: przestępczość nieletnich, narkomania, alkoholizm, przestępczość samochodowa, czy bezpieczeństwo imprez masowych.

Ewolucja i pojawianie się nowych typów zagrożeń powoduje konieczność wdrażania adekwatnych sposobów przeciwdziałania, przy czym profilaktykę przyjmuje się jako najbardziej efektywną formę ich ograniczania.

Planowane przedsięwzięcia obejmować będą realizację programów informacyjno-prewencyjnych, tworzenie systemów monitoringu, poprawę wyposażenia służb porządkowych i zintegrowanego ratownictwa oraz doskonalenie jakości ich usług, wsparcie instytucjonalne i środowiskowe osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, pomoc rodzinom i osobom zagrożonym i dotkniętym patologią, zajęcia profilaktyczno-terapeutyczne wobec dzieci i młodzieży, ograniczanie przestępstw i wykroczeń.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Realizacja programów prewencyjno-profilaktycznych służących ograniczaniu przestępczości, nauce właściwych zachowań wobec zagrożeń i przeciwdziałaniu patologiom
- b. Kontynuacja budowy zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem miasta
- c. Stałe monitorowanie, naprawa i modernizacja wałów ochronnych oraz urządzeń hydrotechnicznych służących zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu

- d. Prowadzenie działań organizacyjnych i technicznych zwiększających bezpieczeństwo mieszkańców i infrastruktury w kontekście zagrożenia katastrofami i o charakterze terrorystycznym

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

a. Realizacja programów prewencyjno-profilaktycznych służących ograniczeniu przestępczości, nauce właściwych zachowań wobec zagrożeń i przeciwdziałaniu patologiom:

- Bezpieczne osiedle – zespół działań mający na celu ochronę spokoju i porządku oraz wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w poszczególnych rejonach miasta
- Bezpieczna szkoła – zespół działań mający na celu poprawę bezpieczeństwa uczniów m.in. poprzez objęcie bydgoskich szkół systematycznymi patrolami specjalistycznymi i patrolami interwencyjnymi oraz akcjami o tematyce ogólnospołecznej
- Bezpieczna droga – zespół działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym
- Realizacja akcji i programów skierowanych do różnych grup społecznych (np. osób starszych, kobiet, bezdomnych)
- Wspieranie instytucjonalne i środowiskowe osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pomoc rodzinom i osobom zagrożonym i dotkniętym patologią

b. Kontynuacja budowy zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem miasta:

- Rozbudowa systemu zarządzania bezpieczeństwem
- Rozbudowa systemu wideomonitoringu na terenie miasta
- Budowa komisariatu Policji na Osowej Górze
- Rozbudowa i modernizacja komisariatu Policji Błonie
- Doskonalenie systemu wymiany informacji między służbami ratowniczymi
- Doskonalenie systemu ostrzegania o zagrożeniach
- Budowa mobilnego posterunku turystyczno-wodnego Policji oraz tzw. „slipów” – miejsc do wodowania łodzi służb ratowniczych
- Prowadzenie kontroli zabezpieczenia materiałów niebezpiecznych w zakładach przemysłowych oraz obiektów posiadających urządzenia chłodnicze
- Doposażanie służb ratowniczych i porządkowych
- Wspieranie rozwoju ratownictwa specjalistycznego

c. Stałe monitorowanie, naprawa i modernizacja wałów ochronnych oraz urządzeń hydrotechnicznych służących zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu:

- Modernizacja i przebudowa wału przeciwpowodziowego Fordon-Łoskoń
- Rozbudowa systemu ostrzegania przed zagrożeniem zatopienia miasta

d. Prowadzenie działań organizacyjnych i technicznych zwiększających bezpieczeństwo mieszkańców i infrastruktury w kontekście zagrożenia katastrofami i o charakterze terrorystycznym

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy
- Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie
- Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz
- Nr 7 Bydgoszcz na fali
- Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska
- Nr 9 Edukacja dla każdego
- Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo
- Nr 12 Obywatelska Bydgoszcz

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Miejski program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego – Uchwała Nr X/195/03 Rady Miasta Bydgoszczy z 25 czerwca 2003 roku z późniejszymi zmianami

- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii – uchwała w cyklu rocznym
- Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020 – Uchwała Nr XXXVII/779/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 stycznia 2013 r.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bydgoszczy w latach 2005-2015 – Uchwała Nr LXII/1174/05 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.
- Strategia Sprawne Państwo 2020 – Uchwała Nr 17 Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2013 r.
- Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”
- Krajowy program przeciwdziałania i zwalczania przestępczości zorganizowanej na lata 2012-2016
- Narodowy Program Antyterrorystyczny RP na lata 2012-2016

11. Efekty realizacji programu:

- Spadek przestępczości
- Wzrost bezpieczeństwa na drogach
- Zapobieganie zagrożeniom i katastrofom
- Ograniczenie zjawiska patologii społecznej

12. Mierniki realizacji programu:

- Wykrywalność przestępstw stwierdzonych w %
- Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców
- Liczba wypadków drogowych i liczba ofiar wypadków

13. Potencjalne źródła finansowania:

- Budżet miasta
- Budżet państwa
- Fundusze unijne
- Środki organizacji i stowarzyszeń

14. Czynniki ryzyka:

- Brak wystarczających środków finansowych
- Brak wsparcia finansowego
- Problemy z pozyskaniem funduszy unijnych

15. Beneficjenci:

- Mieszkańcy miasta i obszaru funkcjonalnego
- Firmy i instytucje
- Odwiedzający miasto

16. Koordynator programu:

Wydział Zarządzania Kryzysowego

Współpraca:

- Policja
- Straż Miejska
- Państwowa Straż Pożarna
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej
- MZK Sp. z o.o.
- Wydział UMB
- Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA”

17. Partnerzy zewnętrzni:

- Organizacje pozarządowe



Akcja „Bezpieczna droga do szkoły” (źródło: Straż Miejska)



Akcja „Misiolandia” (źródło: Straż Miejska)

KARTA PROGRAMU	
1. Nazwa programu: OBYWATELSKA BYDGOSZCZ	2. Nr programu: 12 Nowy program
3. Program służy realizacji celu strategicznego: Cel III. Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju Cel IV. Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy	
4. Program służy realizacji celu operacyjnego: Cel III.5. Rozwinięta infrastruktura społeczeństwa informacyjnego – cyfryzacja Cel IV.8. Wzrost poczucia tożsamości lokalnej i świadomości obywatelskiej oraz wysoka aktywność społeczna mieszkańców	

5. Cel programu:

Podniesienie świadomości obywatelskiej i aktywności mieszkańców, utrwalenie w społeczności lokalnej, sposobu myślenia i działania według zasady: działaj lokalnie myśl globalnie.

6. Geneza, ogólny opis programu:

Według jednej z licznych definicji, społeczeństwo obywatelskie charakteryzuje się aktywnością i zdolnością do samoorganizacji oraz określania i osiągania wyznaczonych celów bez impulsu ze strony władzy państwowej lub samorządowej. Programowa współpraca z organizacjami pozarządowymi (NGO), grupami inicjatywnymi, samorządami mieszkańców, wolontariuszami, etc., stała się stałym elementem funkcjonowania państwa demokratycznego. Stąd też, władze samorządowe winny wspierać inicjatywy przyczyniające się do wzrostu poziomu obywatelskiego zaangażowania, przyczyniając się do rozwoju poczucia identyfikacji obywateli z miejscem zamieszkania, więzi między mieszkańcami i poczucia współodpowiedzialności za podejmowane działania i ich efekty.

Bydgoszcz należy do miast, w którym aktywność mieszkańców plasuje się na niskim poziomie w skali Polski, w związku z tym istnieje wielka potrzeba intensyfikacji działań, których celem jest skuteczne przekonywanie obywateli do zaangażowania się w działania na rzecz miasta oraz wspierania inicjatyw oddolnych, obywatelskiej edukacji w szkołach, a także szerokiej kampanii informacyjno-promocyjnej na rzecz działań obywatelskich w Internecie i mediach.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Doskonalenie współpracy z organizacjami pozarządowymi i ruchami obywatelskimi
- b. Stwarzanie możliwości wzrostu aktywności działań dla dobra ogólnego wśród uczniów
- c. Popularyzacja postaw obywatelskich we wszystkich grupach społecznych i wiekowych
- d. Współpraca z grupami inicjatywnymi powstałymi dla przeprowadzenia konkretnych projektów dla dobra wspólnego
- e. Wspieranie działań na rzecz ułatwienia osiedlenia się w Bydgoszczy nowych mieszkańców z Polski i z zagranicy
- f. Stała cykliczna współpraca władz samorządowych z mieszkańcami miasta

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

- a. Doskonalenie współpracy z organizacjami pozarządowymi i ruchami obywatelskimi:**
 - Określenie ścisłych zasad współpracy w aspekcie finansowym, organizacyjnym, informacyjnym, merytorycznym
 - Określenie standardów finansowania projektów
 - Prowadzenie wspólnej polityki informacyjnej z Radą Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy: wspólna strona internetowa, gdzie ogłaszane będą m.in. konkursy, opisy przedsięwzięć, etc. www.bydgoszcz.pl
 - Przeznaczenie pomieszczeń na działalność dla organizacji pozarządowych, w tym budowa Centrum organizacji pozarządowych, seniorów i wolontariatu
- b. Stwarzanie możliwości wzrostu aktywności działań dla dobra ogólnego wśród uczniów:**
 - Zachęcanie uczniów do pracy wolontariackiej m.in. przez dawanie przykładów z działań lokalnych, krajowych i międzynarodowych oraz realizację Miejskiego Programu Wolontariatu
 - Aktywna działalność Młodzieżowej Rady Miasta oraz samorządów uczniowskich
 - Popularyzacja pracy na rzecz szkoły
 - Tworzenie projektów dotyczących działań społecznych i pozyskiwanie grantów na ich realizację
 - Budowa poczucia tożsamości lokalnej, edukacja regionalna
- c. Popularyzacja postaw obywatelskich we wszystkich grupach społecznych i wiekowych:**
 - Nawiązywanie współpracy z organizacjami w kraju i zagranicą celem popularyzacji wzorców z miast/państw, gdzie działania obywatelskie są bardziej zaawansowane
 - Organizowanie i finansowanie wyjazdów studyjnych do miejsc, w których działania obywatelskie są na wyższym poziomie
 - Stworzenie systemu bodźców mobilizujących ludzi do działań społecznych
 - Kujawsko-Pomorskie Centrum Badań nad Społeczeństwem Obywatelskim
- d. Współpraca z grupami inicjatywnymi powstałymi dla przeprowadzenia konkretnych projektów dla dobra wspólnego:**
 - Realizacja zadań publicznych w ramach inicjatyw lokalnych mieszkańców
 - Monitoring aktywności obywatelskiej; programowanie dalszej współpracy na podstawie zdobytych doświadczeń i efektów: określanie mocnych i słabszych stron
 - Współpraca przy realizowaniu/finansowaniu projektów wg zawartych umów wieloletnich
- e. Wspieranie działań na rzecz ułatwienia osiedlenia się w Bydgoszczy nowych mieszkańców z Polski i z zagranicy:**
 - Prowadzenie strony informacyjnej „Zamieszkać w Bydgoszczy” dla nowo przybywających i nowo przybyłych, co/gdzie w Bydgoszczy
 - Nawiązanie współpracy z pracodawcami, którzy zatrudniają/będą zatrudniali obcokrajowców
 - Rozwijanie współpracy z uczelniami pod kątem pomocy studentom zagranicznym
- f. Stała cykliczna współpraca władz samorządowych z mieszkańcami miasta:**
 - Stworzenie i przekazywanie mieszkańcom miasta ankiet dotyczących efektywności prowadzonych działań
 - Cykliczne spotkania prezydenta miasta z mieszkańcami
 - Konsultacje społeczne dotyczące decyzji bieżących i o charakterze strategicznym
 - Stworzenie banku dobrych przykładów i dobrych pomysłów

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy
- Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz
- Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska
- Nr 9 Edukacja dla każdego
- Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo
- Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz
- Nr 14 Kultura energią miasta

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Program współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego – uchwalany corocznie
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bydgoszczy w latach 2005-2015 – Uchwała Nr LXII/1174/05 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28 grudnia 2005 r.
- Program Aktywności Lokalnej dla Miasta Bydgoszczy na lata 2009- 2015 – Uchwała Nr XLV/638/09 Rady Miasta Bydgoszczy z 1 kwietnia 2009 r.
- Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020 – Uchwała Nr XXXVII/779/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 stycznia 2013 r.
- Uchwała w sprawie trybu i szczegółowych kryteriów oceny wniosków o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej – Uchwała Nr XXXIII/692/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 31 października 2012 r.

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego – Uchwała Nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 – Uchwała Nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r.
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.

11. Efekty realizacji programu:

- Wzrost ilości i jakości inicjatyw obywatelskich
- Poprawa obiegu informacji
- Poprawa procesu planowania wydarzeń i przedsięwzięć
- Poprawa wizerunku miasta obywatelskiego
- Usprawnienie procesu osiedlania się nowych mieszkańców miasta
- Wzrost zaangażowania różnych środowisk na rzecz działań wspólnych
- Wzrost świadomości mieszkańców, w różnych grupach wiekowych, o możliwościach działań na rzecz Bydgoszczy
- Przyspieszenie procesu utożsamienia się z nowym miejscem zamieszkania wśród nowoprzybyłych

12. Mierniki realizacji programu

- Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych
- Liczba zadań publicznych realizowanych w ramach inicjatyw lokalnych mieszkańców
- Liczba przedsięwzięć i wydarzeń organizowanych w mieście z inicjatywy obywateli

13. Potencjalne źródła finansowania:

- Budżet miasta
- Budżet województwa kujawsko-pomorskiego
- Fundusze unijne, EOG
- Sponsorzy i darczyńcy

14. Czynniki ryzyka:

- Brak skuteczności procesu motywacji mieszkańców do działań na rzecz dobra wspólnego
- Niewystarczająco skuteczny system raportowania nt. przebiegu i zakończenia działań
- Brak źródeł finansowania

15. Beneficjenci:

- Mieszkańcy miasta wszystkich grup wiekowych i zawodowych
- Odwiedzający nasze miasto
- Nowo osiedleni mieszkańcy Bydgoszczy

16. Koordynator programu:

Wydział Zdrowia, Świadczeń i Polityki Społecznej

Współpraca:

- Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
- Wydział Spraw Obywatelskich
- Urząd Stanu Cywilnego
- Zespół Obsługi Inwestora i Przedsiębiorczości
- Wydział Promocji, Obsługi Mediów i Komunikacji Społecznej
- Wydział Edukacji
- Biuro Kultury Bydgoskiej
- Bydgoskie Centrum Informacji
- Miejskie Centrum Kultury

17. Partnerzy zewnętrzni:

- Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy
- Szkoły, uczelnie
- Organizacje pozarządowe
- Rady osiedli, wspólnoty mieszkaniowe
- Wolontariusze



KARTA PROGRAMU

1. Nazwa programu: MIASTO NAUKI	2. Nr programu: 13 Kontynuacja „Planu Rozwoju Bydgoszczy na lata 2009-2014”
3. Program służy realizacji celu strategicznego: Cel I. Wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy Cel II. Wykreowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki	
4. Program służy realizacji celu operacyjnego: Cel I.2. Wzmocnienie statusu miasta jako ośrodka uniwersyteckiego Cel II.1. Stworzenie warunków do dynamicznego rozwoju jednostek naukowych oraz efektywnego wykorzystania wyników badań w gospodarce Cel II.2. Podniesienie poziomu nowoczesności i innowacyjności bydgoskich firm poprzez rozwój współpracy nauki z gospodarką	

5. Cele programu:

- Zwiększenie znaczenia Bydgoszczy jako ośrodka akademickiego
- Podniesienie jakości kształcenia na bydgoskich uczelniach
- Wzmocnienie udziału przedstawicieli środowiska naukowego w życiu miasta i jego mieszkańców
- Wzmacnianie oddziaływania potencjału naukowego i innowacyjnego bydgoskich uczelni na lokalną gospodarkę
- Aktywizacja inicjatyw studenckich i ich powiązanie z kulturą Bydgoszczy
- Wzmocnienie współpracy miasta i uczelni w aplikowaniu o fundusze unijne na rzecz inicjatyw i projektów inwestycyjnych

6. Geneza, ogólny opis programu:

Bydgoszcz należy do średniej wielkości ośrodków akademickich. W roku akademickim 2012/2013 studiowało prawie 40 tys. studentów. Również potencjał naukowo-dydaktyczny miasta sytuuje je na poziomie średniej krajowej. Stając przed wyzwaniami przyszłości uczelnie i nauka bydgoska muszą zmierzyć się z wieloma problemami.

Do najważniejszych z nich należy bezwzględnie utrzymanie lub zwiększenie liczby studentów zamierzających wybrać bydgoskie uczelnie. Przy utrzymującym się niżu demograficznym bardzo ważną rzeczą powinna być poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej, dydaktycznej i kulturalnej oferowanej przez uczelnie. Coraz częściej wybór kierunku studiów i uczelni przez przyszłych studentów jest mocno powiązany z perspektywami zdobycia pracy po zakończeniu nauki.

Także dla rozwoju miasta oddziaływanie środowisk akademickich jest bardzo ważne. Nie dotyczy to jedynie prestiżu, ale przede wszystkim wysokiej jakości w wymiarze kapitału ludzkiego (osobowego i zawodowego) tak ważnego dla gospodarki jak i potencjalnych inwestorów w mieście. Ważną sprawą jest wykorzystanie potencjału oraz wiedzy bydgoskiej kadry naukowej w kreowaniu dalszego rozwoju miasta, poprzez tworzenie ciał doradczych dla władz miasta.

Innym aspektem tego oddziaływania jest znaczenie samych studentów i absolwentów jako członków społeczeństwa, ich aktywnego włączenia się w gospodarczy, społeczny i kulturalny rozwój miasta. I jakkolwiek zasadniczy ciężar zmian dostosowawczych leży po stronie samych uczelni, to otoczenie miejskie może istotnie wspierać proces zmian.

Realizacja działań ujętych w programie „Miasto nauki” ma na celu rozwiązanie powyższych problemów. Program jest ściśle powiązany z innymi, wymienionymi tu dokumentami strategicznymi, określa formy i kanały współpracy miasta z uczelniami bydgoskimi. Działania zapisane w programie skupiają się w dużej mierze na przedsięwzięciach prorozwojowych bydgoskich uczelni, skorelowanych z podnoszeniem konkurencyjności i innowacyjności bydgoskiej gospodarki.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Wspieranie podnoszenia jakości kształcenia uczelni bydgoskich
- b. Rozwój zaplecza naukowo-dydaktycznego
- c. Rozszerzenie oferty edukacyjnej oraz dostosowanie jej do potrzeb lokalnego rynku pracy
- d. Zaangażowanie bydgoskiej kadry naukowej we współtworzenie kierunków rozwoju miasta
- e. Budowanie pozytywnego wizerunku Bydgoszczy jako miasta akademickiego
- f. Rozwój centrów kultury studenckiej

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

- a. **Wspieranie podnoszenia jakości kształcenia uczelni bydgoskich:**
 - Dążenie do utworzenia systemu stypendialnego dla kadry naukowej, premiującego habilitacje, uprawnienia doktoranckie oraz publikacje uwzględnione w bazie SCOPUS jak i współczynnik publikacji oraz ich cytowań mierzony wg metody Hirscha (wprowadzając rozdział na nauki ścisłe/techniczne i humanistyczne/przyrodnicze)
 - Propagowanie wysokich ocen parametrycznych MNiSW oraz akredytacji PKA dla uczelni – w celu wspierania budowania standardów edukacyjnych na miarę najlepszych wzorców obowiązujących w europejskiej i globalnej przestrzeni akademickiej
 - Wspomaganie efektywności pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na badania
 - Współfinansowanie zatrudnienia kadr wysokokwalifikowanych
 - Wspieranie kierunków studiów z obcym językiem wykładowym oraz programów studiów międzynarodowych
 - Współpraca przy organizowaniu wykładów prowadzonych przez wybitnych krajowych i europejskich wykładowców
- b. **Rozwój zaplecza naukowo-dydaktycznego:**
 - Budowa Interaktywnego Centrum Nauki
 - Centrum Mikotoksyn, Laboratorium Hodowli Komórkowych i Testów Toksyczności, Bank Rakotwórczych Grzybów Pleśniowych – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
 - Regionalne Laboratorium Technologii Fermentacyjnych i Bioprocessów – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
 - Budowa Centrum Dydaktycznego (Collegium Maius) – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
 - Centrum Ustawicznego Kształcenia i Poradnictwa Psychologicznego – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
 - Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych, Pracownia Rewitalizacji Dróg Wodnych w Miastach, Krajowy Inkubator Rozwoju Dróg Wodnych – rozbudowa Katedry Rewitalizacji Dróg Wodnych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
 - Utworzenie Wydziału Prawa i Ekonomii – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
 - Rozbudowa Instytutu Prawa, Administracji i Zarządzania oraz Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego – adaptacja dawnej siedziby Biblioteki Głównej
 - Rozbudowa Wydziału Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego – adaptacja budynku przy ul. Powstańców Wielkopolskich 10
 - Budowa siedziby dla Wydziału Artystycznego – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
 - Realizacja Regionalnego Centrum Innowacyjności – Regionalne Centrum Transferu i Transformacji Technologii – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
 - Bydgoski Akcelerator Interdyscyplinarnych Rozwiązań Inżynierskich – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy
 - Regionalne Centrum Innowacyjności Wsi i Rolnictwa – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy
 - Kujawsko-Pomorskie Centrum Bezpiecznej Żywności – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy

- Uniwersyteckie Centrum Zaawansowanych Technologii Nauk Technicznych – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy
- Rozbudowa i modernizacja Akademii Muzycznej
- Rozbudowa i przebudowa szpitali uniwersyteckich nr 1 i nr 2
- Adaptacja budynku dydaktycznego dla Collegium Medicum UMK przy ul. Łukasiewicza 1
- Adaptacja budynku przy ul. Karłowicza 24 dla Collegium Medicum UMK
- Budowa Centrum Symulacji Medycznych – Collegium Medicum UMK
- Budowa Centrum Dydaktyczno-Kongresowego – Collegium Medicum UMK
- Nadbudowa i przebudowa Biblioteki Medycznej Collegium Medicum UMK
- Centrum Królowej Jadwigi przy Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy – segment biblioteczno-archiwalny i segment dydaktyczno-konferencyjny
- Bydgoskie Centrum Rozwoju Naukowo-Technologicznego Przedsiębiorstw – Wyższa Szkoła Gospodarki
- Modernizacja i wyposażenie budynku Wyższej Szkoły Służb Lotniczych przy ul. Fordońskiej 120
- Rozwój infrastruktury dydaktycznej i naukowej bydgoskich uczelni

c. Rozszerzenie oferty edukacyjnej oraz dostosowanie jej do potrzeb lokalnego rynku pracy:

- Utworzenie systemu stypendialnego dofinansowującego zatrudnienie absolwentów bydgoskich uczelni
- Realizacja przedsięwzięć popularyzujących zainteresowanie techniką na wszystkich etapach kształcenia
- Propagowanie technicznych kierunków studiów
- Wspieranie działań zmierzających do zwiększenia liczby kierunków studiów II i III stopnia
- Wspomaganie współpracy uczelni ze szkołami ponadgimnazjalnymi, a także tworzenie tzw. „klas akademickich” kształcących uczniów w sposób powiązany z wymaganiami kierunków uczelnianych
- Utworzenie Wydziału Prawa i Ekonomii – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
- Budowa uniwersyteckiego Centrum Architektury i Sztuki – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy
- Utworzenie bazy dydaktycznej na potrzeby nowego kierunku stomatologii – Collegium Medicum UMK
- Zamiejscowy oddział Stowarzyszenia Forum Rewitalizacji oraz przygotowanie tzw. Przestrzeni wymiany myśli i doświadczeń Open Space – Wyższa Szkoła Gospodarki

d. Zaangażowanie bydgoskiej kadry naukowej we współtworzenie kierunków rozwoju miasta:

- Współtworzenie ciał opiniotwórczych i doradczych wraz z kadrami naukowymi

e. Budowanie pozytywnego wizerunku Bydgoszczy jako miasta akademickiego:

- Utworzenie Młodzieżowego Centrum Informacji i Rozwoju
- Utworzenie portalu akademickiego
- Bydgoski Festiwal Nauki (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Wyższa Szkoła Gospodarki)

f. Rozwój centrów kultury studenckiej:

- Stworzenie Akademickich Centrów Kultury
- Rozszerzenie oferty Uniwersyteckiego Centrum Kultury i Mediów (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)
- Rozszerzenie oferty kulturalnej miasta poprzez współpracę ze środowiskami akademickimi

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz
- Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy
- Nr 3 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
- Nr 4 Przestrzeń dla biznesu
- Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz
- Nr 7 Bydgoszcz na fali
- Nr 9 Edukacja dla każdego
- Nr 10 Żyjemy razem i zdrowo

- Nr 14 Kultura energią miasta
- Nr 15 Sportowa Bydgoszcz

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.
- Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020 – Uchwała Nr XXXVII/779/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 stycznia 2013 r.

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego do roku 2020
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego – Uchwała Nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 – Uchwała Nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r.
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” – Uchwała Nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r.
- Krajowy Program Badań – przyjęty przez Radę Ministrów dnia 16 sierpnia 2011 r.
- Narodowy Program Foresight „Polska 2020”
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2015 roku – Uchwała Nr XLI/587/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 12 grudnia 2005 r.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Strategia na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji – projekt z maja 2013 r.

11. Efekty realizacji programu:

- Zwiększenie liczby osób wybierających bydgoskie uniwersytety i uczelnie wyższe
- Podniesienie jakości nauczania bydgoskich uczelni
- Zwiększone zainteresowanie inwestorów zewnętrznych lokalizowaniem firm w Bydgoszczy i bydgoskim obszarze metropolitalnym ze względu na wysoko wykwalifikowane kadry
- Podniesienie pozycji uczelni bydgoskich w rankingach krajowych
- Rozwój sektorów kreatywnych i opartych na wiedzy
- Ścisłejsze powiązanie uczelni wyższych ze środowiskiem lokalnym
- Współdziałanie środowisk naukowych w tworzeniu przedsięwzięć miasta

12. Mierniki realizacji programu:

- Liczba studentów
- Pozycja uczelni bydgoskich w rankingach ogólnopolskich
- Liczba umów zawartych pomiędzy uczelnią UTP (RCI) a bydgoskimi przedsiębiorcami

13. Potencjalne źródła finansowania:

- Budżety uczelni
- Budżet miasta
- Budżet województwa kujawsko-pomorskiego
- Budżet państwa
- Fundusze unijne

14. Czynniki ryzyka:

- Realizacja projektów i działań w ramach programu uzależniona jest od bieżącej sytuacji finansowej uczelni bydgoskich oraz miasta a także możliwości pozyskania środków zewnętrznych, w tym dotacji z budżetu państwa i Unii Europejskiej

15. Beneficjenci:

- Młodzież szkolna i studenci
- Społeczność akademicka
- Mieszkańcy miasta i regionu kujawsko-pomorskiego, mieszkańcy innych regionów kraju korzystający z bydgoskich uczelni oraz usług tutejszych jednostek badawczo-rozwojowych
- Podmioty gospodarcze
- Stowarzyszenia zawodowe
- Instytucje publiczne (m.in. wymiar sprawiedliwości i organy ścigania)
- Lokalne i regionalne rozgłośnie radiowe i stacje telewizyjne

16. Koordynator programu:

Wydział Edukacji

Współpraca:

- Rektorzy i prorektorzy bydgoskich uczelni
- Kujawsko-Pomorski Kurator Oświaty
- Przedstawiciele samorządu gospodarczego

17. Partnerzy zewnętrzni:

- Przedstawiciele jednostek badawczo-rozwojowych
- Kujawsko-Pomorski Kurator Oświaty
- Przedstawiciele samorządu gospodarczego



Wizualizacja Biblioteki UKW (źródło: UMB)

KARTA PROGRAMU

<p>1. Nazwa programu:</p> <p>KULTURA ENERGIĄ MIASTA</p>	<p>2. Nr programu: 14</p> <p>Kontynuacja „Planu Rozwoju Bydgoszczy na lata 2009-2014”</p>
<p>3. Program służy realizacji celu strategicznego:</p> <p>Cel I. Wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy</p> <p>Cel IV. Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy</p>	
<p>4. Program służy realizacji celu operacyjnego:</p> <p>Cel I.3. Stworzenie warunków dla rozwoju kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego</p> <p>Cel IV.4. Powszechny dostęp do kultury oraz korzystania z jej walorów i dóbr przez mieszkańców</p> <p>Cel IV.8. Wzrost poczucia tożsamości lokalnej i świadomości obywatelskiej oraz wysoka aktywność społeczna mieszkańców</p>	

5. Cel programu:

Celem programu jest wzmocnienie i rozwój kapitału kulturowego miasta.

6. Geneza, ogólny opis programu:

W potocznym rozumieniu kultura kojarzy się z różnymi formami sztuki: operą, baletem, teatrem, muzeum, malarstwem, rzeźbą itp., jednak pojęcie to ma wiele znaczeń i definicji. Kultura pomaga zrozumieć współczesność i wiązać przeszłość z przyszłością, jest często utożsamiana z cywilizacją, gdyż stanowi duchowy, społeczny i materialny dorobek ludzkości. Kultura tworzy sieć różnorodnych powiązań: łączy centrum z peryferiami, przeszłość z przyszłością, oraz kojarzy przeciwieństwa: lokalny-regionalny, narodowy-europejski, miasto-wieś, analogowy-cyfrowy. Pomaga w ten sposób odpowiedzieć na pytanie o tożsamość jednostki, ale także całej społeczności.

Kultura jest dążeniem ludzi do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu, osiągnięcia celów niewiążących się bezpośrednio ze sprawami egzystencjalnymi. To ona określa pojęcia przestrzeni publicznej, dobra wspólnego i postaw obywatelskich, a powszechne uczestnictwo w kulturze jest jednym z najważniejszych czynników rozwoju społecznego i ekonomicznego. Kultura jest także jednym z kluczowych warunków sukcesu miasta (metropolii), przyciąga bowiem związaną z nią bohemę artystyczną, powoduje jej aktywizację. Tam, gdzie kwitnie życie kulturalne, ludzie chcą się spotykać i rodzą się nowe pomysły. Można powiedzieć, że kultura jest, była i będzie elementem miastotwórczym. Możliwość realizacji tego typu potrzeb, czyni miasto bardziej atrakcyjnym dla potencjalnych i aktualnych mieszkańców, im bardziej oferta kulturalna jest zróżnicowana, atrakcyjna i szeroka, tym siła przyciągania jest większa, a wybór miejsca do życia łatwiejszy. Jednak rosnący problem marginalizacji kultury skłania do zdecydowanych działań koniecznych do tworzenia nowoczesnej infrastruktury, powszechnego uczestnictwa w kulturze i równego do niej dostępu dla wszystkich obywateli. Wszelkie działania związane z kulturą muszą sprostać wyzwaniom, które niesie teraźniejszość i przyszłość: przemiany społeczne, rosnąca mobilność ludzi, postępująca indywidualizacja postaw i zróżnicowanie opinii. Ważny jest także aspekt promocyjny i edukacyjny działań kulturalnych.

Kultura rozumiana jako czynnik sprawczy rozwoju, ma niezmiernie ważny wpływ na zrównoważony rozwój miasta, spójność społeczną i dobrą jakość życia jego mieszkańców.

Program „Kultura energią miasta” opiera się na pięciu obszarach tematycznych określonych w wyniku szerokich konsultacji środowiskowych i dyskusji prowadzonych przez bydgoskie środowiska artystyczne i kulturalne podczas Bydgoskiego Forum i Kongresu Kultury, oraz prac nad tworzeniem Obywatelskiej Strategii Rozwoju Kultury. Wspomniane obszary to: uczestnictwo, kreatywność, rewitalizacja, tożsamość i współpraca.

Działania realizowane w ramach programu dążyć będą do:

- wdrażania przedsięwzięć gwarantujących powszechność dostępu do kultury,
- wspierania oraz promocji prestiżowych dla Miasta inicjatyw i nowatorskich projektów kulturalnych umacniających pozycję Miasta jako prężnego ośrodka kultury,
- wspierania i promocji bydgoskich środowisk twórczych, grup artystycznych oraz przedsiębiorczości kreatywnej,
- realizacji projektów rewitalizacyjnych oraz infrastrukturalnych w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego,
- inicjowania i wspierania przedsięwzięć aktywizujących kulturowo mieszkańców wzmacniających ich poczucie tożsamości oraz świadomość w zakresie dziedzictwa kulturowego,
- wspierania projektów promujących współpracę między artystami, organizacjami i grupami twórczymi oraz międzynarodową wymianę kulturalną.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Aktywizacja kulturowa mieszkańców
- b. Tworzenie i wspieranie środowisk twórczych
- c. Wzmocnienie i rozwój infrastruktury kulturalnej miasta
- d. Ochrona dziedzictwa kulturowego
- e. Kształtowanie i wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców
- f. Budowanie sieci współpracy kulturalnej, ponadlokalnej i międzynarodowej

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

a. Aktywizacja kulturowa mieszkańców:

- Realizacja zadań z zakresu edukacji kulturalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży
- Rozbudowa sieci instytucji kultury na terenie miasta
- Realizacja projektów zwiększających dostępność kultury na bydgoskich osiedlach (Lokalne Przestrzenie Kultury)
- Promowanie rodzinnego uczestnictwa w kulturze oraz wprowadzenie i rozwinięcie specjalnych zachęt finansowych dla poszczególnych grup odbiorców (np.: zwolnienia, ulgi w cenach biletów itp.)
- Realizacja projektów integrujących, międzypokoleniowych, których celem jest przekraczanie barier społecznych w kulturze, skierowanych do osób niepełnosprawnych, seniorów, rodzin wielodzietnych itp.
- Wspieranie działań artystycznych z nurtu sztuki wspólnotowej oraz sztuki ulicznej w przestrzeni miejskiej
- Wspieranie finansowe i promocja wysokiej jakości wydarzeń artystycznych, w tym m.in.:
 - Międzynarodowy Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych Plus Camerimage
 - Bydgoski Festiwal Operowy (Opera Nova)
 - Festiwal Prapremier (Teatr Polski)
 - Międzynarodowy Kongres i Festiwal Musica Antiqua Europae Orientalis (Filharmonia Pomorska)
 - Bydgoski Festiwal Muzyczny (Filharmonia Pomorska)
 - Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Ignacego Jana Paderewskiego (Towarzystwo Muzyczne)
 - Bydgoskie Impresje Muzyczne (Pałac Młodzieży)
 - Międzynarodowy Konkurs Młodych Pianistów „Artur Rubinstein in memoriam” (Fundacja na rzecz Młodzieży Muzykującej VIVA MUSICA)
 - Ogólnopolski Przegląd Artystycznego Ruchu Seniorów „ARS”
 - Bydgoszcz Jazz Festival
 - Paderewski Piano Academy – Mistrzowska Szkoła Letnia dla Młodych Pianistów

- Wspieranie kultury akademickiej

b. Tworzenie i wspieranie środowisk twórczych:

- Tworzenie i rozwijanie programów zachęcających artystów indywidualnych oraz grupy twórcze do podjęcia kreatywnych działań w Bydgoszczy
- Wspieranie i rozwój programów stypendialnych dla indywidualnych artystów oraz osób zajmujących się upowszechnianiem kultury
- Promocja osiągnięć artystycznych poprzez przyznawanie nagród i wyróżnień w dziedzinie kultury
- Organizowanie konkursów tematycznych (literatura, muzyka, film, plastyka) promujących osiągnięcia bydgoskich twórców
- Wspieranie projektów artystycznych i edukacyjnych w zakresie rozwoju indywidualnej twórczości
- Stworzenie miejskiego programu wsparcia inwestycyjnego, lokalowego dla indywidualnych twórców, grup artystycznych i stowarzyszeń twórczych

c. Wzmocnienie i rozwój infrastruktury kulturalnej miasta:

- Budowa wielofunkcyjnego kompleksu kreatywności artystycznej na Placu Teatralnym
- Rozbudowa i modernizacja gmachu Teatru Polskiego im. Hieronima Konieczki
- Rozbudowa i modernizacja obiektów Galerii Miejskiej bwa
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury Muzeum Okręgowego im. L. Wyczółkowskiego, w tym gmachu przy ul. Gdańskiej
- „Droga do Nowoczesności” – rozbudowa i modernizacja budynku Biblioteki Głównej Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej
- Modernizacja infrastruktury osiedlowych filii miejskich WiMBP
- Utworzenie drugiej wielofunkcyjnej sceny teatralnej umożliwiającej powołanie i funkcjonowanie drugiego teatru
- Budowa osiedlowego, wielozadaniowego ośrodka kultury z salą widowiskową w Fordonie
- Budowa kina wraz z zapleczem kulturalnym w Fordonie
- Realizacja projektu osiedlowych mobilnych instytucji kultury – KONTENERART
- „Scena na wodzie” przy amfiteatrze Opery Nova
- Rozbudowa i modernizacja Filharmonii Pomorskiej i jej otoczenia
- Stworzenie sieci lokalnych kameralnych kin studyjnych
- Poprawa standardów wyposażenia i funkcjonowania instytucji kultury
- Wdrażanie nowoczesnych technologii komunikacyjno-informatycznych w instytucjach kultury

d. Ochrona dziedzictwa kulturowego:

- Kompleksowa rewitalizacja i stała opieka nad Wyspą Młyńską
- Wspieranie rewitalizacji realizowanych przez podmioty prywatne zabytkowych obiektów Wenecji Bydgoskiej i strefy staromiejskiej oraz promocja tego typu działań
- Rewitalizacja Kanału Bydgoskiego
- Rewitalizacja i stała opieka nad Zespołem Pałacowo-Parkowym w Ostromecku
- Wspieranie rewitalizacji zabudowy staromiejskiej i śródmiejskiej
- Opieka i sukcesywna rewitalizacja zabytkowych nekropolii
- Utworzenie na Cmentarzu Bohaterów na Wzgórzu Wolności miejsca ekspozycji dotyczącej tożsamości historycznej Bydgoszczy
- Odbudowa, rekonstrukcja, przebudowa, konserwacja i remont obiektów historycznych lub zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków) oraz obiektów dziedzictwa kulturowego ze szczególnym uwzględnieniem zabudowy staromiejskiej i śródmiejskiej (w tym dotacje na remonty dla właścicieli zabytkowych obiektów)
- Przebudowa i remont budynków wraz z wyposażeniem pomieszczeń do właściwego przechowywania zbiorów oraz ich zabezpieczenia
- Konserwacja muzealiów, archiwaliów, starodruków, księgozbiorów oraz innych zabytków ruchomych
- Projekt turystyki pielgrzymkowej i historycznej – szlakiem turystycznym Św. Wojciecha
- Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

e. Kształtowanie i wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców:

- Realizacja programów i projektów edukacyjnych, popularyzatorskich, wydawniczych itp. promujących tradycje lokalne i regionalne oraz europejskie wartości kulturowe, wzmacniających świadomość w zakresie dziedzictwa kulturowego miasta i regionu

- Realizacja programów i projektów promujących wielokulturowy i wielowyznaniowy charakter Bydgoszczy

f. Budowanie sieci współpracy kulturalnej, ponadlokalnej i międzynarodowej:

- Wspieranie współpracy kulturalnej i wymiany artystycznej pomiędzy instytucjami, organizacjami, indywidualnymi twórcami, grupami kulturalnymi w mieście, regionie i kraju
- Realizacja projektów kulturalnych z miastami partnerskimi
- Wspieranie projektów dotyczących współpracy międzysektorowej w zakresie kultury

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz
- Nr 4 Przestrzeń dla biznesu
- Nr 7 Bydgoszcz na fali
- Nr 9 Edukacja dla każdego
- Nr 12 Obywatelska Bydgoszcz
- Nr 13 Miasto nauki

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Polityka kulturalna Bydgoszczy – Uchwała Nr XLII/904/05 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 16 lutego 2005 r.
- Pakt dla Kultury – podpisany 7 grudnia 2011 roku przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy oraz Przewodniczącego Rady Miasta a przedstawicielami Obywatelskiej Rady ds. Kultury
- Program opieki nad zabytkami Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2016 – Uchwała Nr XLI/875/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 24 kwietnia 2013 r.
- Obywatelska Strategia Rozwoju Kultury MASTERPLAN dla Kultury Bydgoszczy na lata 2013-2020 – Uchwała Nr XLVI/961/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25 września 2013 r.
- Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020 – Uchwała Nr XXXVII/779/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 stycznia 2013 r.
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020 – z dnia 14 czerwca 2005 r.
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego – Uchwała Nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r.
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.
- Pakt dla Kultury podpisany przez Rząd RP i Obywateli Kultury – z maja 2011 r.

11. Efekty realizacji programu:

- Wzrost uczestnictwa w kulturze
- Rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury kulturalnej
- Wzrost ilości i jakości oferty kulturalnej
- Wdrożenie nowych metod i form animowania inicjatyw społecznych w zakresie kultury
- Rozwój kapitału kreatywnego miasta
- Wzrost rozpoznawalności miasta jako regionalnego i ogólnopolskiego ośrodka kultury

12. Mierniki realizacji programu:

- Wydatki z budżetu miasta przeznaczane na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego

- Liczba przedsięwzięć kulturalnych
- Liczba osób korzystających z oferty kulturalnej

13. **Potencjalne źródła finansowania:**

- Budżet miasta
- Budżet województwa kujawsko-pomorskiego
- Fundusze unijne
- Budżet państwa
- Mecenasi prywatni, sponsorzy i partnerzy biznesowi kultury
- Przedsiębiorczość w kulturze

14. **Czynniki ryzyka:**

- Brak środków finansowych
- Problemy z brakiem stosownych rozwiązań prawnych
- Brak zainteresowania odbiorców ofertą kulturalną

15. **Beneficjenci:**

- Mieszkańcy Bydgoszczy
- Bydgoskie środowiska twórcze i artystyczne
- Mieszkańcy obszaru funkcjonalnego miasta
- Mieszkańcy regionu
- Turyści

16. **Koordynator programu:**

Biuro Kultury Bydgoskiej

Współpraca:

- Miejskie instytucje kultury, organizacje pozarządowe i instytucje niepubliczne
- Miejski Konserwator Zabytków
- Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
- Miejska Pracownia Urbanistyczna
- Wydział Promocji, Obsługi Mediów i Komunikacji Społecznej
- Wydział Edukacji

17. **Partnerzy zewnętrzni:**

- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Marszałek i instytucje podległe Marszałkowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Bydgoskie szkoły wyższe
- Organizacje pozarządowe
- Partnerzy społeczni – mecenasi kultury
- Sponsorzy i partnerzy biznesowi



Scena Opery Nowa – opera „Rusalka” (źródło: Opera Nova)

KARTA PROGRAMU	
1. Nazwa programu: SPORTOWA BYDGOSZCZ	2. Nr programu: 15 Kontynuacja „Planu Rozwoju Bydgoszczy na lata 2009-2014”
3. Program służy realizacji celu strategicznego: Cel I. Wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy Cel IV. Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy	
4. Program służy realizacji celu operacyjnego: Cel I.4. Rozwój sportu wyczynowego oraz wzmocnienie pozycji miasta jako ośrodka organizacji prestiżowych imprez sportowych Cel IV.5. Szeroka, ogólnodostępna baza sportowo-rekreacyjna służąca wzrostowi aktywności fizycznej mieszkańców	

5. Cele programu:

- Zwiększenie znaczenia Bydgoszczy, jako ośrodka organizacji prestiżowych imprez sportowych o wymiarze krajowym i międzynarodowym
- Wzbogacenie oferty rekreacyjnej i sportowej dla mieszkańców Bydgoszczy

6. Geneza, ogólny opis programu:

We współczesnym świecie sport jest ważną wartością cywilizacyjną, kulturową i społeczną. W rozwiniętych społeczeństwach sport stał się dobrem powszechnym, dostępnym w różnych formach stosownie do możliwości i zainteresowań obywateli. Jest także składową polityki społecznej nowoczesnego państwa, stymuluje wiele gałęzi gospodarki. Dzięki swojej specyfice jest istotnym czynnikiem kształtowania zdrowia, rozwijania nawyków i zachowań prozdrowotnych, a także wartościową formą spędzania wolnego czasu.

Genezą wyboru programu „Sportowa Bydgoszcz” jest potrzeba:

- poprawy standardu infrastruktury sportowej i rekreacyjnej miasta,
- zwiększenia dostępności do obiektów sportowo-rekreacyjnych,
- wzbogacenia infrastruktury niezbędnej do wykorzystywania Bydgoszczy jako ośrodka turystyki i sportów wodnych,
- podniesienia aktywności fizycznej mieszkańców.

Program „Sportowa Bydgoszcz” skupia się przede wszystkim na podniesieniu standardu infrastruktury sportowej, zwłaszcza w kontekście lepszego dostępu mieszkańców do czynnego uprawiania sportu, rekreacji i wypoczynku, a także zwiększenia możliwości organizacji w Bydgoszczy imprez sportowych o międzynarodowym wydźwięku. Bydgoszcz powinna skutecznie konkurować o rolę miasta-centrum sportu z innymi ośrodkami miejskimi tj. z Poznaniem, Wrocławiem, Łodzią. Realizacja tego zadania powinna polegać na rozbudowie istniejącej i budowie nowej infrastruktury sportowej, która przyciągnie krajowe i międzynarodowe związki sportowe, federacje, a także prywatnych inwestorów.

Program powstał, by zapewnić lepsze warunki dla podejmowania przez mieszkańców miasta nad Brdą różnorodnych form aktywności fizycznej. Kluczowym elementem wpływającym na atrakcyjność i popularność rekreacji mieszkańców miasta jest, oprócz zapewnienia odpowiedniej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, propagowanie idei zdrowego, aktywnego trybu życia. Działania te powinny być podejmowane już wobec najmłodszych mieszkańców Bydgoszczy i dotyczyć wszystkich grup wiekowych. Dzięki wychowaniu w duchu sportu już od najmłodszych

lat, dzieci i młodzież będą miały szansę wyrosnąć zarówno na wielkich sportowców, ale przede wszystkim na zdrowych, zainteresowanych aktywnością mieszkańców Bydgoszczy.

W ramach programu zostaną zrealizowane przedsięwzięcia, które przyczynią się do podniesienia standardu infrastruktury sportowej (modernizacja i rozbudowa poszczególnych obiektów), budowy nowych obiektów oraz rozwoju bazy rekreacyjno-sportowej poszczególnych osiedli miasta. Efektem realizacji programu będzie także zwiększenie prestiżu i znaczenia miasta jako organizatora międzynarodowych imprez sportowych.

7. Planowane przedsięwzięcia / działania:

- a. Organizacja, wspieranie i promowanie prestiżowych imprez sportowych
- b. Wspieranie klubów i stowarzyszeń sportowych służące osiągnięciu sukcesów w sporcie wyczynowym
- c. Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów
- d. Wzbogacanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej miasta
- e. Promowanie sportu dzieci i młodzieży
- f. Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia
- g. Wspieranie i rozwój sportu akademickiego

Główne zadania w wymienionych przedsięwzięciach:

- a. Organizacja, wspieranie i promowanie prestiżowych imprez sportowych:**
 - Współpraca z polskimi związkami sportowymi, Ministerstwem Sportu i Turystyki i innymi organizatorami imprez sportowych z kraju i z zagranicy
 - Zabieganie (lobbowanie) o przyznanie organizacji przez miasto imprez sportowych o międzynarodowym charakterze
 - Powiązanie działań promocyjnych miasta z kalendarzem imprez sportowych
 - Kreowanie wizerunku wewnętrznego i zewnętrznego miasta poprzez imprezy sportowe
- b. Wspieranie klubów i stowarzyszeń sportowych służące osiągnięciu sukcesów w sporcie wyczynowym:**
 - Wspieranie finansowe klubów sportowych, zwłaszcza z najwyższych klas rozgrywkowych
 - Przyznawanie nagród Prezydenta Miasta za wybitne osiągnięcia sportowe
 - Organizacja forum wymiany doświadczeń sportowych pomiędzy bydgoskimi klubami i stowarzyszeniami
- c. Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów:**
 - Budowa hali treningowej z łącznikiem przy wielofunkcyjnej hali sportowej „Łuczniczka”
 - Budowa lodowiska krytego
 - Budowa Aquaparku wraz z basenem olimpijskim (50 m)
 - Budowa obiektów dla nowych młodzieżowych sportów wyczynowych (rolki, deskorolki, rowery)
 - Budowa stadionu żużlowego
 - Przebudowa toru regatowego w Brdyujściu przy ul. Witebskiej
 - Rozwój infrastruktury sportowej obiektów miejskich zarządzanych przez CWZS "Zawisza" Bydgoszcz, poprzez m.in. budowę nowej hali sportowej do gimnastyki i akrobatyki sportowej przy ul. Gdańskiej 163, budowę stadionu tartanowego ze sztuczną nawierzchnią trawiastą (umożliwiająca przeprowadzanie rozgrywek rugby) przy ul. Sielskiej 12
 - Rozwój infrastruktury sportowej obiektów miejskich zarządzanych przez BKS „Chemik” Bydgoszcz poprzez budowę zaplecza szatniowo-sanitarnego oraz trybuny na ok. 1000 miejsc na bocznym boisku
 - Rozwój infrastruktury sportowej obiektów miejskich zarządzanych przez KS „Gwiazda” Bydgoszcz, poprzez rozbudowę i modernizację hali sportowej oraz budowę boiska ze sztuczną nawierzchnią
 - Modernizacja boiska przy ul. Mochelskiej
 - Rewitalizacja i przebudowa obiektów „Astorii” przy ul. Królowej Jadwigi 23 na cele sportowo-rekreacyjne
 - Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej placówek oświatowych (boiska, sale sportowe, baseny)

- Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy sportowej

d. Wzbogacanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej miasta:

- Rozbudowa i rewitalizacja infrastruktury rekreacyjno-sportowej terenów Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myślicinku
- Rewitalizacja terenów pogórnicznych przy ul. M. Rejewskiego na cele sportowo-rekreacyjne (Park Akademicki)
- Zagospodarowanie terenu w Brdujściu przy ul. Witebskiej na cele sportowo-rekreacyjne
- Zagospodarowanie terenów osiedlowych obiektami i urządzeniami do rekreacji dla dzieci, młodzieży i dorosłych
- Budowa placów zabaw i wzbogacenie istniejących w urządzenia do zachowania zdrowia osób starszych
- Rewitalizacja terenów trójkąta Brdy, Kanału Bydgoskiego i ul. Nadrzecznej na cele sportowo-rekreacyjne
- Zagospodarowanie terenów zielonych w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną (ścieżki widokowe na skarpach, place zabaw, boiska do gier sportowych, korty tenisowe, ścieżki zdrowia)
- Budowa kąpielisk miejskich
- Rozbudowa infrastruktury na potrzeby sportów wodnych
- Zagospodarowanie Skarpy Północnej w Fordonie m.in. przystosowanie terenu do aktywnej rekreacji
- Tworzenie spójnego systemu dróg rowerowych połączonego z drogami rowerowymi w gminach sąsiednich
- Budowa parków miejskich

e. Promowanie sportu dzieci i młodzieży:

- Realizacja programu rozwoju sportu szkolnego w klasach i szkołach sportowych oraz mistrzostwa sportowego
- Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych
- Organizacja turniejów sportowych dla dzieci i młodzieży, aktywny udział szkół w międzyszkolnej rywalizacji sportowej
- Objęcie patronatem Prezydenta Miasta imprez sportowych dzieci i młodzieży
- Wykorzystanie spotkań z wybitnymi bydgoskimi sportowcami do promowania sportu wśród dzieci i młodzieży

f. Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia:

- Zwiększenie roli miasta w promocji zdrowia
- Propagowanie aktywnego trybu życia wśród wszystkich mieszkańców
- Organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych o charakterze masowym
- Promocja sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych

g. Wspieranie i rozwój sportu akademickiego:

- Modernizacja i rozbudowa akademickich obiektów sportowych:
 - Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
 - Budowa Zespołu Krytych Kortów Tenisowych przy ul. Sportowej – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
 - Bydgoskie Akademickie Centrum Sportu i Rekreacji – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Collegium Medicum UMK, Akademia Muzyczna
- Stypendia sportowe dla młodych i zdolnych zawodników

8. Powiązania z innymi programami Strategii:

- Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz
- Nr 4 Przestrzeń dla biznesu
- Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie
- Nr 7 Bydgoszcz na fali
- Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska
- Nr 9 Edukacja dla każdego
- Nr 10 Żyjemy razem i zdrowo
- Nr 13 Miasto nauki

9. Powiązania z politykami, programami i strategiami branżowymi uchwalonymi przez Radę Miasta Bydgoszczy:

- Studium uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy – Uchwała Nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.
- Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020 – Uchwała Nr XXXVII/779/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 stycznia 2013 r.
- Miejski Program Promocji Zdrowia – uchwalany corocznie

10. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi regionu i kraju:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.
- Strategia Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2015
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 – Uchwała Nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r.
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ – Uchwała Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.

11. Efekty realizacji programu:

- Wzrost znaczenia Bydgoszczy jako ośrodka organizacji prestiżowych imprez sportowych o wymiarze krajowym i międzynarodowym
- Poprawa kondycji fizycznej bydgoszczan poprzez sport
- Podniesienie standardu obiektów rekreacyjno-sportowych miasta
- Zwiększenie oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców miasta, gości przyjezdnych
- Rozwój sportowych inicjatyw obywatelskich
- Uatrakcyjnienie oferty sportowej dla dzieci i młodzieży
- Poprawa wyników sportowych osiąganych przez bydgoskich sportowców

12. Mierniki realizacji programu:

- Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych
- Liczba dzieci i młodzieży do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych
- Liczba imprez sportowych

13. Potencjalne źródła finansowania:

- Budżet miasta
- Budżet województwa kujawsko-pomorskiego
- Budżet państwa
- Fundusze unijne
- Inwestorzy prywatni

14. Czynniki ryzyka:

- Brak lub niewystarczające środki finansowe w budżecie miasta
- Brak środków zewnętrznych – dofinansowania m.in. ze środków Unii Europejskiej
- Konkurencja ze strony innych miast ubiegających się o organizację międzynarodowych imprez sportowych

15. Beneficjenci:

- Mieszkańcy Bydgoszczy, województwa, kraju
- Dzieci, młodzież, studenci
- Sportowcy (z miasta), oraz spoza miasta uczestniczący w imprezach sportowych
- Turyści, goście, przyjezdni

16. Koordynator programu:
Wydział Sportu

Współpraca:

- Wydział Promocji, Obsługi Mediów i Komunikacji Społecznej
- Wydział Edukacji
- Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
- Wydział Inwestycji Miasta
- Leśny Park Kultury i Wypoczynku „Myślęcinek” Sp. z o.o.
- Bydgoskie kluby i stowarzyszenia sportowe
- Miejskie placówki oświatowe
- Miejski Szkolny Związek Sportowy

17. **Partnerzy zewnętrzni:**

- Ministerstwo Sportu i Turystyki
- Inwestorzy prywatni
- Polskie Związki Sportowe (m.in. Polski Związek Lekkiej Atletyki, Polski Związek Piłki Siatkowej, Polski Związek Motorowy, itd.)
- Międzynarodowe Organizacje i Związki Sportowe (m.in. IAAF, FIBA)
- Bydgoskie uczelnie wyższe



Wizualizacja przebudowy Toru Regatowego w Brdyujściu (źródło: UMB)

V. MONITORING WDRAŻANIA STRATEGII

Wdrażanie zapisów Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku podlegać będzie stałemu monitoringowi. Będzie on prowadzony poprzez przygotowanie corocznych sprawozdań z realizacji przedsięwzięć wdrażających poszczególne cele strategiczne. Sprawozdania te będą przygotowywane na podstawie pozyskiwanych informacji z Wydziałów Urzędu Miasta, jednostek komunalnych i innych podmiotów realizujących zapisy Strategii.

Monitorowanie Strategii odbywać się będzie także poprzez obserwację zmian wielkości określonych mierników/wskaźników, będących miarą osiągnięcia wyznaczonych celów. Dla celów strategicznych wybranych zostało kilka mierników/wskaźników, będących podstawową miarą sukcesu w osiągnięciu zamierzonych celów:

Cel Strategiczny I. Wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy

- Liczba studentów [rok akademicki 2012/2013 – 39 741 studentów]
- Zatrudnienie w sektorze usług (*obejmujące wg PKD-2007: handel, transport i gospodarkę magazynową, zakwaterowanie i gastronomię, informację i komunikację, działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości*) [2011 r. – 34 760 osób]
- Liczba osób odprawionych z bydgoskiego lotniska w ciągu roku [2012 r. – 340 024 pasażerów]

Cel Strategiczny II. Wykreowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki

- PKB na mieszkańca w stosunku do średniej krajowej (*wskaźnik uzależniony od dostępności danych GUS*)
- Stopa bezrobocia [2012 r. – 8,5%]

Cel Strategiczny III. Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz

Cel Strategiczny IV. Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy

- Liczba mieszkańców miasta [2012 r. – 361 254 osoby]
- Pozycja miasta w rankingach poziomu życia [2010 r. – 7. wśród 15 dużych miast (źródło: ranking polskich miast – „Newsweek”)]
- % powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [2012 r. – 30,9%]

Dla poszczególnych programów określone zostały mierniki/wskaźniki realizacji programów, które jednocześnie przypisane zostały do celów operacyjnych.

Zestaw mierników/wskaźników monitorujących realizację programów i celów operacyjnych:

	Programy / mierniki/wskaźniki	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	Źródło informacji	Cel operacyjny
1. Metropolitalna Bydgoszcz					
1	Liczba mieszkańców Bydgoszczy	osoby	361 254	GUS BDL	
2	Saldo migracji	osoby	-1 075	GUS BDL	IV.1.
3	Zatrudnienie w sektorze usług (obejmujące wg PKD-2007: handel, transport i gospodarkę magazynową, zakwaterowanie i gastronomię, informację i komunikację, działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości)	osoby	34 760 (2011 r.)	GUS BDL	I.1., I.5.
4	Liczba studentów	osoby	(2012/2013) 39 741	US	I.2.
5	Liczba pasażerów odprawionych z bydgoskiego lotniska	osoby	340 024	PLB	I.1., III.3.
6	Liczba stałych połączeń z portami lotniczymi krajowymi/zagranicznymi	szt.	1/5	PLB	I.1., III.3.
7	Liczba hoteli 4- i 5-gwiazdkowych	szt.	3 + 1	GUS	I.4., I.5., II.7., IV.9.
8	Średni czas podróży do innych ośrodków metropolitalnych (samochód/pociąg – liczba godzin)				I.1., III.3.
	w kraju	godz.	Gdańsk 1,9/1,8 Poznań 1,9/1,7 Łódź 3,2/3,9 W-wa 3,8/3,3 Szczecin 3,6/4,4 Wrocław 4,2/4,2 Katowice 5,7/6,3 Kraków 6,4/6,6	www.pkp.pl www.google.pl	
	za granicą	godz.	Berlin 4,2/ 4,5 Praga 6,9/10,3 Wiedeń 9,3/11,4 Mińsk 10,4/14,2 Budap. 10,7/18,6 Kijów 14,5/22,7	www.pkp.pl www.google.pl	
2. Mieszkajmy w Bydgoszczy					
1	Liczba mieszkańców Bydgoszczy	osoby	361 254	GUS BDL	
2	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	m/1000	394,3 (2010 r.)	GUS BDL	IV.1.
3	Liczba mieszkań oddawanych do użytkowania rocznie	szt.	1 023	GUS BDL	IV.1.
4	% powierzchni miasta objętej m.p.z.p.	%	30,9	GUS BDL	III.7.

	Programy / mierniki/wskaźniki	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	Źródło informacji	Cel operacyjny
3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka					
1	Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Bydgoszczy	szt.	43 401	GUS BDL	II.3., II.4., II.5.
2	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON	szt.	3 849	GUS BDL	II.3., II.4., II.5.
3	Liczba podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON	szt.	3 105	GUS BDL	II.3., II.4., II.5.
4	Liczba pracujących wg PKD-2007	osoby	117 483 (2011 r.)	GUS BDL	II.3., II.4., II.5.
5	Liczba lub lokaty firm bydgoskich w ogólnopolskich rankingach Innowacyjności (np. coroczna Lista 2000 dziennika „Rzeczpospolita”)	szt./lokata	0/0 (2011 r.)	„Lista 2000” „Rzeczpospolita”	II.1., II.2.
4. Przestrzeń dla biznesu					
1	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych na terenach rewitalizowanych	szt.	367 (2011 r.)	US / UMB	II.3., II.4., III.7., III.8.
2	Liczba osób zatrudnionych w firmach Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego	szt.	1 169	BPPT	II.3.
3	Liczba podmiotów działających w Bydgoskim Parku Przemysłowo-Technologicznym	szt.	50	BPPT	II.3.
4	Liczba imprez targowych (cyklicznych)	szt.	16	www.targi.com	II.4., II.6., II.7., IV.9.
5. Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie					
1	Stosunek długości dróg publicznych o nawierzchni utwardzonej do długości dróg ogółem	%	67,9	ZDMiKP	III.2., IV.1.
2	Stosunek długości linii tramwajowych do długości ogółem linii miejskiej komunikacji publicznej	%	17,2	ZDMiKP	III.1.
3	Stosunek liczby pasażerów transportu szynowego do liczby pasażerów transportu publicznego ogółem	%	27,8	ZDMiKP	III.1.
4	Długość dróg rowerowych: na 1 km ² obszaru miasta	km/km ²	0,39	ZDMiKP	III.2., IV.5.
	na 1000 mieszkańców	km/1000	0,19		

	Programy / mierniki/wskaźniki	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	Źródło informacji	Cel operacyjny
6. Cyfrowa Bydgoszcz					
1	Komputery z dostępem szerokopasmowym do Internetu przeznaczone do użytku uczniów, w stosunku do liczby komputerów ogółem w szkołach: Szkoły Podstawowe (bez specjalnych) Gimnazja (bez specjalnych) ponadgimnazjalne	% % %	(2012/2013) 45,8 (2012/2013) 50,7 (2012/2013) 49,2	GUS BDL	III.5., IV.3.
2	Liczba komputerów podłączonych do Internetu dostępnych dla czytelników bibliotek	szt.	127	GUS BDL	III.5.
3	Liczba kamer wizyjnych włączonych do systemu wideomonitoringu	szt.	112	UMB	III.5., IV.6.
7. Bydgoszcz na fali					
1	Liczba udzielonych noclegów, w tym turystom zagranicznym	osoby osoby	246 383 62 155	GUS BDL	I.6., II.6., II.7., IV.9.
2	Liczba pasażerów tramwaju wodnego	tys. osób	30,6	ZDMiKP	II.7.
3	Liczba imprez organizowanych w oparciu o walory wodne miasta	szt.	4	UMB	I.4., II.7., IV.5., IV.9.
8. Przyjazne miasto dla środowiska					
1	Udział % obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni miasta	%	34,6	GUS BDL	III.4.
2	% mieszkańców korzystających z sieci: wodociągowej kanalizacyjnej gazowej	% % %	(2011 r.) 96,8 91,6 86,9	GUS BDL	III.6., IV.1.
3	Roczna emisja gazów cieplarnianych (CO ₂)	Mg	1 063 754	GUS BDL	III.4.
4	Ilość odpadów komunalnych odzyskanych i przekazanych do recyklingu do ilości zebranych odpadów ogółem (%)	%	10,3	WGK UMB	III.4.
9. Edukacja dla każdego					
1	Średni wynik sprawdzianu w szkołach podstawowych (osiągnięte punkty – na 40 pkt.)	pkt.	23,9	OKE Gdańsk	IV.3.
2	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego części humanistycznej: język polski historia	% %	69,7 64,0	OKE Gdańsk	IV.3.

	Programy / mierniki/wskaźniki	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	Źródło informacji	Cel operacyjny
3	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego części matematyczno-przyrodniczej: matematyka przyroda	% %	52,6 52,8	OKE Gdańsk	IV.3.
4	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego (podstawowy)	%	68,6	OKE Gdańsk	IV.3.
5	% osób, które zdały egzamin maturalny	%	81,6	OKE Gdańsk	IV.3.
6	% osób, które zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe (Technikum)	%	76,4	OKE Gdańsk	IV.3.
10. Żyjmy razem i zdrowo					
1	Liczba osób objętych Miejskim Programem Promocji Zdrowia	tys. osób	22,0	UMB	IV.2.
2	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej do liczby mieszkańców miasta w ujęciu %	%	4,5 (2011 r.)	GUS BDL	IV.7
11. Bezpieczna Bydgoszcz					
1	Wykrywalność przestępstw stwierdzonych w %	%	67,1	Policja/US	IV.6.
2	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	szt./1000	35,1	Policja/US	IV.6.
3	Liczba wypadków drogowych liczba ofiar wypadków	szt. osoby	262 8	Policja/US	III.2., IV.6.
12. Obywatelska Bydgoszcz					
1	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych	szt.	1 054	US	IV.7., IV.8.
2	Liczba zadań publicznych realizowanych w ramach inicjatyw lokalnych mieszkańców	szt.	0	UMB	IV.7., IV.8.
3	Liczba przedsięwzięć i wydarzeń organizowanych w mieście z inicjatywy obywateli	szt.	150	UMB	IV.7., IV.8.
13. Miasto nauki					
1	Liczba studentów	osoby	(2012/2013) 39 741	US	I.2.
2	Pozycja uczelni bydgoskich w rankingach ogólnopolskich: uczelnie akademickie niepubliczne uczelnie magisterskie	lokata	54, 60 31, 68	„Ranking Uczelni” edycja 2013	I.2., II.1.

	Programy / mierniki/wskaźniki	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	Źródło informacji	Cel operacyjny
3	Liczba umów zawartych pomiędzy uczelnią UTP (RCI) a bydgoskimi przedsiębiorcami	szt. tys. zł	208 3 800,2	RCI UTP	I.2., II.1., II.2.
14. Kultura energią miasta					
1	Wydatki z budżetu miasta przeznaczane na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	tys. zł	34 3491,8	UMB	I.3., IV.4.
2	Liczba przedsięwzięć kulturalnych	szt.	4 886	UMB	I.3., IV.4.
3	Liczba osób korzystających z oferty kulturalnej:				I.3., IV.4.
	muzea	zwiedzaj.	85 206	GUS BDL	
	widowiska teatralne	widzowie	33 573		
	widowiska operowe	widzowie	71 008		
	filharmonia	widzowie	95 801		
	galerie i salony sztuki	zwiedz.	34 168		
	domy i ośrodki kultury	uczestn.	123 758		
15. Sportowa Bydgoszcz					
1	Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych	osoby	8 465	GUS BDL (w cyklu 2-letnim)	I.4., IV.5.
2	Liczba dzieci i młodzieży do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych	osoby	6 713	GUS BDL (w cyklu 2-letnim)	I.4., IV.5.
3	Liczba imprez sportowych	szt.	66	UMB	I.4., IV.5.

Legenda:

GUS BDL	- Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych
US	- Urząd Statystyczny w Bydgoszczy
BPPT	- Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny
ZDMiKP	- Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej
UMB	- Urząd Miasta Bydgoszczy
WGK UMB	- Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UMB
OKE Gdańsk	- Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku
RCI UTP	- Regionalne Centrum Innowacyjności – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy
PLB	- Port Lotniczy Bydgoszcz

Strategia Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku jest dokumentem elastycznym, zawierającym zapisy, które w przypadku zmiany zewnętrznych bądź wewnętrznych uwarunkowań rozwojowych, będzie można poddać stosownym modyfikacjom.